

У КАЗЦІ СИНЕВИРУ

IN THE TALE
OF SYNEVYR

видавнича студія
Зоряна

Оксана Головчук
В??? У казці Синевиру – (Закарпаття) видавнича студія «ZORYANa», 2024 – 180 ст.

ISBN 978-617-???-???-?

Відкриваючи перед собою книгу «У казці Синевиру» Ви поринете у прекрасний світ дивовижної природи Міжгірщини й почуєте історії-казки, які розповідатимуть Вам справжні ведмеді. Не вигадані, але живі, великі і кошлаті мешканці Реабілітаційного центру бурого ведмедя НПП «Синевир». Ви можете приїхати й побачити їх будь-коли. На своєму шляху ці ведмеді зустріли різних людей. Були серед них і злі персонажі. Власне, у цій книжці кожен ведмедик розповідає про свої пригоди. На щастя, врешті-решт всі вони зустріли добрих чарівників, які опікуються ними зараз. Пригоди клишоногих цікаві й повчальні не тільки для дітей, але і для дорослих... Ведмеді вчать нас, що для того, аби йти правильним шляхом у житті, необхідно чітко знати просту істину: не будуй своє щастя на чужому нещасті, особливо, якщо це беззахисна тваринка...

While opening the book ‘In the Tale of Synevyr’, you will dive into the beautiful world of the amazing nature of Mizhhirya district and hear fairy tales told you by real bears. They are not fictional but live. They are big and shaggy inhabitants of the Rehabilitation Centre for Brown Bears of the Synevyr National Park. You can come and see them at any time. On their way those bears met different people. Unfortunately, there were also some evil characters among them. Actually, in this book each bear tells about his own adventures. Fortunately, in the end they all met kind wizards who are taking care of them now. The bears’ adventures are interesting and instructive not only for children but for adults either. The bears teach us a simple truth: if you want to follow the right way in your life, you shouldn’t build your happiness on someone else’s misfortune, especially if it is a helpless animal

Автор ідеї – Зігхард РАШДОРФ
Автор текстів та упорядник – Оксана ГОЛОВЧУК
Ідеї казок – Зорян ГОЛОВЧУК
Літературна редакція: укр. – Олена ЛЕЩЕНКО,
Олександра ГУСАК
Переклад та анг. редакція – Ірина БУХАРІНА
Світлини – Петро ПАРОВІНЧАК, з архіву парку
та з Інтернет-джерел
Дизайнер-верстальник – Михайло МАРКО
Інформаційна підтримка – Ярослава МАЦКІВ,
Яна СОЙМА, Владислав ТРЯПІЦИН, Дарина ПАПЄТА,
Дмитро ОРЛОВ, Микола ШУТКО

Author of the idea – Sieghard RASCHDORF
Author of texts and compiler – Oksana HOLOVCHUK
Fairy tale ideas – Zoryan HOLOVCHUK
Literary editor: ukr – Olena LESHCHENKO,
Oleksandra GUSAK
Translation – Iryna BUKHARINA
Photos – Petro PAROVINCHAK and from the park’s archives
and online sources
Designer and layout designer – Mykhailo MARKO
Information support – Yaroslava Matskiv, Yana SOYMA,
Vladyslav TRYAPITSYN, Daryna PAPYETA, Dmytro ORLOV,
Mykola SHUTKO

© Зігхард РАШДОРФ, Зорян і Оксана ГОЛОВЧУКи, Михайло МАРКО, Ірина БУХАРІНА, Петро ПАРОВІНЧАК
© «Видавнича студія «ZORIANa», 2026 р.

...Чи можуть дружити ведмеді з борсуками?!
Чи можуть дружити люди з ведмедями?!
Чи можемо МИ ДРУЖИТИ З ПЛАНЕТОЮ ЗЕМЛЯ?!

...Can bears and badgers be friends?
Can people be friends with bears?!
Can WE BE FRIENDS WITH THE PLANET EARTH?

Привіт, дорогі любителі природи, творці доброго і гарного! Допоможи нам, Боже! Наша мета: зробити книжку, яка приверне увагу до дуже великої і важливої справи Реабілітаційного центру бурого ведмедя у НПП «СИНЕВИР», що на Закарпатті. Тут царюють любов і повага до природи!

Ви побачите два варіанти фотографій – фотографії «до» приїзду ведмедів у парк, і фотографії, зроблені «після». Різниця показує, наскільки важливі у житті кожної живої істоти любов і свобода!

Ми мріємо, що нашу книжку читатимуть читачі різного віку, від найбільш молодшого. Саме тому автори книжки – ведмежата – ведуть нас парком СИНЕВИР і весело та кумедно розповідають про свої пригоди.

*З побажаннями миру і щастя,
ВСІ ПРИЧЕТНІ ДО СТВОРЕННЯ РЕАБІЛІТАЦІЙНОГО ЦЕНТРУ БУРОГО КАРПАТСЬКОГО ВЕДМЕДЯ
НПП «СИНЕВИР» І ЦІЄЇ КНИЖКИ*

Hello, dear nature lovers, creators of good and beautiful things! Help us, Lord! Our goal is to make a book that will draw attention to a very big and important business of the Brown Bear Rehabilitation Centre in the “SYNEVYR” National Park in Transcarpathia. Love and respect for nature reign here!

You will see two versions of the photos – the photos ‘before’ the bears arrived in the park, and the photos taken “after”. The difference shows how important love and freedom are in the life of every living creature!

We dream that our book will be read by readers of all ages, from the youngest to the oldest ones. That is why the authors of the book, the teddy bears, lead us through the SYNEVYR Park and tell us about their adventures in a funny and amusing way.

*With best wishes of peace and happiness,
EVERYONE INVOLVED IN THE CREATION OF THE REHABILITATION CENTRE FOR THE BROWN
CARPATHIAN BEAR AT THE SYNEVYR NATIONAL PARK AND THIS BOOK EITHER*

ЗМІСТ

CONTENTS

Розділ І. ЗЕМЛЯ ВІЧНОГО ДУХУ І ЗЕЛЕНИХ СКАРБІВ 17
THE LAND OF ETERNAL SPIRIT AND GREEN TREASURES

ІСТОРІЯ НАСТУНІ І БОРИСИКА 22

ІСТОРІЯ ДЮРІЯ 26

СРІБНА ЗЕМЛЯ-СКАРБ, ОБРАМЛЕНА ЗЕЛЕНИМ
ЗОЛОТОМ 28

ІСТОРІЯ ПОТАПА 32

ЛЕГЕНДА ОЗЕРА СИНЕВИР 34

THE STORY OF NASTIA AND BORYS 22

DURIY'S STORY 26

SILVER LAND-TREASURE FRAMED IN GREEN
GOLD 28

POTAP'S STORY 32

THE LEGEND OF LAKE SYNEVYR 34

СИНЬ І ВИР Івана Бровді 36

ІСТОРІЯ БУБОЧКИ 40

ІСТОРІЯ БЕНЕДИКТА 48

МИ ВСІ БУВАЛИ В ЦИРКУ.
МИ БАГАТО ЩО НЕ ПОМІЧАЛИ... 53

ІІСТОРІЯ РОЗИ 58

Розділ І. СВЯЩЕННА МІСІЯ СИНЕВИРУ – ЗБЕРЕГТИ КРАСУ КАРПАТ 65
SYNEVYR’S SACRED MISSION IS TO SAVE THE BEAUTY OF THE CARPATHIANS

ЖИВИЙ СВІТ СИНЕВИРУ 70

ФОРЕЛЬНИК – СЯЮЧЕ ЦАРСТВО РИБ 72

ЛІСОВИЙ ПАЛАЦ ПТАХІВ – «САПСАН» 74

ЦЕНТР «КВАСОВЕЦЬ» –
КОРОЛІВСТВО ОЛЕНІВ 78

І ВІННІ ОСВІДЧИВСЯ 90

КАЗКИ СИНЕВИРСЬКОЇ НОЧІ 92

ІСТОРІЯ МАЛЮКА 104

ІСТОРІЯ СТЕЛСА 106

ІСТОРІЯ МАРІЙКИ 108

ІСТОРІЯ ДЖИНА 113

ІСТОРІЯ КУЗЬМИ 118

ІСТОРІЯ ПОТАПИЧА 120

ІСТОРІЯ БАСІ 122

ІСТОРІЯ БАЛУ 124

SYN and VYR by Ivan Brovdi 36

BUBOCHKA’S STORY 40

BENEDICT’S STORY 48

WE’VE ALL BEEN IN THE CIRCUS.
WE HAVE NOT NOTICED MANY THINGS... 53

ROSA’S STORY 58

THE LIVING WORLD OF SYNEVYR 70

TROUT POND – THE SHINING KINGDOM
OF FISH 72

FOREST PALACE OF BIRDS – “SAPSAN” 74

KVASOVETS CENTER –
THE KINGDOM OF DEER 78

AND VINNY DECLARED HIS LOVE 90

TALES OF SYNEVYR NIGHT 92

THE BABY’S STORY 104

STEALTH’S STORY 106

MARIYKA’S STORY 108

GENE’S STORY 113

KUZMA’S STORY 118

POTAPYCH’S STORY 120

BASIA’S STORY 122

BALLU’S STORY 124

ІСТОРІЯ ПОТАПА (Тяпи) 126

ІСТОРІЯ ЛЯЛІ 128

ІСТОРЯ БОРИСА 130

ІСТОРІЯ ЯЛИНКИ 132

ІСТОРІЯ НАДІ 135

ІСТОРІЯ СОНІ 136

ІСТОРІЇ КАТІ 139

ІСТОРІЯ ЯНИ ТА ГРАФА 140

ІСТОРІЯ ГРИЦЯ І МИШКА 142

ІСТОРЯ БАЛУШІ І ТИМКА 144

Розділ ІІ. ВЕДМЕЖЕ КОРОЛІВСТВО 147
BEAR KINGDOM

ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ
НА СТОРОЖІ ВЕДМЕЖОГО КОРОЛІВСТВА 148

ВЕДМЕЖЕ ЖИТТЯ
У РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ 154

ОХОРОНЕЦЬ ВЕДМЕЖОГО ЗДОРОВ'Я 162

Розділ 4. У ЩАСЛИВОМУ ПАРКУ – ЩАСЛИВІ ЛЮДИ 171
HAPPY PEOPLE IN THE HAPPY PARK

Микола Дербак: НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАРК – ЦЕ
СИНЕРГІЯ ПРИРОДИ, ЛЮДИНИ, КУЛЬТУРИ 172

POTAP’S (Tyapa) STORY 126

LYALAY’S STORY 128

BORYS’S STORY 130

YALYNKA’S STORY 132

NADIA’S STORY 135

SONYA’S STORY 136

KATYA’S STORY 139

YANA’S AND HRAF’S STORY 140

HRYTS AND MYSHKO’S STORY 142

BALUSHA AND TYMKO’S STORY 144

UKRAINE’S RED BOOK
IS ON GUARD FOR THE BEAR KINGDOM 148

BEAR LIFE
IN THE REHABILITATION CENTER 154

BEAR HEALRH GUARD 162

Mykola Derbak: THE NATIONAL PARK IS
A SYNERGY OF NATURE, MAN AND CULTURE 172

Юрій Тюх:
БЕЗ БОЖОЇ ВОЛІ НІЧОГО
НЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ НА ЦІЙ ЗЕМЛІ... 180

Василь Субота:
ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ Й ВЕЛИКЕ ТЕРПІННЯ
З ЛЮДЬМИ ТА ШАНУВАННЯ БОГОМ
ДАРОВАНОЇ ПРИРОДИ –
СЕКРЕТ ЩАСЛИВОГО ЖИТТЯ... 183

Василь Шишига:
ВІРЮ В ПЕРЕМОГУ ДОБРА! 185

Василь Росоха:
ЛЮБИТИ Й ОХОРОНЯТИ ПРИРОДУ –
МОЄ ПОКЛИКАННЯ 187

Маринка Дербак:
НАШ ПАРК – НАЙКРАЩИЙ ПАРК В УКРАЇНІ.
ТУТ ВСЕ, ЯК У КАЗЦІ! 189

Марія Нанинець:
МЕНІ ЗДАЄТЬСЯ, ЩО КОЛИ Я У ГОРАХ –
Я ПРОСТО ЛІТАЮ!
ЯК ПТАШКА НА ВОЛІ! 191

Валентина Попович:
НАШ ПАРК –
ЦЕ СКАРБНИЧКА ПРИРОДИ! 193

Юрій Ярема:
НАШІ ДУШІ, ЯК І ДУШІ ДЕРЕВ, СТАРІЮТЬ
ЗНАЧНО ПОВІЛЬНІШЕ, НІЖ МАТЕРІЯ 195

Федір Матічин:
ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ 197

Yuriy Tyukh:
NOTHING HAPPENS ON
THE EARTH WITHOUT GOD’S WILL... 180

Vasyl Subota:
MUTUAL UNDERSTANDING
AND GREAT PATIENCE WITH PEOPLE
AND RESPECT FOR GOD-GIVEN NATURE
IS THE SECRET TO A HAPPY LIFE... 183

Vasyl Shyshyha:
I BELIEVE IN THE VICTORY OF GOOD! 185

Vasyl Rosokha:
LOVING AND PROTECTING NATURE
IS MY CALLING 78

MARYNKA DERBAK:
OUR PARK IS THE BEST PARK
IN UKRAINE. EVERYTHING IS LIKE
A FAIRY TALE HERE! 189

Maria Naninets:
IT SEEMS TO ME THAT WHEN I’M
IN THE MOUNTAINS, I’M JUST FLYING LIKE
A BIRD IN THE WILD! 191

Valentyna Popovych:
OUR PARK IS A TREASURE TROVE
OF NATURE! 193

Yuriy Yarema:
OUR SOULS, LIKE THE SOULS OF TREES, AGE
MUCH MORE SLOWLY THAN MATTER 195

Fedir Matichyn:
LIVE IN HARMONY WITH NATURE 108

ДОДАТИ ФОТО
ВЕДМЕДИКА...

Момент зустрічі і початок роботи над книжкою. Зліва направо: Зоряшик і Оксана Головчуки (видавнича студія «ZORYANA»), Юрій Тюх (заступник директора парку з наукової роботи), Зігхард Рашдорф (меценат книжки), Микола Дербак (директор НПП «Синевир», Ірина Бухаріна (перекладач та англ. редактор), Петро Паровінчак (фотохудожник)

The moment of the meeting and the beginning of work on the book. From left to right: Zoryashyk and Oksana Holovchuk (ZORYAN Publishing Studio), Yuriy Tyukh (Deputy Director of the Park for Scientific Work), Sieghard Raschdorf (patron of the book), Mykola Derbak (Director of the Synevyr National Park), Iryna Bukharina (translator and English editor), Petro Parovinchak (photographer)

Обмін пам'ятними книгами у момент зустрічі в НПП «Синевир». Зігхард Рашдорф передає Миколі Дербаку примірник видання «Золота земля. Рахівщина», а натомість отримує видання «Національний природний парк Синевир»

Exchange of memorable books at the meeting in the Synevyr National Park. Sieghard Raschdorf is handing over Mykola Derbak a copy of the publication "Golden Land. Rakhiv District" and in return, he's getting the publication "Synevyr National Nature Park"

Шановний читачу...

У кожній казці є... частинка казки і вимислу! А все решта – точнісінька правда. Власне, розповісти про справжнє життя мешканців лісу, а саме про найбільшого красеня Карпат – бурого ведмеда, ми й мали на меті. Казковий світ Живої природи навколо нас – найпрекрасніша і найбільш правдива Книга Буття, написана самим Богом. Лише поважаючи природу, кожного мешканця тваринного і рослинного світу, ми стаємо Людьми.

З повагою і любов'ю,

Зігхард Рашдорф: меценат створення цієї книжки та двох фільмів про парк

Микола Дербак: директор Національного природного парку «Синевир» з 30-ти річним стажем роботи у парку

Ярослав Бундзяк: директор Реабілітаційного Центру бурого карпатського ведмеда

Оксана і Зорян Головчук, Петро Паровінчак, Михайло Марко, Олена Лещенко, Ірина Бухаріна, Ярослава Мацків – колектив видавничої студії «ZORYANA»

Dear reader...

In every fairy tale there is... a piece of a tale and fiction! And everything else is exactly the truth. Actually, we aimed to tell about the real life of the forest inhabitants, namely about the biggest beauty of the Carpathians – a Brown Bear. We hope this book will unite families, and the stories of our bears will be interesting for both adults and children. The fabulous world of wildlife around us is the most beautiful and true Book of Genesis, written by God himself. Let's read it respectfully and carefully! Only by respecting nature and every inhabitant of the animal and plant world, do we become Human beings.

*With respect and love, Sieghard Raschdorf: patron of the creation of this book
Mykola Derbak: Director of the Synevyr National Nature Park with 30 years of experience in the park
Yaroslav Bundziak: Director of the Rehabilitation Center for the Brown Carpathian Bear
Oksana and Zoryan Holovchuk, Petro Parovinchak, Mykhailo Marko, Olena Leshchenko, Iryna Bukharina, Yaroslava Matskiv – the team of the ZORIANa publishing studio*

Синевир
національний природний парк

РІА Природно-заповідний фонд України

Дядечко Орлан-білохвіст повчає малят:

Але і це ще не всі наші добродії! Я літаю високо й побачив, що коли робили цю фотографію, багато хто знаходився на лісових угіддях чи біля озер. Адже завжди знайдеться робота по укріпленню огорож та наповненню годівниць для мешканців лісу. А хтось приймав гостей і проводив екскурсію чи уроки у лісовій школі. Загалом же у парку працює 240 людей.

Uncle White-tailed Eagle teaches the kids:

But these are not all our patrons! As I can fly high, I saw when this photo was taken, many of them were in forests or near lakes. After all, there is always much work to be done to strengthen fences and fill feeders for the forest inhabitants. And some of them met guests and gave tours or lessons in the forest school. In total, 240 people work in the park.

Ведмежата розповідають про своїх друзів – працівників парку

Уважно роздивіться фотографію! Це – КОМАНДА НАЦІОНАЛЬНОГО ПРИРОДНОГО ПАРКУ СИНЕВИР! Ці добрі люди знають наш секрет – те, що ми, тварини й птахи, дерева і гори – маємо душу! Що ми – живі, що розмовляємо на своїй мові, яку вони щодня пізнають. Працівники парку знають, що ми теж вміємо любити, мріяти і вірити! Вони не ображають нас, і не зневажають – і це їхній великий дар! Будь ласка, будьте і ви такими ж особливими, добрими людьми!

The cubs are telling about their friends – the park employees.

This is the team of the SYNEVYR NATIONAL NATURAL PARK! These kind people know our secret – that we, animals and birds, trees and mountains, have souls, we are alive, and we can speak our own language, which they learn every day. The park workers know that we can love, dream and believe either! They do not offend us and do not despise us. And this is their great gift! Please be the same, special kind people!

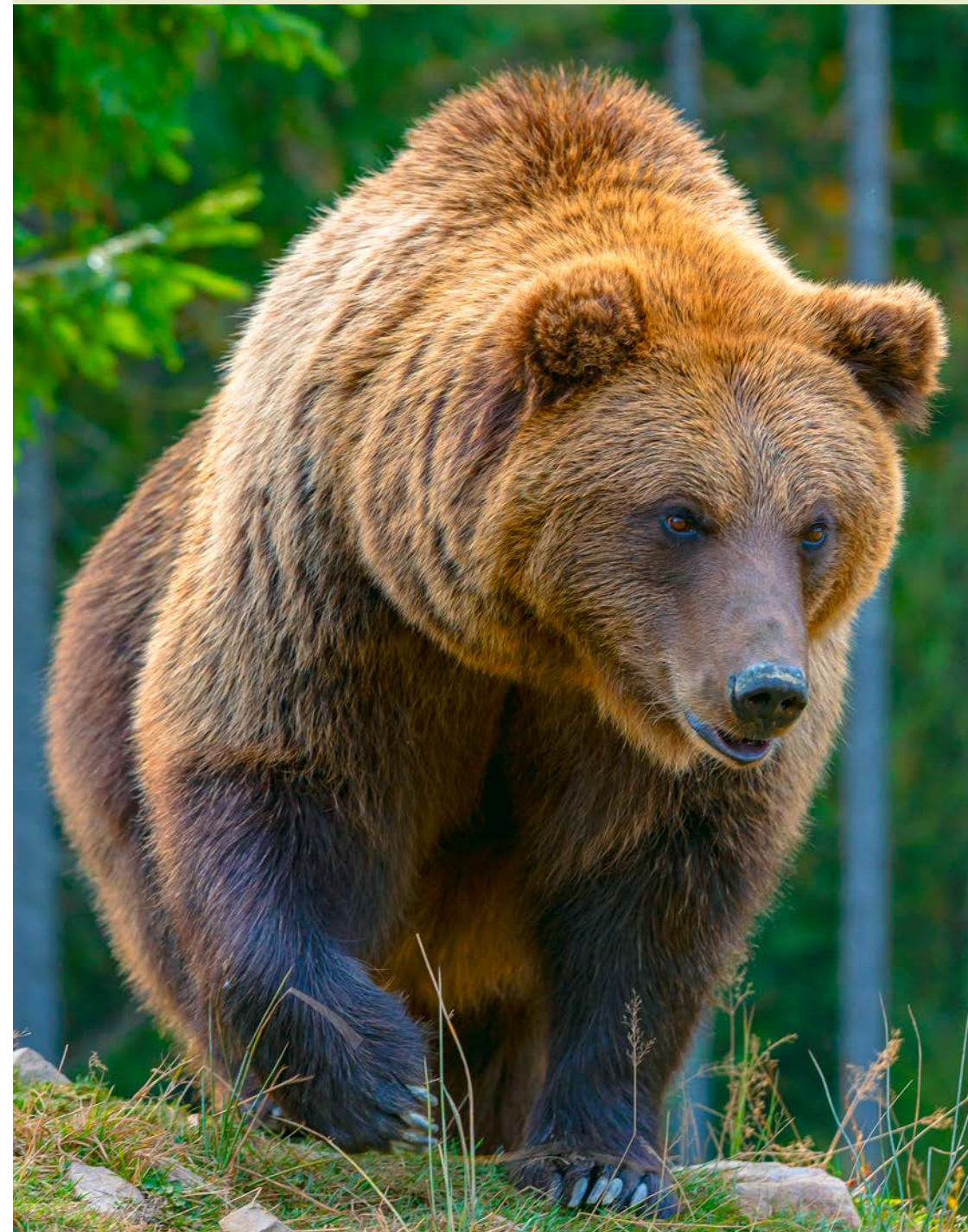

«Добридень! Я – дядько Дюрій. Мені 20 років – вельми поважний ведмежий вік. Я найпершим оселився в Синевирі. Тому й маю честь запросити вас у нашу книжку казок, які вам розкаже моя клишонога родина.

Приходьте з миром і любов'ю у казку Синевиру! Тут все справжнє й живе: і камені в зеленому оксамиті мохів, і кришталеві потоки, оперезані смерековими місточками, й, звичайно, люди, чиї серця відчувають й пильнують ритм сердець птахів небесних та звірів лісових. Працівники парку «Синевир» – щасливі люди, сповнені радістю спостереження за красою світу. Їхня місія – зберегти цю гармонію.

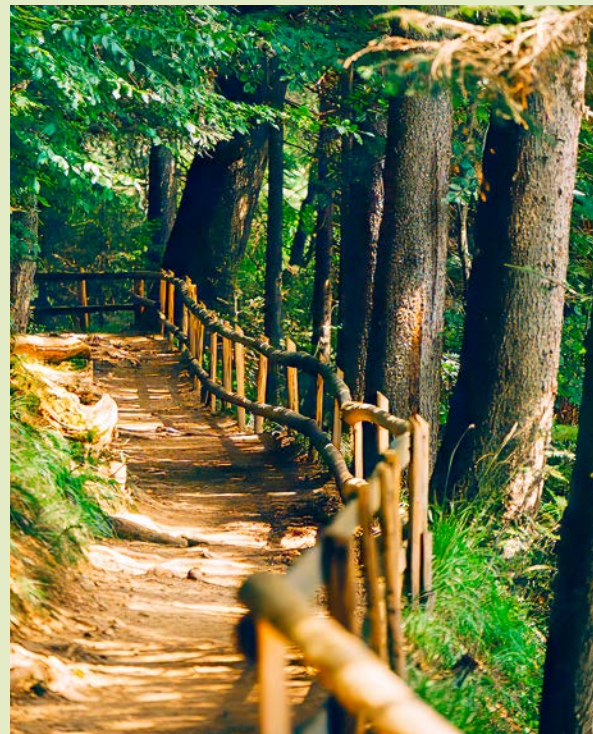
Знайте, що ця книжка з'явилася волею Творця за бажанням людини, яка не є ні закарпатцем, ні українцем, але так полюбила наш край, що захотіла розповісти про це і вам також. Зігхард Рашдорф, громадянин Німеччини – меценат гарного фільму про нас, синевирських ведмедів. А книжка ця особлива й тому, що найцікавіші казки вам розкажуть два наші малюки – чотирилапі й пухнасті бурі ведмедики – Ялинка й Настя. Тож, уперед, у казку Синевиру!..»

“Hello! I am Uncle Duriy. I am 20 years old – a very respectable bear age! I was the first to settle in Synevyr. That is why I have the honor to invite you to our book of fairy tales which will be told by my clubfoot family.

Please, come with peace and love to the tale of Synevyr! Everything is real and alive here: stones in green velvet mosses and crystal streams, girded by spruce bridges, and, of course, people whose hearts feel and watch the rhythm of the hearts of birds in the sky and beasts of the forest. The workers of Synevyr park are really happy people full of joy from observing the beauty of the world. Their mission is to preserve this harmony.

You should know that this book has appeared by the will of God and at the will of a person who is neither a Zakarpattian nor a Ukrainian but he loved our land so much that he wanted to tell you about it, as well. Sieghard Rashdorf, a German citizen, is the patron of a good film about us, the Synevyr bears. And this book is also special because the most interesting tales will be told you by two of our babies – four-legged fluffy brown bears – Yalynka and Nastya. So, let's go to the tale of Synevyr!...”

«...Покоління відходить, й покоління приходить, а земля віковечно стоїть! І сонечко сходить, і сонце заходить, і поспішає до місця свого, де сходить воно. Віє вітер на південь, і на північ вертається, крутиться, крутиться він та й іде, і на круг свій вертається вітер... Всі потоки до моря плывуть, але море воно не наповнюється: до місця, ізвідки плывуть, ті потоки вони повертаються, щоб знову плести! Повні труду всі речі, людина сказати всього не потрапить! Не насититься баченням око, і не наповниться слуханням ухо...»

Старий Завіт (Екклесіяст 1:2-8)

“...A generation goes away, and a new generation comes, but the Earth stands forever! And the sun rises and the sun sets and hastens to its place where it rises. The wind blows to the south and to the north, it turns, it turns, it turns and goes, and the wind returns to its circle... All streams flow to the sea, but the sea is not filled: to the place from which they flow, those streams return, to sail again! All things are full of work, a person will not be able to say everything! The eye will not be satisfied with seeing, and the ear will not be satisfied with hearing...”

Old Testament (Ecclesiastes 1:2-8)

ЗЕМЛЯ ВІЧНОГО ДУХУ І ЗЕЛЕНИХ СКАРБІВ

THE LAND OF ETERNAL SPIRIT AND GREEN TREASURES

Як виникли Карпати?

«А ви знаєте, як виникли Карпати?..

Давним-давно люди вважали, що наш край – частина раю. Жили, немов у Бога за пазухою. Щасливо, багато, спокійно. Але минули століття й на землі почав танути льодовик, наступило потепління. Вода затоплювала долини. Люди у нашому краї багато молилися й просили Бога, аби Він змилостивився над затопленою карпатською землею. Господь прийняв молитву: небесні сили схопили землю й підняли її з води разом з усім, що на ній росло. Так утворилися наші дивовижно гарні смарагдові Карпатські гори, а край з низинного став гірським...»* [1]

How did the Carpathians appear?

“And do you know how the Carpathians appeared on the Earth? ...Long ago, people believed that our region is a part of paradise. They lived happily, richly and calmly, as if at the behest of God. But centuries passed, and the glacier began melting on the Earth and the global warming started. Water flooded the valleys. People in our region prayed a lot and asked God to have mercy on the flooded Carpathian land. The Lord accepted their prayer: heavenly forces grabbed the land and raised it out of the water along with everything that grew on it. This is how our amazingly beautiful emerald Carpathian Mountains were formed, and the lowland region became mountainous...” [1]

Вітання ведмежат

«Привіт! Ми – Настя і Ялінка! Ми народилися в парку «Синевир»! Нам зараз по 7 років! Наша вага – по 70 кг. У нас вже виростили всі зуби! В нашій родині Бурих ведмедів кажуть, що це норма! Наші мами – ведмедиці Марічка і Бубочка – вже познайомили нас з усіма дорослими клишоногими нашого зеленого обійстя. Саме про нашу велику ведмежу спільноту, яка мешкає в «Синевирі», а також про наших двоногих друзів – людей-хранителів Синевиру, про наш ліс, сестер і братів, які живуть у воді й повітрі, ми вам розповімо!.. Отже, побігли! Наш дім – це Земля, Україна, Закарпаття, Міжгірщина, парк «Синевир»!..»

Greetings from the cubs

“Hello! We are Nastya and Yalynka! We were born in Synevyr Park! We are 7 years old now! Our weight is 70 kg each. We have already had all our teeth grown! They say, it’s the norm in our Brown Bears family! Our mothers – bears Marichka and Bubochka – have already introduced us to all the clubfoot adults of our green environment. We’re going to tell you about our large bear community that lives in “Synevyr”, as well as about our two-legged friends – men who are the keepers of Synevyr, about our forest, our sisters and brothers who live in water and air!... So, let’s run! Our home is the Earth, Ukraine, Transcarpathia/ Zakarpattia, Mizhhirshchyna, Synevyr Park!..

Я завжди розглядав природу як Божий одяг.

*Алан Ованесс Чакмакян,
американський композитор вірменського та шотландського походження*

Зберігайте свою любов до природи, бо це справжній спосіб зрозуміти мистецтво.

*Вінсент Віллем ван Гог,
голландський живописець*

Синевир – диво-озеро у закарпатському дивокраї!

Такими маленькими нас усинови-
ла родина Синевирських ведме-
дів

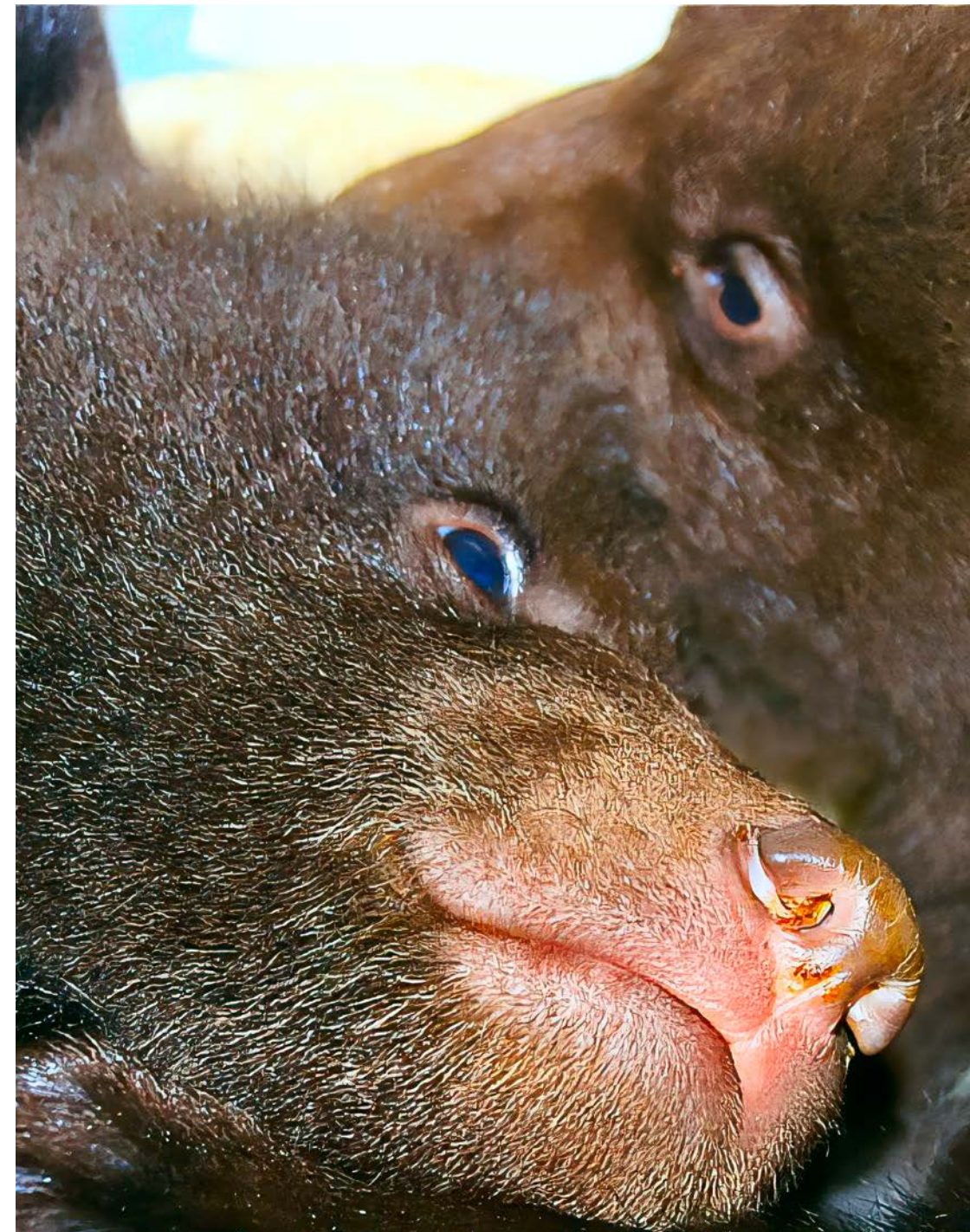
We were adopted by the Synevyr
Bears family when we were so
young

ІСТОРІЯ НАСТУНІ ТА БОРИСИКА: «Головне, що ми разом у Синевирі – ведмежому санаторії»

THE STORY OF NASTIA AND BORYS: “The main
thing is that we are together in Synevyr, the bear
sanatorium”

Привіт! Дозвольте представитись: ми – Настуня і Борис! Ми були ще зовсім малесенькими, а з нами вже трапилося чимало пригод! Якись не дуже хороші люди, яких називають «контрабандистами» хотіли переправити нас у далекі-далекі землі! У Дубаї. Ми не знаємо, де це, лише чули, що туди потрібно летіти літаком, через моря-океани. Саме у київському аеропорту «Бориспіль» нас і віднайшли рятувальники. Це було 31 травня 2015 року. Нам тоді було лише по 3-х місяці від народження. Головне, що ми приїхали до Синевиру разом, адже ми дуже любимо одне одного. А тепер ми любимо і всю нашу ведмежу Синевирську родину!

Hello! Let us introduce ourselves: we are Nastya and Borys! We were still very young, but we had already had a lot of adventures! Some not-so-good people, called “smugglers,” wanted to take us to a faraway land! To Dubai. We don’t know where it is, we just heard that you have to fly there by plane, across the seas and oceans. It happened at Kyiv Boryspil airport where the rescuers found us. It was on May 31, 2015. We were only 3 months old at the time. The main thing is that we came to Synevyr together, because we love each other very much. And now we also love our whole big and friendly bear family in Synevyr!

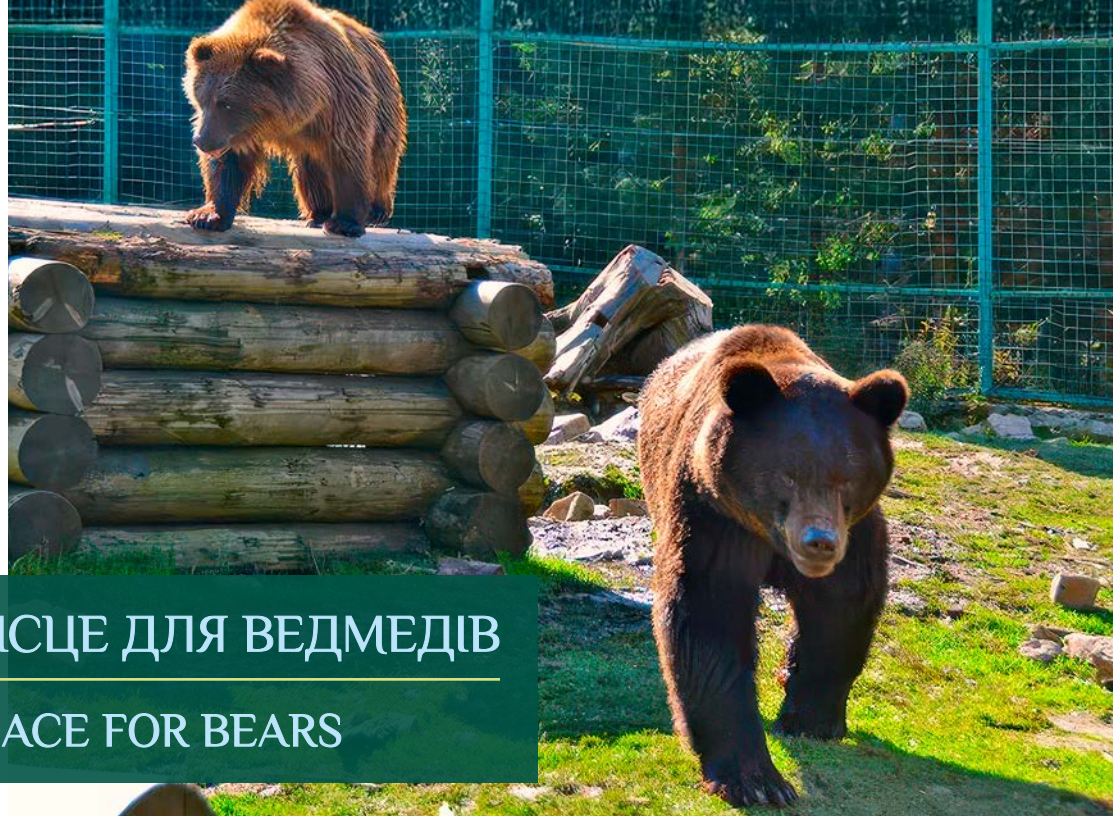

*Коли Борисик не може заснути,
Настуня співає йому колискову:*

...По снігах пухкеньких
Ніч іде тихенько
Чом же ти, мій любий,
Не спиш?
Ведмежата білі
Носом засопіли
Засинай і ти скоріш... (2 рази)
На товстій крижині
Мов на бригантині
Нас гойдає море живе
Миготять зірничі
Срібна ведмедиця в небі
Синьому пливе...!* (2 рази)

*When Borysyk can't fall asleep,
Nastunya sings him a lullaby:*

On the fluffy snow
The night's quietly going.
Why aren't you sleeping, dear,
In dark and frosty night?
The Polar bear cubs
Are snoring with their noses
In their mothers' softy
And gentle bear arms.
As in a big amazing brigantine
Drifting in the sea,
In dark and staring sky
We're floating, you and me!!!

СИНЕВИР – ДОБРЕ МІСЦЕ ДЛЯ ВЕДМЕДІВ

SYNEVYR IS A GOOD PLACE FOR BEARS

Ведмедики розповідають

Наш дім, Синевирський Реабілітаційний центр – це не зоопарк, ми живемо не в клітках, а на волі. Це ведмежий санаторій! Добрі люди лікують нас, але не ліками, а своєю любов'ю. Раніше багато хто з дорослих ведмедів були дуже нещасливі – вони жили в неволі, мали злих хазяїв, які їх тримали на ланцюгах, у намордниках, змушували танцювати на розпеченій плиті, морили голодом... А потім добрі люди, захисники тварин, їх у тих злих дядьків і тіток відібрали й привезли сюди, до лісу, на чисте повітря, де є річка і багато-багато дерев. Добрі люди дбають про те, аби ми не голодували, й щоби приїжджі гості не просто розважалися, дивлячись на звірів, а й самі переймалися їхньою долею.

The bears tell ...

Our home, the Synevyr Rehabilitation Centre, is not a zoo, we live in the wild, not in cages. This is a bear sanatorium! Good people treat us, not with drugs, but with their love. Previously, most adult bears were very unhappy – they lived in captivity, had evil owners who kept them chained and muzzled, forced them to dance on a hot stove, starved them... And then, some good people, called animal protectors, took them away from those evil men and women and brought them here, to the forest, to the clean air, where there is a river and many, many trees. Good people make sure that we don't starve, and that visiting guests don't just have fun looking at the animals, but also care about their fate.

На цих фотографіях люди з різних держав: України, Німеччини, Румунії, Єгипту. Але усі вони дуже люблять тварин. Тому приїхали до Синевиру, щоб домовитися про створення Реабілітаційного парку – доброго і безпечного місця для бурих ведмедів.

These photos show people from different countries: Ukraine, Germany, Romania, Egypt. But they all love animals very much. That's why they came to Synevyr to agree on the creation of the Rehabilitation Park – a kind and safe place for brown bears.

ІСТОРІЯ ДЮРІЯ: «Спілкування людини з природою повинно бути радістю і для тварин, і для рослин – ми всі живі!»

DURIY'S STORY: "Human communication with nature should be a joy for both animals and plants – we are all alive!"

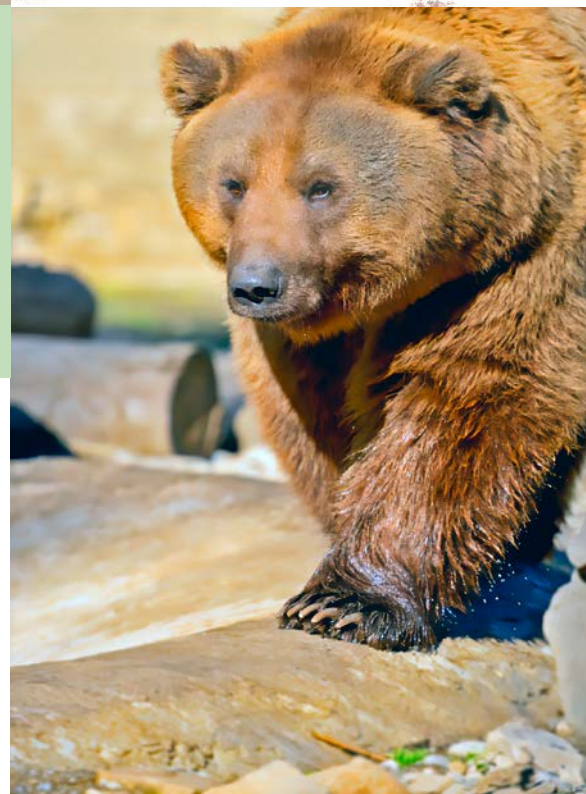
«До» «Отут я сфотографований, коли мене лише привезли в Синевир. Зізнатись, боязко мені було, не до сміху...

“Before”: “This is my photo when I was first brought to Synevyr. I must admit, I was scared, not laughing...

«Після»: «А тут, впізнали?! Це теж я! Але бачите, як змінився?!.. Ведмеді з мене жартують: «Дюрію, ти вже в об'єктив не влазиш, одна морда, як на паспорт!.. Еге ж, таки-так! І все це – доброта господарів парку, радість волі, відчуття, що ти живеш!...»

“After” “And can you recognize me here?! It's me too! But can you see how I've changed! The bears make fun of me: “Duriy, you can't fit into the camera lens anymore! Only your face can! Yes, it is true! And all this is the kindness of the park owners, the joy of freedom, the feeling that you are alive!”

«Ви впізнали мене? Це я, Дюрій, ми спілкувались на початку книжки. Хочу нагадати вам, як важливо любити і берегти одне одного. Ніколи не робити іншому боляче, догоджаючи собі... Запитаєте, чому я про це кажу? Тому що тільки тут, у парку «Синевир», моє життя перестало бути розвагою для інших... Раніше я жив на курорті Драгобрат, куди приїждять туристи зі всього світу. Це Рахівщина, прекрасні гори, багато сонця і чисте повітря. Все було б добре, тільки ж дерев'яний будиночок, у який зачинили мене люди, був надто тісний, а клацання фотоапаратами зранку до ночі геть засліплювали мене...

Тепер же я сам обираю, де зустріну сонечко й біля якої сме-реки дивитимусь сні! Звісно, я часто приходжу поспілкуватися з людьми, а особливо з дітками. Й це добре, радісне спілкування для нас усіх!»

“Have you recognized me? It's me! My name is Duriy! Do you remember we had a talk at the beginning of the book! I want to remind you how it's important to love and protect each other. Never hurt anyone by pleasing yourself... You can ask why I'm telling you this... Because only here, in Synevyr Park, my life stopped being an entertainment for others... I used to live in Drahobrat resort where tourists from all over the world come to rest. It is in Rakhivshchyna where there are beautiful mountains, lots of sun and clean air. Everything would be fine, only the wooden house which people locked me in, was too small and cramped, and constant clicks of cameras from morning till night made me blind... Now, I can choose myself the place where I will meet the sun and near what tree I will see my dreams! Of course, I often come to chat with people, especially with children. And it is really good and joyful communication for all of us!”

СРІБНА ЗЕМЛЯ-СКАРБ, ОБРАМЛЕНА ЗЕЛЕНИМ ЗОЛОТОМ

SILVER LAND IS A TREASURE FRAMED IN GREEN GOLD

«...Я – ведмежатко Ялінка!.. Дивне ім'я, правда? Й чому ж мене так назвали? Мабуть, вуйко Ярослав Бундзяк і Віталій – наші директор та ветеринар – побачили, що я дуже люблю прикрашатися кольоровими квітами, а вони схожі на кольорові іграшки, які люди вдягають на Різдвяне зелене деревце!..»

Моя мама Бубочка каже, що Закарпаття – це край зеленого золота, а ліси, сади й виноградники, якими вкрита половина нашої землі, цінніші за будь-які скарби!.. А ще, мама називає Міжгірщину, де ми живемо, смарагдовою зірочкою у сузір'ї Срібної землі...Цікаво, а чому «срібної»? Ще одне дивне ім'я!..»

“...I’m a bear named Yalynka! It’s a strange name, isn’t it? And why was I called so? Perhaps, Yaroslav Bundziak and Vitaliy – our director and veterinarian – saw that I really like decorating myself with colored flowers, and they look like the colored toys that people usually put on the green Christmas Tree!... My mother, Bubochka, says that Zakarpattia is a land of green gold, and the forests, gardens and vine-yards that cover half of our land are more valuable than any treasures! And also, my mother calls Mizhhirshchyna, where we live, an emerald star in the constellation of the Silver Land... I wonder why “silver”. Hm, another strange name!”

«Мамо, а що таке «Срібна земля»?
«Дуже хочеш про це дізнатися?
Ну тоді сідай тихесенько і слухай –
розповім тобі давню легенду...»

“Mom, what is Silver Land?” “Do you
really want to know about it? Well,
then sit down quietly and listen. I’ll
tell you an ancient legend...”

ЛЕГЕНДА ПРО СРІБНУ ЗЕМЛЮ

«...Срібна Земля – так з давніх-давен у народних переказах називають територію Закарпаття. У часи татаро-монгольської навали саме ця назва викликала люті ворогів – вони вбивали, грабували місцеве населення, але жодного срібла не знаходили.

Люди втікали високо в гори, де ховалися у непролазних хащах в очікуванні миру. Одне з урочищ так і назвали – Ждимир. Харчувалися тим, що давав ліс. Але найголовнішим скарбом була вода – особливі джерела, таємницю яких зберігали з діда-прадіда.

Та одного разу загарбники вирішили вислідити, де ховаються втікачі. Цілу ніч блукали вони лісом і нарешті на світанку побачили чарівну галявину – лісову поляну, посеред якої било вгору джерело. Струмені води переливалися сріблом у променях світанку, осяваючи все навкруги – навіть роса на траві і олені, що прийшли на водопій, видавалися срібними. Вороги завмерли від такої краси. Так ось про яке срібло йшла мова! Але як тільки нога чужинця ступила на поляну – джерело щезло під землею. Не захотіла Срібна Земля ділитися своїми скарбами із ворогами»*.

*Цю історію записано від Василя О. Піпаша-Косівського

LEGEND ABOUT SILVER LAND

“...Silver Land...This is the name of Transcarpathia territory, called so in folk tales since ancient times. During Tatar-Mongol invasion, this very name caused the enemies fury. They killed and robbed the local population but couldn’t find any silver.

The locals fled high into the mountains where they hid in impenetrable thickets waiting for peace. So, one of the tracts was called Zhdymyr. They ate what the forest gave them. But the most important treasure was the water, special springs, the secret of which was kept from great-great-grandfathers.

One day, the invaders decided to find out where the fugitives were hiding. They wandered through the forest all night, and finally at dawn they saw a magic place, a forest glade, in the middle of which a spring flowed upwards. The streams of water shimmered with silver in the rays of the dawn, illuminating everything around, even the dew on the grass. And the deer coming to the watering hole seemed silver. The enemies froze from such beauty. So, that’s what kind of silver we’re talking about! But as soon as the stranger’s foot stepped on the glade, the spring disappeared underground. Silver Land didn’t want to share its treasures with its enemies!”

*This story was recorded from Vasyl O. Pipash-Kosivsky

Річка Озерянка.
У срібних джерелах нашої прекрасної землі живі цілющі води!

Ozerianka River.
In the silver springs of our beautiful land there are living healing waters!

ІСТОРІЯ ПОТАПА: «Творець кожному дав право жити вільно»

POTAP'S STORY: "The Creator gave everyone the right to live freely"

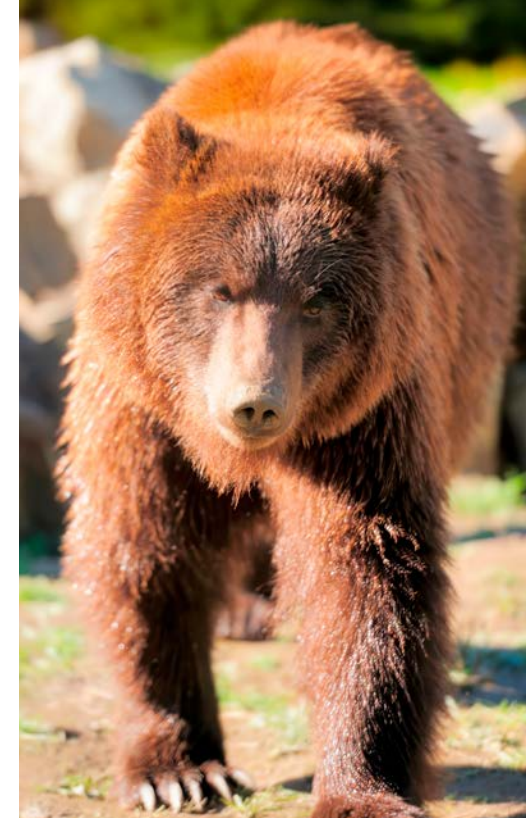
«До» Ніколи не робімо боляче іншому! Це закон життя. Заповідь Бога.

“Before”: Never hurt others! This is the law of life. It's God's commandment.

«Вітаю, друзі! Я – Потап, мені 23 роки. На Синевир приїхав взимку 2012 р. з луганського кінно-спортивного клубу «Барс». Скажу щиро – жилося мені там непереливки... Власник того клубу, певно, був дуже нещасливою людиною, інакше чому він міг завдавати іншим стільки болю?.. Ще коли я був зовсім малим, він вдягнув мені на шию ошийник... Й примушував служити живою приманкою для мисливських собак... Пси теж не розуміли всього безглуздя своїх господарів – але мусили накидатись на мене, бо за це їм кидали кістки... Моя шия виросла, ошийник вріс в шкіру...

Тепер Ви розумієте, чим для мене став парк «Синевир» – звільненням від тортур, домівкою, свободою!..

«Після»: Я йду стежкою поміж столітніх смерек. Сонце простягає руки-промінчики крізь зелену хвою й гладить мене по голові, шиї, спині – скрізь!.. Мені легко і добре! Все це називається словом «Синевир»! Й це слово починається з тієї ж букви, що й слова «свобода» і «світло»!

“After”: I am walking along a path among century-old fir-trees. The sun is stretching its rays through the green needles and stroking my head, neck, back - everywhere! I feel light and good! All this is called the word “Synevyr”! And this word begins with the same letter as the words “freedom” and “light”!

“Hello, friends! I am Potap, I am 23 years old. I came to Synevyr in winter 2012 from Luhansk equestrian club “Bars”. To be honest, I had a hard time living there... Perhaps, the owner of the club must have been a very unhappy person, otherwise why could he cause so much pain to others?... When I was very small, he put a collar around my neck... And he forced me to be an alive bait for hunting dogs... The dogs also did not understand complete madness of their owners. But they had to pounce on me because they were thrown bones for it... My neck grew and the collar grew into my skin... Now you can understand what Synevyr park has become for me! Firstly, it was the end of my torture, and then it's my home and my freedom!

МОРСЬКЕ ОКО

SEA EYE

Унікальною пам'яткою природи у національному парку є озеро Синевир – водно-болотне угіддя міжнародного значення за Рамсарською Конвенцією (з 2005 р.) і одне з семи природних чудес України (з 2008 р.), розміщене на висоті 989 м. над рівнем моря. Це офіційно найбільше і найглибше високогірне озеро України. Утворилося воно 10 тис. років тому, після землетрусу. Площа водного плеса – 4-5 га, глибина – 8-10 м. Озеро поповнюється поверхневими та атмосферними водами, з нього витікає невеликий струмок (басейн р. Терембі). Рівень води на Синевирі міняється впродовж року – на 3,5 м. Найбільше, найповніше озеро напровесні – коли тануть сніги і стікають водою вниз. Тоді затоплює навіть невеликий острівця посеред озера, за яке Синевир отримав свою другу назву – «Морське Око».

A unique natural monument in the national park is Lake Synevyr – a wetland of the international importance under the Ramsar Convention (since 2005) and one of the seven natural wonders of Ukraine (since 2008), located at an altitude of 989 m above sea level. It is officially the largest and deepest high-altitude lake in Ukraine. It was formed 10,000 years ago, after an earthquake. The area of the water pond is 4-5 ha, the depth is 8-10 m. The lake is replenished with surface and atmospheric waters and a small stream flows out of it (Tereblia river basin). The water level in Lake Synevyr changes throughout the year – by 3.5 m. The largest and fullest lake is in spring when snow melts and water flows down. Then, even a small island in the middle of the lake is flooded. Because of this small island, Synevyr got its second name “SEA EYE”.

ЛЕГЕНДА ОЗЕРА СИНЕВИР

THE LEGEND OF LAKE SYNEVYR

Легенда говорить, що в далекі часи цими землями володів один вельможа, а були тут непрохідні карпатські ліси. Приїхав він якось сюди, землі оглядати, і взяв із собою дочку – Синь – красиву молоду дівчину. Струнка і гарна, обличчям біла, а очі сині, як небо в ясний день. Доки батько своїми справами займався, вона почула, що десь у лісі сопілка грає. І побігла на музику, і зустріла красивого хлопця, пастуха – Вира. Вони покохали одне одного, але батько не хотів віддати Синь за простого пастуха, сказав, що стане йому зятем, тільки якщо той розбагатіє. Тоді Вир сідає на бокор і йде заробляти гроші – але він так і не заробив стільки, аби стати багатим. А Синь постійно ходила на те місце в ліс, де вони зустрічалися, і плакала – і наплакала це озеро.

The legend says that in ancient times there were impenetrable Carpathian forests here, and those lands belonged to a rich nobleman. Once he came here to inspect the land and took his daughter Syn, a young beautiful girl, with him. She was slender and pretty, her face was white, and her eyes were blue like the sky in a clear day. While her father was doing his business, she heard a pipe playing somewhere in the forest. Syn ran to the music and met a handsome boy, a shepherd Vyr. They fell in love with each other, but her father didn't want Syn to marry a poor shepherd. He said the boy could be his son-in-law only if he became rich. Then Vyr sat on his raft and went to earn money. But he never could earn enough to become rich. So, Syn constantly came to the place in the forest, where they had met, and cried. Soon the lake was formed from her tears...

СИНЬ І ВИР – історія двох дерев'яних сердець, з вуст їх «хрещеного батька-творця» Івана Бровді

Іван Бровді. «Легенда про Синь і Вира надихнула мене... Вона про справжню любов...»

Ivan Brovdi. "The legend of Syn and Vyr inspired me... It's about true love..."

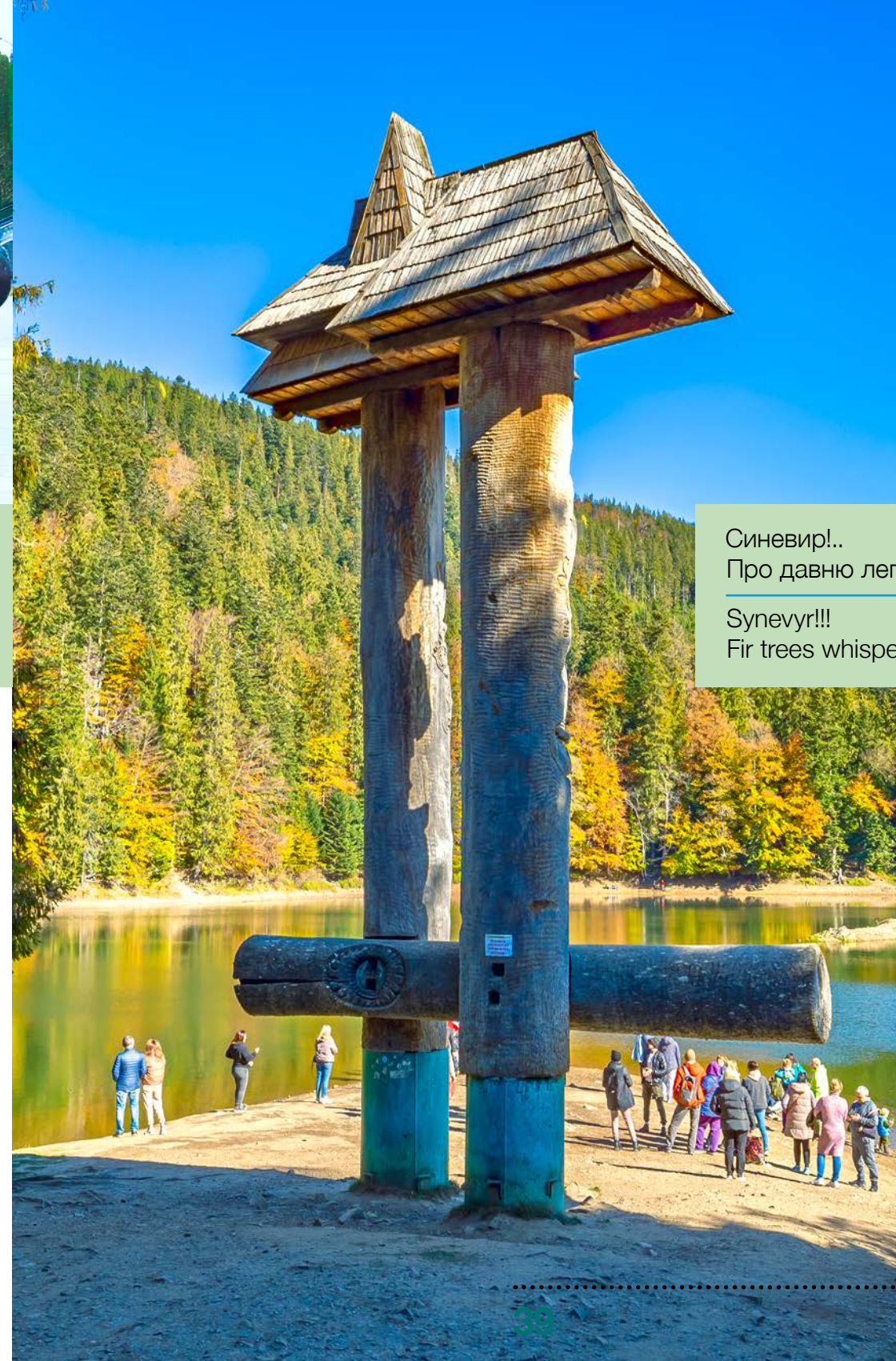
«Я прочитав цю легенду і надихнувся нею, бо вона про справжню любов... – розповідає знаменитий закарпатський скульптор та художник, автор композиції «Синь і Вир» Іван Васильович Бровді. За показниками висоти та ваги – це один із найбільших дерев'яних пам'ятників у світі – 13 метрів висоти і 30 тонн ваги. Використано три шматки унікального махагонієвого дерева (махагоні), що росте тільки в Південній Америці та Африці й сягає до 100 м висоти та 20 м у діаметрі. Те, з чого ми різали скульптури – всього-на-всього маленькі гілки з такого дерева. Їх везли сюди морем-океаном, просто чіпляючи на буксир, дерево за цей час просочилося морською сіллю. Воно міцне, довговічне і дороге.

Журналісти цікавились, чи не можна було вирізати скульптури з нашого дуба чи зі смереки. Але ж де можна знайти шматок цільного дуба такої

товщини і висотою 13 метрів?! Замовляв скульптуру «Закарпатліс», тож ми переконали директора привезти махагоні, наш аргумент був, мовляв, як робити, – то уже навіки.

Я справді надихнувся цією легендою, зробив ескізи – коло Сині розмістив лань, коло Вира – орла. Робити вже безпосередньо саму скульптуру було важко. Різьбити мені допомагав Михайло Самич, мій товариш. Працювали ми у Чинадієві, на доці. Колоди махагоні були настільки великі, що ми мушили в лежачому положенні різати. Проблемою було визначити пропорції – і я придумав, як це зробити: біноклем віддаляв зображення, так визначав для себе ту відстань – через озеро, – з якої глядач буде бачити скульптуру. Так ми й вирізали.

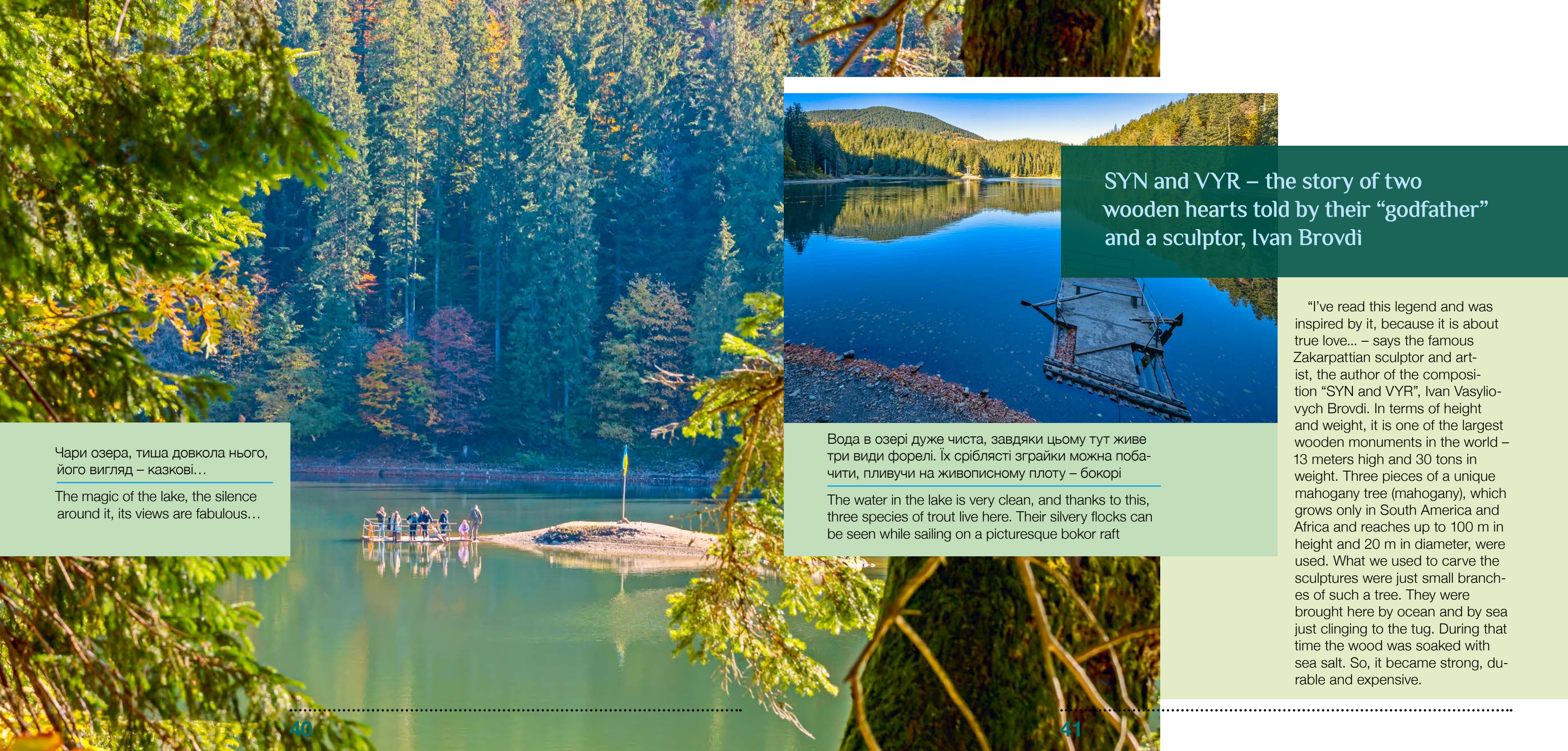
Але ще була одна проблема – махагоні дуже токсичний. І щодня, поки працювали над деревом,

Синевир!..
Про давню легенду тут шепочуть смереки...

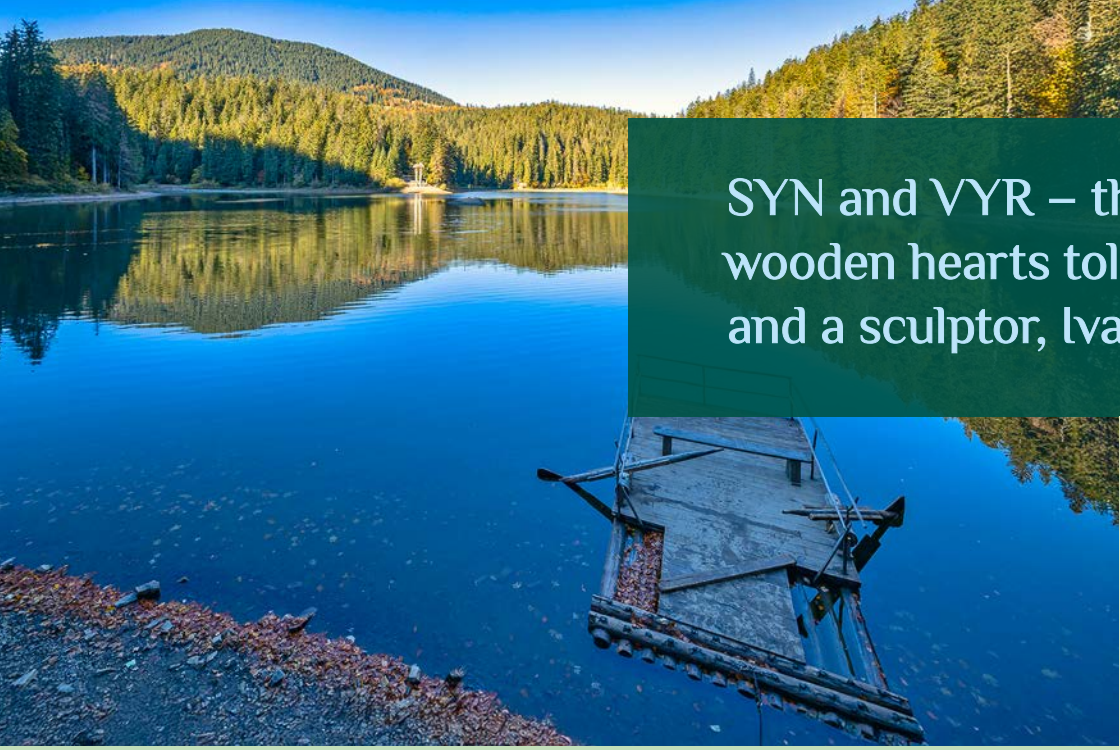
Synevyr!!!
Fir trees whisper about an ancient legend here...

у нас, навіть, носом кров лилася... Наступна проблема – доставити готові скульптури на озеро. Ну, якось нагору виволочили. Але встановити як?.. Кран туди не зайде, бо стрілі не дозволяють смереки. Лісникидесь в Україні знайшли японський кран, який розбирався, і побудували йому естакаду – він на диби ставав. З труб залізних зробили нам 20 метрові сваї у бетон – на них тримаються скульптури. Ще треба було встановити одну опору, яка би їх зчепила, горизонтальну. Насправді, дуже важко було усе те зробити. А тепер глянеш, стоїть – наче й просто все...»

Чари озера, тиша довкола нього, його вигляд – казкові...

The magic of the lake, the silence around it, its views are fabulous...

SYN and VYR – the story of two wooden hearts told by their “godfather” and a sculptor, Ivan Brovdi

Вода в озері дуже чиста, завдяки цьому тут живе три види форелі. Їх сріблясті зграйки можна побачити, пливучи на живописному плоту – бокорі

The water in the lake is very clean, and thanks to this, three species of trout live here. Their silvery flocks can be seen while sailing on a picturesque bokor raft

“I’ve read this legend and was inspired by it, because it is about true love... – says the famous Zakarpattian sculptor and artist, the author of the composition “SYN and VYR”, Ivan Vasyliovych Brovdi. In terms of height and weight, it is one of the largest wooden monuments in the world – 13 meters high and 30 tons in weight. Three pieces of a unique mahogany tree (mahogany), which grows only in South America and Africa and reaches up to 100 m in height and 20 m in diameter, were used. What we used to carve the sculptures were just small branches of such a tree. They were brought here by ocean and by sea just clinging to the tug. During that time the wood was soaked with sea salt. So, it became strong, durable and expensive.

ІСТОРІЯ БУБОЧКИ: «В моєму серці жила мрія про лісову домівку!»

BUBOCHKA'S STORY: "The dream of a forest home lived in my heart!"

«**До:**» Ця фотографія зроблена, коли я ще не жила на Синевирі. Не надто веселий вигляд у моєї мордочки...

“**Before**”: This photo was taken when I was not living in Synevyr yet. My face doesn't look very cheerful...

«Вітаю! Мое ім'я – Бубочка! Я приїхала на Синевир здалека, й було у мене чимало пригод. Власниця харківського цирку, де я раніше мешкала, вирішила віддати мене у приватний зоопарк, бо я, мовляв «ніяк не піддавалася дресуванню». Просто я хотіла танцювати, а мене примушували сидіти; я хотіла підійти ближче, познайомитись з дітками – а мене постійно саджали на ланцюг... Я мала робити одні й ті самі рухи та вправи цілий день й так щодня – а це, погодьтесь, не дуже гарне життя!.. Ніби у тебе залізне серце, а не справжнє, у якому живуть мрії... В зоопарку я ще більше засумувала, навіть, захворіла. Але доброго доктора Айболіта там не знайшлося... Та я все одно вірила в диво!

І от, одного ранку моє серце так сильно билось, як ніколи – це було передчуття добрих змін! Мене дуже довго везли у машині, вікон у кабіні не було, але я почала відчувати рідні запахи мого далекого дитинства – аромат хвої, трави, дикого меду... Нарешті, зупинка! Коли вольєр відкрили, і я побачила Карпати, мій щасливий рев, сягнув вершин гір! Це була омріяна лісова домівка! Зграйка синичок тут же зацвірінкала: «У Синевирі нова ведмедиця!..»! І раптом я побачила свою пухнасту ведмежу родину – до мене підійшли дядько Дюрій і Потап! Навіть люди, які були тут, здавалися геть іншими: вони, мабуть, знали таємницю щастя і людського, і нашого – ведмежого!»

“Hi! My name is Bubochka! I came to Synevyr from faraway, and I had had rather many adventures before. The owner of Kharkiv Circus, where I used to live, decided to send me to a private zoo, because, they say “I was not amenable to training.” I just wanted to dance so much but I was forced to sit; I wanted to get closer to children and make friends with them, but I was constantly put on a chain... I had to do the same movements and exercises all day long and every day – and you know, it's not a very good life! It's like you have an iron heart, not a real one where dreams live... I became sadder and even sick in the zoo. But the kind doctor Aibolit was not there... But I still believed in miracle!

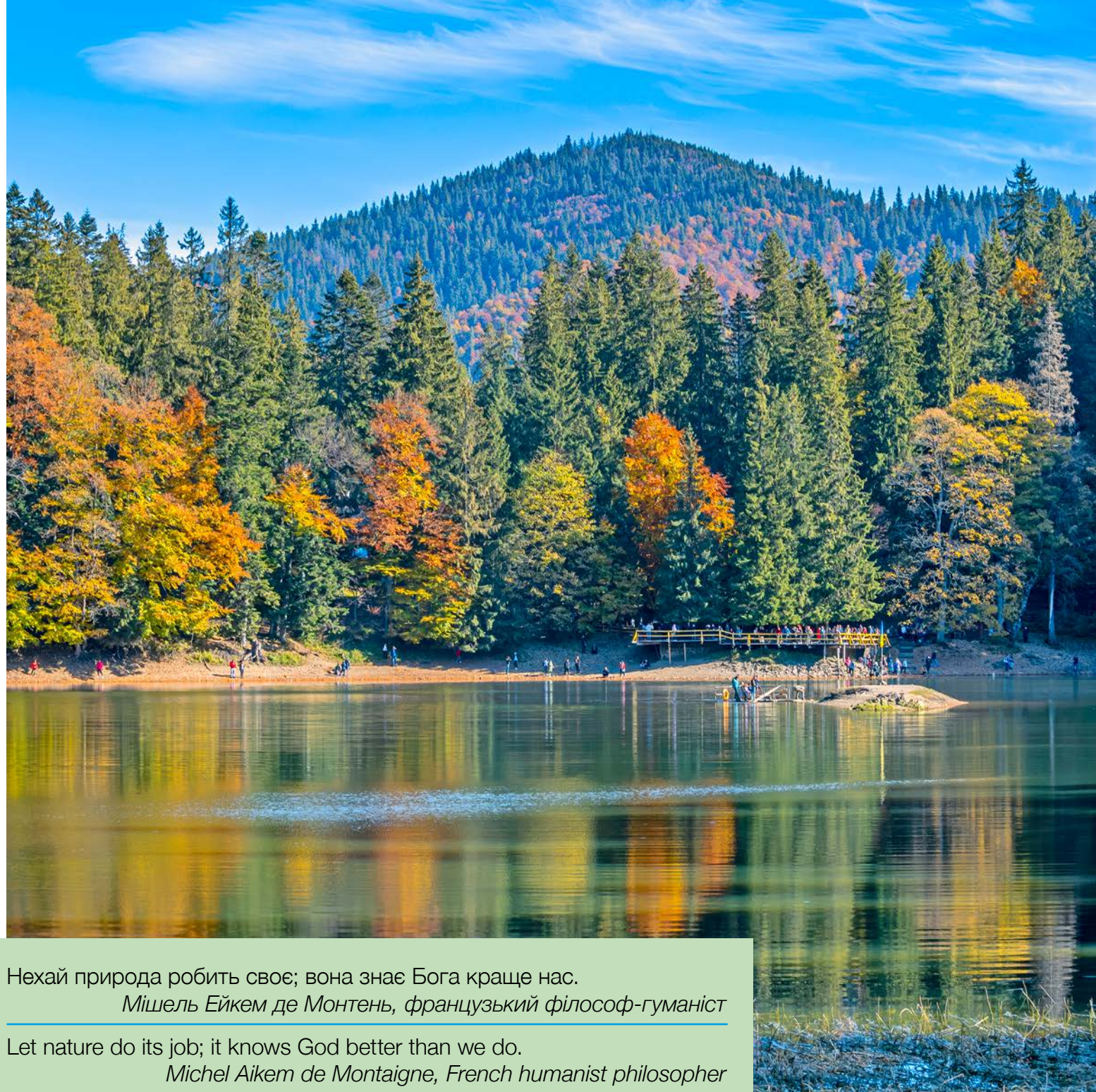

«**Після:**» А на цій фотографії я вже вільна! Купалася у нашому ставочку – обожнюю плавання!..

“**After**”: And in this photo I am already free! I was swimming in our pond – I adore swimming!

And one morning my heart was beating as hard as never. It was a premonition of good changes! I had been driven in the car with no windows in the cabin for a very long time when I began to feel the native smells of my early childhood – the aroma of pine needles, grass, wild honey... Finally, we stopped! And when the cage was opened and I saw the Carpathians, my happy roar reached the top of the mountains! It was my forest home I'd dreamt about! A flock of chicks immediately chirped: “There's a new bear in Synevyr!”! And suddenly I saw my furry bear family. Uncle Duriy and Potap came up to me! Even the people who were here seemed completely different. They must have known the secret of happiness, both human and bear!

Нехай природа робить своє; вона знає Бога краще нас.

Мішель Ейкем де Монтень, французький філософ-гуманіст

Let nature do its job; it knows God better than we do.

Michel Aikem de Montaigne, French humanist philosopher

Скільки років Землі – і мільярд, і мільйон, а яка вона й досі ще гарна!..

Ліна Костенко, українська поетеса

The Earth is a billion and a million years old, and it is still so beautiful!

Lina Kostenko, Ukrainian poetess

Ведмедикові секрети

«Ми, ведмедики, показуємо наскільки добрим є стан лісового середовища. Якщо воно придатне для нас – воно придатне і для життя багатьох інших живих істот! До того ж нам потрібні великі природні території. Тому, оберегаючи нас та наше оселище, працівники парку захищають життя усіх тварин і рослин поруч з нами»

Bear secrets

“We, the bears, show how good the state of the forest environment is. If it is suitable for us, it is also suitable for the life of many other living beings! In addition, we need large natural areas. Therefore, by protecting us and our habitat, the park workers protect the lives of all animals and plants around us.”

Ведмедикові секрети

«А також ми товаришуємо з багатьма мешканцями лісу й сприяємо висадженню ягідників у Карпатських високогір'ях. Особливо полюбляємо дику малину, ожину і чорницю!» Й взагалі, рослина їжа – це основа нашого раціону. Ми розповсюджуємо насіння й допомагаємо лісовідтворенню!»

Bear secrets

“Also, we make friends with many inhabitants of the forest and promote the planting of berry trees in the Carpathian highlands. We especially like wild raspberries, blackberries and blueberries!” And in general, plant food is the basis of our diet. We spread seeds and help reforestation!”

Потрібно знати

Згідно з даними WWF-Україна, за останні 5 років невідомо жодного летального випадку, пов'язаного з великими хижаками. До слова, випадки появи ведмедів у селах є дуже рідкісними. Переважно їх пов'язують із хворими, ослабленими або покаліченими ведмедями. Здорові особини ведмедя будуть уникати прямої зустрічі з людиною.

Проте, відома ситуація, коли під час того, як чоловік у лісі намагався забрати роги мертвого оленя, його атакував ведмідь. Тварина «розцінила» ці дії як зазіхання на свою здобич. Відомі випадки, коли ведмедиця захищала потомство, яке намагалися вилучити в неї бракон'єри. Але невідомо жодного випадку, щоб ведмідь напав на людину у селі.

Need to know

According to WWF-Ukraine, there have been no fatalities involving large predators in the last 5 years. By the way, cases of bears going into villages are very rare. They are mostly associated with sick, weakened or injured bears. Healthy bears will avoid direct meetings with humans.

Nevertheless, there is a known situation when a man in the forest tried to take the antlers of a dead deer and was attacked by a bear. The animal 'interpreted' the man's actions as an encroachment on its prey. There were also cases when a mother-bear defended her cubs, which poachers tried to take away from her. Fortunately, there is no known case of a bear attacking a person in the village.

«Прокидайся!.. За кілька хвилин – схід сонця! Це найдивовижніший час! Можна тебе запросити зустріти цей світанок, танцюючи?»

“Wake up!!! It's sunrise in a few minutes! It's the most amazing time! Can I invite you to meet this dawn by dancing?”

«Знаєш, я також мрію, що люди стануть добріші й уважніші. Щоб в їхніх серцях пануватиме любов до всього живого, замість страху...»

“You know, I also dream that people will become kinder and more attentive. And in their hearts will reign only love for all living things, not fear...”

«Дякую за танець! Бажаю, щоб сонце завжди всміхалося тобі! Бажаю, щоб люди, яких ти, можливо, зустрінеш, не завдали тобі болю. Щоб вони знали, що ми – ведмеді – ніколи навмисне не шукаємо можливості нападати. Навпаки, намагаємось уникати зустрічей, щоб не злякати їх зненацька».

“Thank you for your dance with me! I wish the sun always smiles on you! I wish the people you may meet on your way not to offend you, not to cause you suffered. They have to know that bears never deliberately look for an opportunity to attack. On the contrary, we try to avoid meetings so as not to frighten them by surprise.”

ІСТОРІЯ БЕНЕДИКТА (для друзів – просто Беня):
«Нехай цирк не буде сумною казкою...»

BENEDICT'S STORY (just Benya to his friends): “Let
the circus not be a sad fairy tale...”

«Після»: Це фотографія з мого теперішнього вільного життя. Оглядаючись назад, я, Беня, скажу вам з впевненістю: як би не було складно, вірити в добро потрібно обов'язково! Й так само думає мій добрий маленький товариш – білчєня Буня! Якось я поділився з ним диким медом, й відтоді, він частує мене лісовими горішками щодня!..»

“After”: This is a photo from my current free life. Looking back, I, Benya, can tell you with confidence: no matter how difficult it is, you must believe in goodness! And my good little friend, the squirrel Bunya, thinks the same! Once, I shared wild honey with him, and since then, he treats me with hazelnuts every day!..”

«До»: Це моє фото до приїзду у Синевир. Моє тіло нагадувало зігнуту дугу, й думки теж були навиворіт...»

“Before”: This is my photo before coming to Synevyr. My body resembled a bent arc, and thoughts were also inside out...”

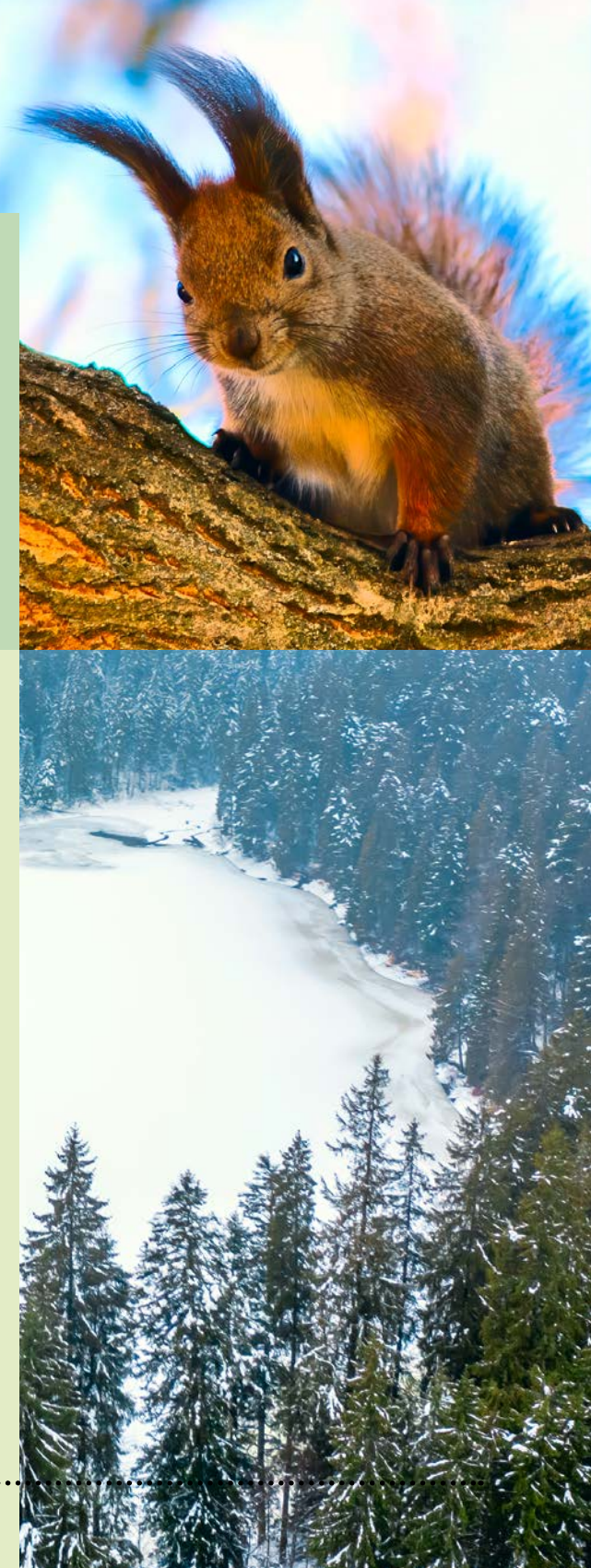
«Напевно, ви любите цирк, правда ж?!.. На жаль, для мене цирк – це дуже сумна казка... Я танцював на арені не тому, що мені було весело, а тому, що звуки музики означали для мене розжарену плиту, на якій я стою... Мене становили на неї, щоб, обпікаючись, я по чергово піднімав лапи, підстрибував, рятуючи своє життя... Таким страшним способом мене «вчили танцювати»... На лапках й досі шрами від опіків... Й скільки себе пам'ятаю, я завжди був голодний... Ніколи не наїдався досхочу... Коли я геть занедужав, й мене посадили у велику машину, я не відразу повірив, що мене забирають з цирку назавжди. Думав, везуть лікувати, бо чув про свій дивний діагноз: «дистрофічний стан, порушення обміну речовин» та ще багато якихось інших незрозумілих слів... Це було 9 травня 2012 року. На той час мені було 10 років, я мав вагу 270 кг при зрості – 2,5 м. В день приїзду до Синевиру почалося моє нове життя. Зізнаюсь, я раніше думав, що ніколи не танцюватиму за власним бажанням... Але коли весняний вітер лине з гір до нашої лісової поляни, або коли ми досхочу смакуємо стиглими яблуками, або коли квітковий пилок потрапляє в ніздрі, і я весело пчихаю – від усіх цих щасливих моментів мені хочеться танцювати!.. Дякую тобі, наш Творець, за те, що не всі люди, набувши надлюдської сили, стали нелюдями...»

Білчєня Буня

Знайомтесь, це білчєня Буня, мій лісовий друг!... Запитаєте, чи може товаришувати ведмідь з білкою?! Не знаю, як інші, але ми дружимо. Буня, малим, впав з дерева прямісінько в мою барлогу, що під великою ліщиною! Лютневими вечорами тріскотіли морози, він дуже мерз, і я зігрівав його лапою. Білчєня ласувало лісовими горішками, що наносили миші. Сіромахи, звичайно, спершу не хотіли ділитися. Довелося мені їх настрашити, мовляв будете скнарами – вижену з хати!.. А Буня, бешкетник, навчився та й дотепер лякає мишей: «Ану діліться горіховими запасами, бо ж зараз наш Бєня як заричить, то й лісовий кіт почує!... Непереливки вам буде!»

“You probably love the circus, don’t you?!... Unfortunately, the circus is a very sad fairy-tale for me ... I danced in the arena not because I had fun, but because the sounds of music meant a red-hot stove for me, on what I stand for.... I was placed on it so that, being burned, I would alternately raise my paws, jump up, saving my life... I was “taught to dance” in such a terrible way... I still have scars from burns on my paws... And as long as I can remember, I was always hungry... I never ate to my heart’s content... When I got really sick and they put me in a big car, I didn’t immediately believe that I was being taken away from the circus forever. I thought they were taking me for treatment, because I heard about my strange diagnosis: “dystrophic condition, metabolic disorder” and many other incomprehensible words... It was May 9, 2012. At that time I was 10 years old, I weighed 270 kg and was 2.5 m tall. My new life began on the day I arrived in Synevyr. I confess, I used to think that I would never dance of my own free will... But when the spring wind blows from the mountains to our forest glade, or when we savor ripe apples to our heart’s content, or when pollen gets into my nostrils, and I sneeze merrily, from all these happy moments, I feel like dancing!.. Thank you, our Creator, for the fact that not all people, having acquired superhuman strength, became inhuman...”

Розповідає ведмежа

Одного разу ми, ведмежа-та Настя і Боря, запитали вуйка Беню, чи тих злих дядьків, які знущаються з тварин, забирають в тюрму. Але він пояснив нам, що ні, на жаль, у нашій країні за жорстоке поводження з тваринами так не карають. Але є люди, які захищають тварин, а тому хочуть заборонити їх використання у цирках. В Україні це організація UAnimals. Вони вже звільнили з циркового рабства багато тварин. Їх підтримало і Міністерство екології нашої держави. Сподіваємося, що будуть діяти закони, які каратимуть злих людей.

Ми також розпитували у вуйка Бені, навіщо люди дресирують ведмедів. Він сказав, що це для того, аби ведмеді виконували їхні накази – й приносили гроші. Вони виступають для людей і за це їхнім власникам – глядачі платять гроші. Також за гроші господарі дозволяли іншим людям, навіть діткам, фотографуватися з цими ведмедями... Адже не всі дорослі задумуються, як живеться тваринам, яких показують у цирках і звіринцях. Навіть знаючи це, вони не розповідають своїм дітям – тому й виходять потім отакі сумні історії...

The bear cub says ...

One day we, the bears Nastya and Borya, asked Uncle Benya if those evil men who abuse animals are taken to prison. But he explained to us that, unfortunately, animal cruelty is not punished in this way in our country. But there are people who protect animals and therefore want to ban their use in circuses. It's the UAnimals organization in Ukraine. They have already freed a lot of animals from circus slavery. They were also supported by the Ministry of Ecology of our country. We hope

that there will be laws that will punish evil people.

We also asked Uncle Benya why people train bears. He said that they wanted bears to follow their orders and bring them money. And bears perform for people who pay money to their owners. The owners also let other people, even children, take pictures with those bears for money either... Not all adults think about how animals which are shown in circuses and menageries live. Even they know, they don't tell their children about it, and that's why such so sad stories happen then...

МИ ВСІ БУВАЛИ В ЦИРКУ.
МИ БАГАТО ЩО НЕ ПОМІЧАЛИ...

WE'VE ALL BEEN TO THE CIRCUS.
WE HAVEN'T NOTICED MANY THINGS...

Ми просимо пробачення у кожної, ображеної людьми тварини

...На арені посміхаються дресирувальники, сяє яскраве світло та вібрує музика, а лев, якому видалили кігті, налякано злиться у кутку. Циркові голуби, вільно злітають до купола – вони глухі, цих птахів спеціально оглушили, аби навчити робити трюки. Слон, що стоїть на одній нозі, вкритий шрамами від батога із залізним наконечником, – ціна, яку тварина заплатила, аби вивчити трюк для розваги людей...

We apologize to every animal that has been hurt by people...

...Trainers smile in the arena, bright lights shine and music vibrates, and a lion, whose claws have been removed, is angry in the corner. Circus pigeons fly freely up to the dome - they are deaf, these birds were specially deafened to teach them to do tricks. An elephant standing on one leg, covered with scars from an iron-tipped whip, is the price the animal paid to learn a trick to entertain people...

Ці тварини готові на все, аби отримати шматок їжі, а коли оксамитові куліси зачиняються, і затихає музика, тварин заганяють у клітки, де вони сидять без свіжого повітря, під електричним холодним світлом, замість сонця, та міряють домівки від стіни до стіни.

В США закритися найстаріший пересувний цирк країни – «Цирк братів Рінглінг», який проіснував 146 років. Це сталося тому, що люди, дізнавшись про страждання тварин, перестали купляти квитки. Добрі люди, які багато років виступали проти використання тварин у виставах знаменитого цирку, вітали це рішення, говорячи, що це кінець «найсумнішого для диких звірів шоу на Землі», і попросили інші цирку світу наслідувати цей приклад. Усі циркові слони тепер живуть вільно у заповіднику в штаті Флорида

Those animals are ready to do anything to get a piece of food. And when the velvet curtains close and the music stops, the animals are herded into cages where they spend their days without fresh air and the sun measuring their homes from wall to wall.

The oldest travelling circus in the country, the Ringling Brothers Circus, which had existed for 146 years, was closed in the United States. That happened because people, having learnt about the suffering of animals, stopped buying tickets. Some good people, who had opposed the use of animals in the performances of the famous circus for many years, welcomed this decision, saying that it was the end of “the saddest wild animals show on the Earth”. Moreover, they called on other circuses around the world to follow suit. And all the circus elephants are living freely now in a reserve in Florida.

Ціна залізної клітки*

У природному середовищі тварини постійно рухаються. У пересувних чи звичайних циркух умови й близько не схожі на природні. Дельфіни сидять у хлорованій воді й сліпнуть. На арену виводять хворих тварин, що з останніх сил роблять трюки, заробляючи гроші на оплесках дітей; траплялись випадки, коли зірки цирку помирали прямо на очах глядачів.

Iron cage price*

In their natural environment, animals are constantly moving. The conditions in travelling or regular circuses are not even close to natural ones. Dolphins are kept in chlorinated water getting blind. Sick animals are brought to the arena to do tricks with their last strength, earning money from the children's applause. And there were some cases when the circus stars died right in front of the audience.

Тропічних тварин перевозять у залізних фургонах у десятиградусний мороз, страусів та кенгуру тримають у клітках, де, через відсутність руху, відмовлять внутрішні органи, а сильніших тварин й зовсім приковують кайданами.

У тварин починаються психічні розлади: вони сидять у кутку чи розгойдуються зі сторони в сторону, можуть стати агресивними чи навпаки, занадто в'ялими, тому власники цирку використовують спеціальні шкідливі речовини – транквілізатори, аби контролювати поведінку тварин.

Але інколи ліки не спрацьовують, і воля до життя, до свободи, бере своє. У травні 2017 року, в Білій Церкві бурий ведмідь хотів втекти з арени, та побіг на глядачів. Можна лише уявити, що відбувається в голові тварини, яка все життя живе у стресі та напруженні...

Починаючи з 2000 року, по всьому світу почали забороняти цирку з тваринами: Австралія, Австрія, Бельгія, Болгарія, Болівія, Боснія та Герцоговина, Бразилія, Великобританія, Угорщина, Греція, Голландія, Данія, Естонія, Еквадор, Індія, Ізраїль, Канада, Кіпр, Китай, Коста-Ріка, Колумбія, Мальта, Норвегія, Парагвай, Перу, Польща, Португалія, Сінгапур, Словаччина, Словенія, Фінляндія, Франція, Чехія, Швеція, Естонія та деякі штати Америки відмовились від розваг внаслідок страждання тварин.

Всього в цьому списку близько п'ятдесяти країн, на жаль, там все ще немає України. Але ми можемо допомогти тваринам і просто перестати купувати квитки у цирк, де голодні та перелякані тварини ходять на задніх лапах.

Добрий цирк дивує глядачів безмежжям можливостей людського тіла і красою гімнастичних номерів, жартівливими сценками клоунів і захоплюючими вогняними шоу.

Tropical animals are often transported in iron vans in 10 degrees below 0. Ostriches and kangaroos are kept in cages where their internal organs usually fail due to lack of movement, and stronger animals can be even chained.

The animals suffer from mental disorders: they can sit in the corner or sway from side to side, they can become aggressive or, on the contrary, too lethargic. Then circus owners give them special harmful substances, called tranquilisers, to control the animals' behavior.

But sometimes medicines aren't so effective, and their will to survive and be free takes over. In May 2017, in Bila Tserkva, a brown bear tried to escape from the arena and ran towards the audience. One can only imagine what goes on in the mind of an animal which lives in stress and tension all its life...

Since 2000, circuses with animals have been banned around the world. Australia, Austria, Belgium, Bulgaria, Bolivia, Bosnia and Herzegovina, Brazil, United Kingdom, Hungary, Greece, the Netherlands, Denmark, Estonia, Ecuador, India, Israel, Canada, Cyprus, China, Costa Rica, Colombia, Malta, Norway, Paraguay, Peru, Poland, Portugal, Singapore, Slovakia, Slovenia, Finland, France, Chekh Republic, Sweden and some US states have abandoned entertainments that cause animal suffering.

There are about 50 countries on this list, and unfortunately, Ukraine is still not on it. But we can help animals either! People can stop buying tickets to the circus performances where hungry and frightened animals walk on their hind legs, jump into the fire, do somersaults and other dangerous tricks.

A good circus amazes the audience with the performances that blend limitless possibilities of the human body in acrobatics and the beauty of theatre, dance, costumes, original music, comic clown sketches and exciting fire shows.

Це нечесна гра!

Так не повинно бути, це не гідно людини! Ми можемо хіба спостерігати краєм ока за життям цих прекрасних істот у вільній природі. Це дозволяють зробити заповідники або ж відеофільми. Чи є винятки? Так, але це одиничні прояви довіри до людини. В історії людства є кілька випадків, коли Цар звірів – Лев – упокорився перед людиною. Це, зокрема, сталося зі Святим Даниїлом: «..Тоді цар звелів, і привели Даниїла, та й кинули до лев'ячої ями... Цар заговорив та й сказав до Даниїла: Даниїле, рабе Бога Живого, чи твій Бог, Якому ти завжди служиш, міг урятувати тебе від левів? Тоді Даниїл заговорив із царем: Царю, навіки живи! Мій Бог послав Свого Ангела, і позамикав пащі левів, і вони не пошкодили мені...» (Даниїл 6:16, Святе Письмо)

This is not a fair game!

It shouldn't be like this! This isn't worthy of a human being! We can only observe the life of those beautiful creatures in the wild from the corner of our eyes. Reserves or videos allow us to do this. Are there any exceptions? Yes, indeed! But they are isolated manifestations of trust in humans. There are several cases in mankind's history when the Lion, the King of Beasts, submitted to a human. This, in particular, happened to Saint Daniel: "Then the king commanded, and they brought Daniel and threw him into the lion's den... The king spoke and asked Daniel: "Daniel, servant of the living God, could your God you're always serving save you from the lions?" Then Daniel spoke to the king: "O King, live forever! My God sent His Angel and shut the lions' mouths, and they did not hurt me..." (Daniel 6:16, Holy Scripture)

ІСТОРІЯ РОЗИ: «Кожна сторінка природи – це частина великої книги Творця! Не викидайте їх, люди!»

ROSA'S STORY: "Every page of Nature is a part of the great Creator's book! Please, don't tear them out, people!"

Так я виглядала до приїзду у Синевиру: «Я не могла дивитись вгору – моя голова була якоюсь надто важкою, все розпливалося... Мені хотілося втекти й сховатись десь дуже далеко звідси... І моєю єдиною подругою була Ніч – так я називала ворону, яка часто прилітала, щоб подзюбати крихти насіння з асфальту... »

This is what I had looked like before I arrived in Synevyr: "I couldn't look up cause my head was too heavy, everything was blurry... I wanted to run away and hide somewhere very far from here... And my only friend was Night... I gave such name to the crow that often flew to peck crumbs of seeds from asphalt..."

«Запах бензину і густа пилюка... Багато-багато пилу... Він був всюди: у мене в очах, в носі, на язичку... Так багато, що я ніколи не могла його повністю струсити чи злизати... Чому господарі поселили мене – мале ведмежа – в тісну клітку прямо біля траси, на автозаправці? Чи вони нічого не знають про ведмедів?! ... Колись моя мама

розповідала, що добрі люди-біологи давно вже дослідили наш неймовірний нюх – найкращий серед ссавців. Ми відчуваємо запахи на відстані понад 20 кілометрів!.. То хіба не відвертим знущенням було моє життя в епіцентрі шкідливих випарів бензину і вихлопних газів зранку до ночі, в спеку й мороз?.. Працівники, кидаючи мені щось поїсти, чомусь не помічали, як мені погано... Я хворіла, мене нудило, не могла їсти... Важила менше 180 кг, маючи зріст понад 1,9 м. Так і жила шість років, на тій заправці, в м. Літин Вінницької області. П'ять разів намагалась втекти... Марно... І от, одного ранку до клітки підійшло кілька дорослих людей. Вони не заправляли свою машину і не сміялися, бачачи в мені лише якусь недоладну брудну іграшку... Вони хитали головами, зітхали й жваво щось обговорювали. 15 грудня 2011 року вони приїхали знову... Мої господарі кричали й виганяли їх, а я вп'ялася кігтями в клітку, просячи Всевишнього, щоб цей людський двобій завершився перемогою добра! Я відчувала, що ці люди можуть змінити моє життя!»

Моє теперішнє життя – лісова казка! «Я, ведмедиця Роза, дихаю повітрям, у якому так багато кисню!... Роблю глибокі вдихи і видихи, насолоджуюся і тішуся цим щедрим даром – запахом смерек і роси! Люди! Я прошу вас: якщо колись ви побачите біль в чийх би то не було очах – ведмежих, собачих, очак лебедя чи вовка – отямтесь, адже це неприродно для тварини – сумувати... Це біль і крик про допомогу!»

My present life is really a forest fairy tale! "I'm Roza, the bear, and now I'm breathing the air enriched so much oxygen!... I take deep breaths in and out enjoying this generous gift – the smell of spruce and dew! People! I beg you, if you ever see pain in anyone's eyes – bear's, dog's, swan's or wolf's – come to your senses because it is unnatural for an animal to be sad... This is pain and a cry for help!"

Люблю так бризкатись, щоб летіли тисячі срібних краплинок-росинок навкруги! Слово «роса» рифмується з моїм ім'ям «Роза»... Це за-примітила моя подруга, ворона Ніч. Тепер вона теж живе у Закарпатті – всю дорогу летіла за машиною, у якій мене везли до Синевиру. Ніч – дуже мудра птаха. Якось вона переповіла мені давню легенду про росу, яку багато років назад почула в розмові двох орлів.

ЛЕГЕНДА ПРО РОСУ

Колись дуже давно жили на землі велети. Вони були такі великі, що легко переступали з однієї гори на іншу. Ті велети мали страшенну силу, але використовували її лише для добра. Вони ніколи нікому нічого злого не зробили. Тому і люди, і тварини, і птахи завжди пам'ятатимуть про них. Траплялося, що довго не падав дощ, то велети якось уміли притягувати хмари дощові, щоб полити спраглу землю, бо навіть роси ще тоді не було.

Час спливав – закінчувався і життєвий шлях велетів... Один із останніх велетів, що вмів регулювати дощ, важко захворів. Він лежав на Бескиді, й дуже йому було жаль, що сохне все на землі, а він не може притягти дощові хмари і напоїти спраглу землю. Велет знав, що ось-ось помре, і найбільше жалів за тим, що вже нічого не зробить для своєї рідної землі...

Коли він востаннє тяжко зітхнув і його серце перестало битися, усе, що лише було на землі: квіти, дерева, трави, кущі - все-все почало плакати. Так з'явилася на світі роса. І кожна маленька прозора росинка ніби ввібрала чистоту і щедрість золотого серця мудрих, сильних і добрих велетів, які використовували силу надзвичайну на добро і щастя рідній землі.

“The smell of gasoline and thick dust... Lots and lots of dust... It was everywhere, in my eyes, in my nose, on my tongue... So much that I could never completely shake it off or lick it off... Why did the owners put me, a little bear, in a cramped cage at a gas station right next to the track? Didn't they know anything about bears?! ... One day my Mum said that some good people called biologists had already studied our incredible sense of smell, the best among mammals, by the way. We can smell it at a distance of more than 20 kilom-

eters!... Wasn't my life a real mockery in the epicenter of the harmful vapors of gasoline and exhaust gases from morning till night in heat and cold?! ...Throwing me something to eat, the workers did not notice how bad I was... I was really sick, I could eat nothing because I felt sick. I weighed less than 180 kg, with my height of over 1.9 m. That's how I lived at that gas station in the city of Lityn, Vinnytsia region, for 6 years. I tried to escape five times... All in vain... Unfortunately, I didn't succeed... And then, one morning, several peo-

ple came to my cage. They didn't fill their car in and they didn't laugh, looking at me as just at a dirty toy... They shook their heads, sighed and lively discussed something. On December 15, 2011, they came again... My owners shouted and kicked them out but I dug my claws into the cage, praying the Lord to end that human duel with the victory of good! I felt those people could change my life!”

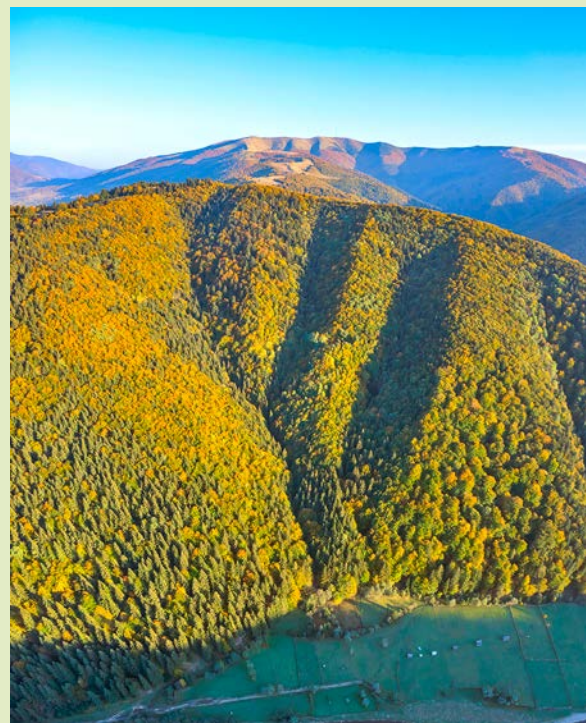
I like splashing so that thousands of silver dewdrops fly around! The word “dew” rhymes with my name “Rosa”... My friend, the crow Night, noticed this. Now she also lives in Zakarpattia. All the way she followed the car in which I was being transported to the Synevyr. Night is a very wise bird. Once she told me an ancient legend about dew that she had heard many years ago in a conversation between two old eagles.

LEGEND OF THE DEW

Once upon a time, some giants lived on the Earth. They were so big that they could easily move from one mountain to another. The giants had terrible power, but they used it only for good. They never did anything evil to anyone. That is why people, animals, and birds will always remember them. Sometimes it happened that it did not rain for a long time, so the giants somehow knew how to attract rain clouds to water the thirsty earth, because there was no dew even then.

Time was running out, and the giants' life was coming to an end... One of the last giants who knew how to regulate the rain fell seriously ill. He was lying on the Beskydy mountain, and he was very sorry that everything on the ground was drying up, and he could not attract rain clouds and water the thirsty earth. The giant knew that he was about to die, and most of all he regretted that he would not be able to do anything for his native land...

When he breathed his last heavy sigh and his heart stopped beating, everything on the Earth: flowers, trees, grasses, bushes-everything began to cry. This is how dew was born. And each small transparent dewdrop seemed to absorb the purity and generosity of the golden hearts of wise, strong, and kind giants who used their extraordinary power for the good and happiness of their native land.

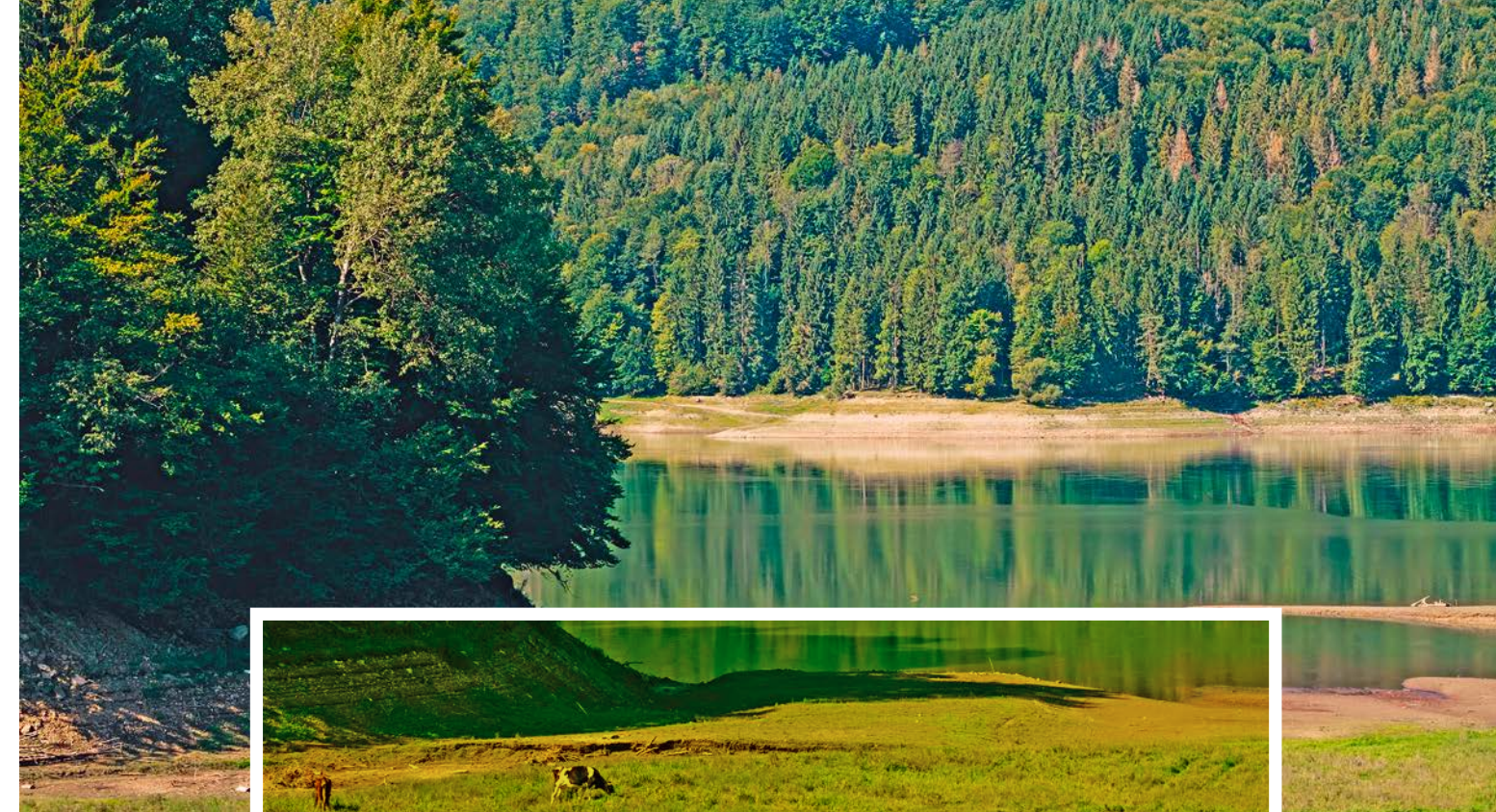

«Вся земля, кожна рослина, пташка, тварина – це творіння Бога. І там, де людина любить Господа Бога, вона любить своє довкілля, там не тільки очищається навколишнє середовище, але й відновлюється прекрасний екологічний порядок Бога, і воно знову може стати Божим садом. Якби людство повернулося до Бога, то вся земля перетворилася б на рай»

Антал Майнек,
єпископ-ординарій Мукачівської дієцезії
римсько-католицької церкви,
послідовник Св. Франциска

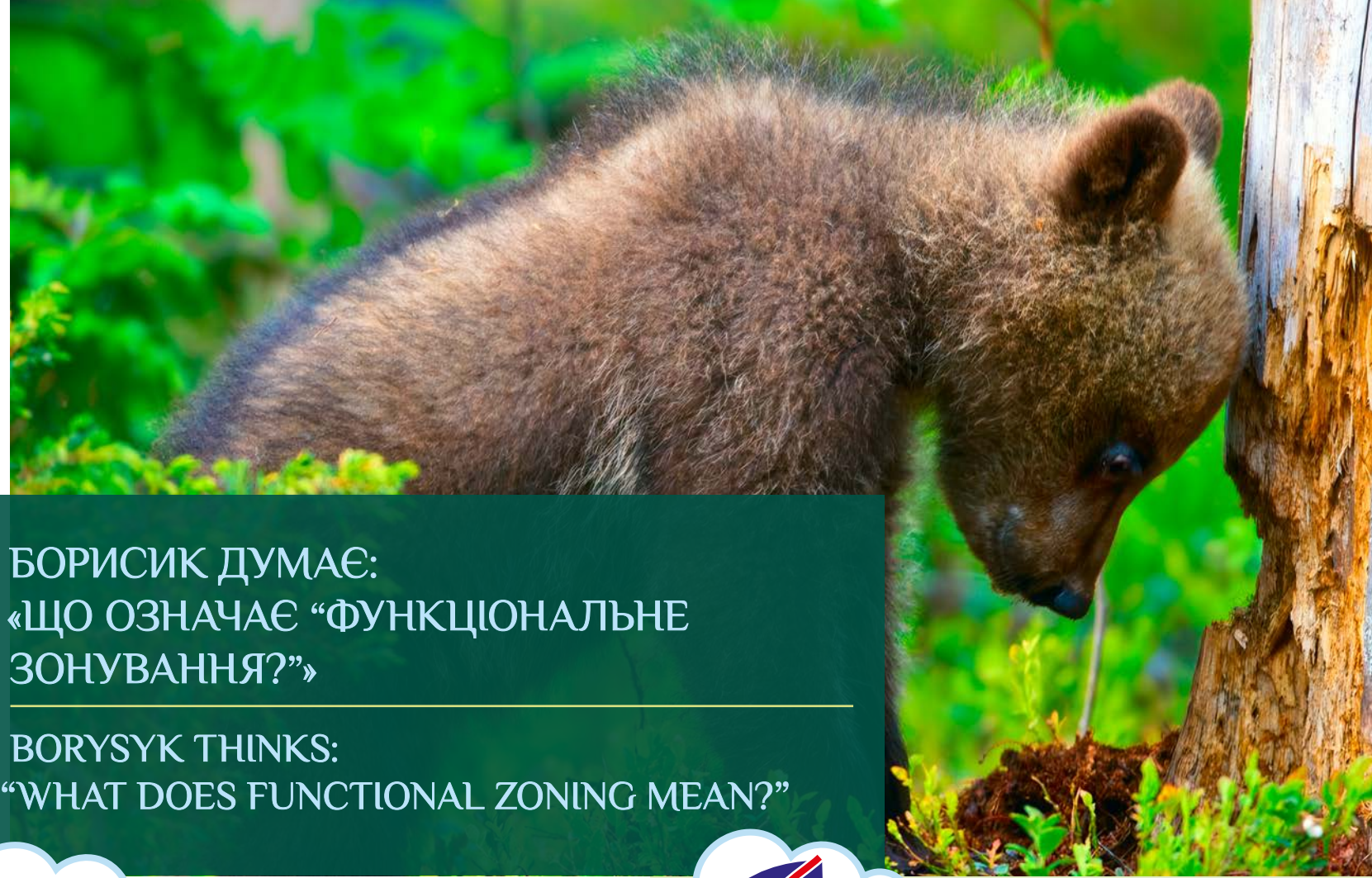
“The whole Earth, every plant, bird and animal on it is God's creation. And where people love the Lord God and love everything around them, the environment is not only purified there but also God's beautiful ecological order is restored. And one day it can become the Eden again. If mankind could turn to God, then the Earth would turn into a paradise.”

Antal Meineck,
bishop-ordinary of Mukachevo Diocese
of the Roman Catholic Church, a follower
of St. Francis

СВЯЩЕННА МІСІЯ СИНЕВИРУ – ЗБЕРЕГТИ КРАСУ КАРПАТ

SYNEVYR'S SACRED MISSION IS
TO SAVE THE BEAUTY OF THE
CARPATHIANS

БОРИСИК ДУМАЄ:
«ЩО ОЗНАЧАЄ “ФУНКЦІОНАЛЬНЕ
ЗОНУВАННЯ?”»

BORYSYK THINKS:
“WHAT DOES FUNCTIONAL ZONING MEAN?”

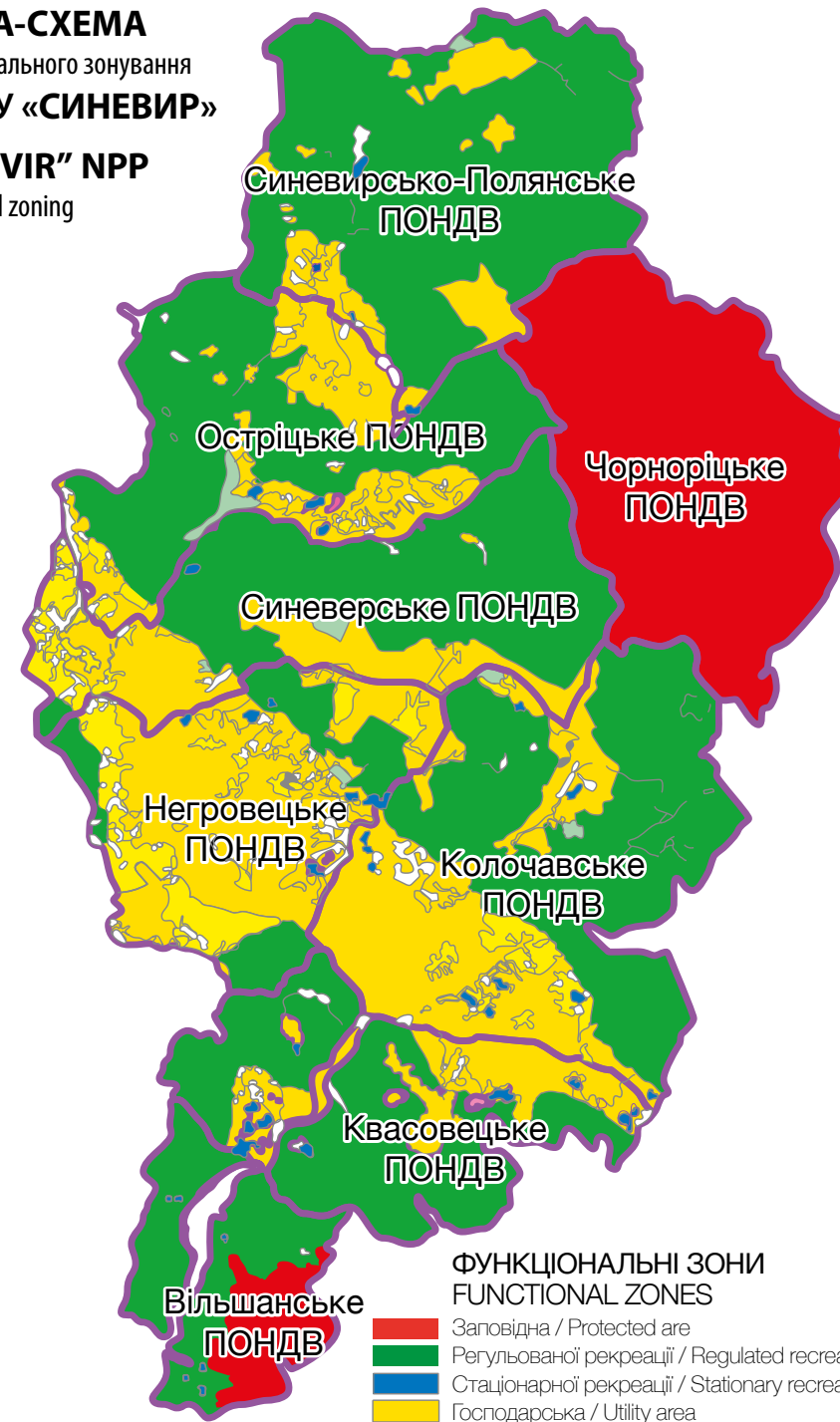

«Що це таке «Функціональне зонування»?... Я ходив по лісу, думав-думав... аж поки не вдарився у старого пня!... Тоді зустрів ведмедя, дядю Беню, і він сказав мені, що то розподіл нашого парку на такі території, де люди можуть і де не повинні щось змінювати у лісі, тобто будувати, вирубувати дерева й таке інше. Бо то наші заповітні ділянки, на карті вони червоного кольору. На зелених частинках – люди можуть лише відпочивати, а на синіх і жовтих – господарюють.»

“What is Functional Zoning?.. I walked through the forest, thought and thought... until I bumped into an old stump!.. Then I met Uncle Benya, the Bear, and he told me that this is the division of our park into some territories, where people are allowed and forbidden to change anything in the forest, i.e. build, cut down trees and so on. Because those are our cherished plots, they are red on the map. People can only rest on the green areas, and on the blue and yellow ones they can use in their own purposes”.

КАРТА-СХЕМА
функціонального зонування
ПАРКУ «СИНЕВИР»
“SYNEVIR” NPP
functional zoning
MAP

Територія парку поділена на чотири функціональні зони:

Заповідна зона – 14,89 % Тут зростають: чиста ялина та мішаний ялиново-буковий ліс, пригнічено-ялинові ліси, прилісові, лісові, після лісові луки; окрема територія з особливим режимом охорони.

Зона регульованої рекреації – 54,51 % Включає: чисті ялинові ліси, мішані ліси, чисті букові насадження, верхня межа лісів, прилісові, лісові, після лісові луки, водні та водно-болотні угіддя.

Зона стаціонарної рекреації – 0,04 % Тут притаманні в основному прилісові луки та розміщені стаціонарні рекреаційні об'єкти.

Господарська зона – 30,56 % Включає: населені пункти, присадибні ділянки та урбанізовані території.

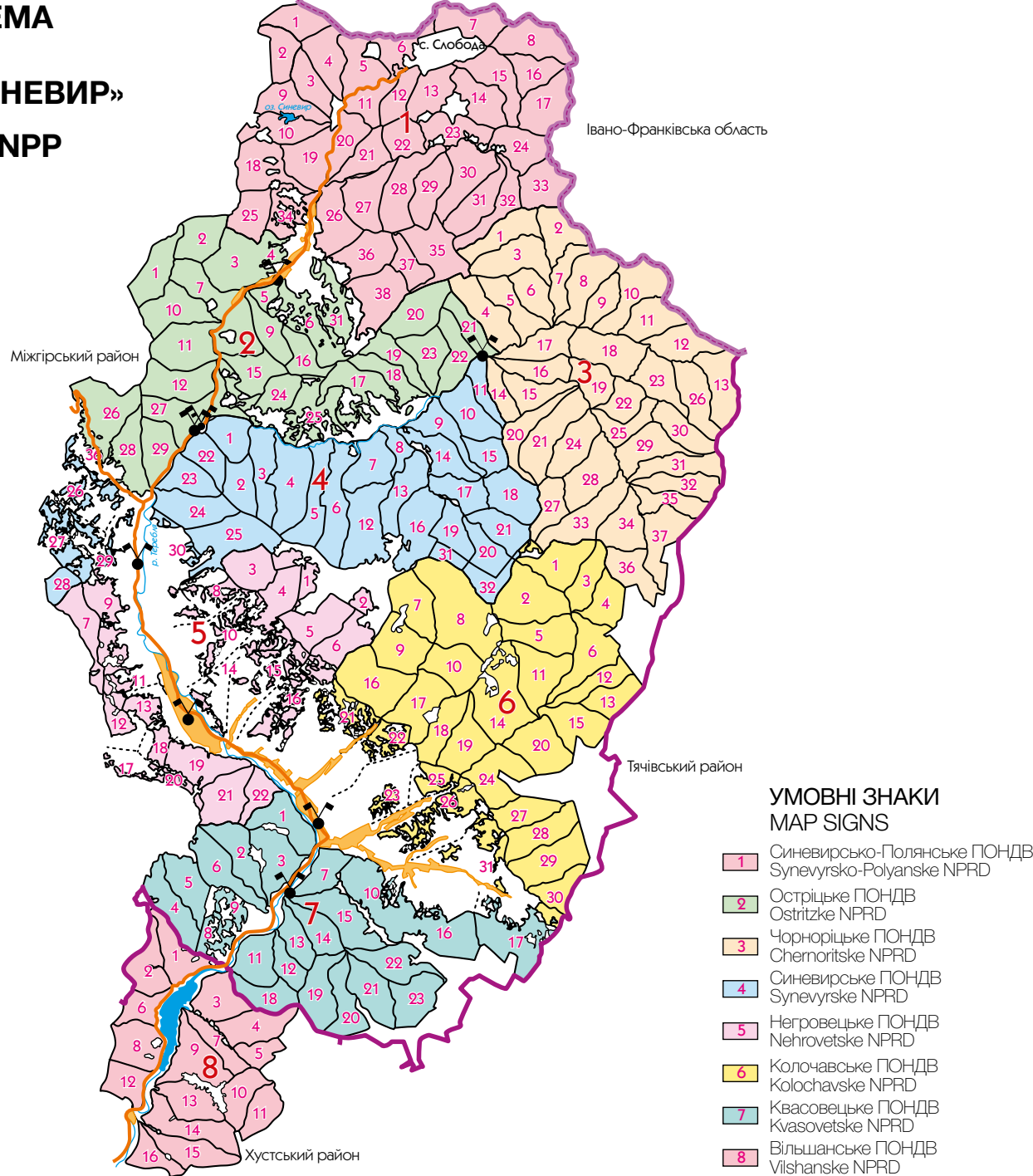
Protected zone – 14.89 % includes pure spruce and mixed spruce-beech forest, oppressed spruce forests followed by near forest, forest, after forest meadows; a separate special security regime area.

Zone of regulated recreation – 54.51 % includes pure spruce forests, mixed forests, pure beech plantations, forest meadows, water and wetlands.

Stationary recreation area – 0.04 % is mainly characterized by forest meadows and stationary recreational facilities.

Utility area – 30.56 % includes settlements, household plots and urbanized territories.

КАРТА-СХЕМА
поділу
ПАРКУ «СИНЕВИР»
“SYNEVIR” NPP
division
MAP

БОРИСИК ВИВЧАЄ
АДМІНІСТРАТИВНО-ГОСПОДАРСЬКИЙ
ПОДІЛ ПАРКУ

BORISIK STUDIES THE ADMINISTRATIVE
AND ECONOMIC DIVISION OF THE PARK

Foto: Tomáš Malík. Pixabay

«Лежу собі й знову думаю про розповідь ведме-
дя, дяді Бені. Він такий розумний! Ще розказу-
вав про якийсь «адміні-
стративно-господарський поділ території»! Виявляється, це назви кожної з восьми частин нашого парку. Наші дволапі друзі – працівники парку – називають їх «ПОНДВ», що означає «природоохоронне науково-дослідне відділення». Тобто, вони охороняють ліс і досліджують його. Нам цікаво спостерігати за ними!..»

“I’m lying down and thinking again about Uncle Benya’s story. He is so clever! He also told me about some “administrative-economic di-
vision of the territory”! It turns out these are the names of each of the eight parts of our park. Our two-legged friends, the park workers, call them “NPRD”. It’s “Nature Protection Research De-
partment”. That means they protect the forest and explore it at the same time. We are so interested in watching them!

ЖИВИЙ СВІТ СИНЕВИРУ

THE LIVING WORLD OF SYNEVIR

«Карпатка» – так лагідно називають закарпатці бджілку-трудівницю.

“Karpotka” is how Transcarpathians affectionately call a hard-working bee.

На території Національного природного парку «Синевир» росте багато рідкісних квітів, трав, дерев і кущів. У надзвичайно красивих лісових масивах мешкають птахи і звірі, яких працівники парку оберігають та підготовують.

У 2011 р. було закладено розсадник рідкісної флори Українських Карпат – дитячий садочок

для рослин. На сьогодні тут росте 65 видів рослин, що віднесені до 10 родин. Рослини розростаються, квітнуть, їхня кількість зростає вегетативно й завдяки насінню.

Цікавим місцем у парку є водно-болотне угіддя урочища «Глуханя» з особливою, характерною болотам флорою і фауною, тобто рослинним і тваринним світом.

Також у 2011 році у «Синевирі» відкрито реабілітаційний центр бурих ведмедів, який став помешканням для тих ведмедиків, з якими негарно поводитись жорстокі люди, знущаючись й використовуючи їх в корисних цілях. Центр займає площу 12 гектарів й зараз тут мешкають врятовані 32 клишоногі пухнастики.

Зараз у Реабілітаційному центрі мешкають 32 ведмеді

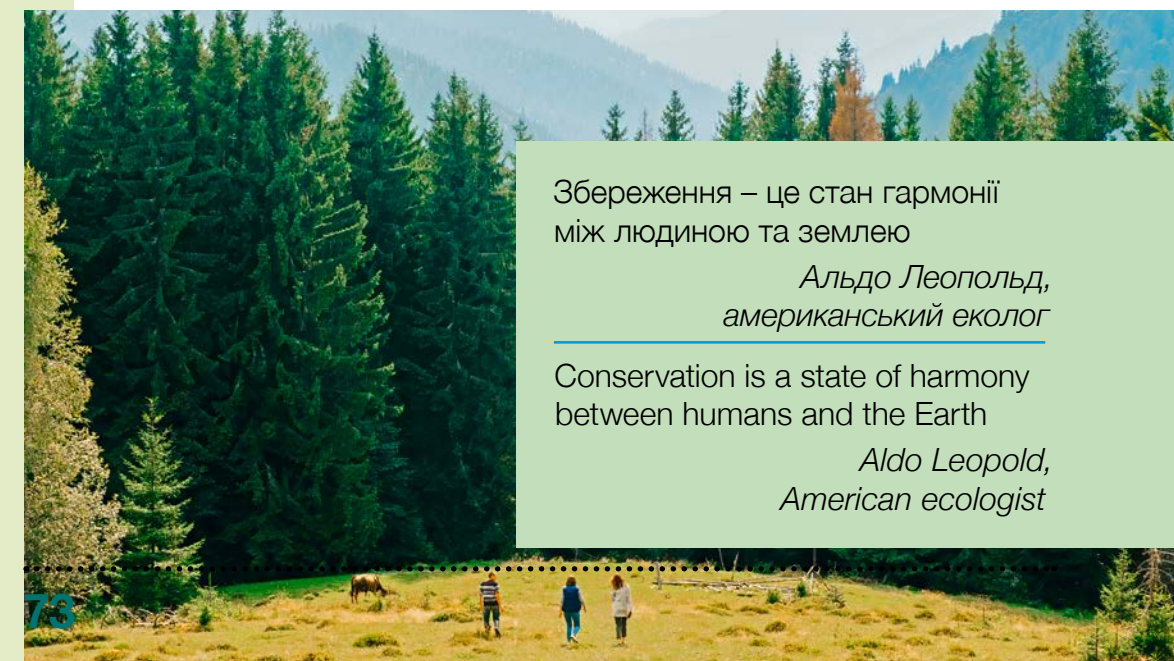
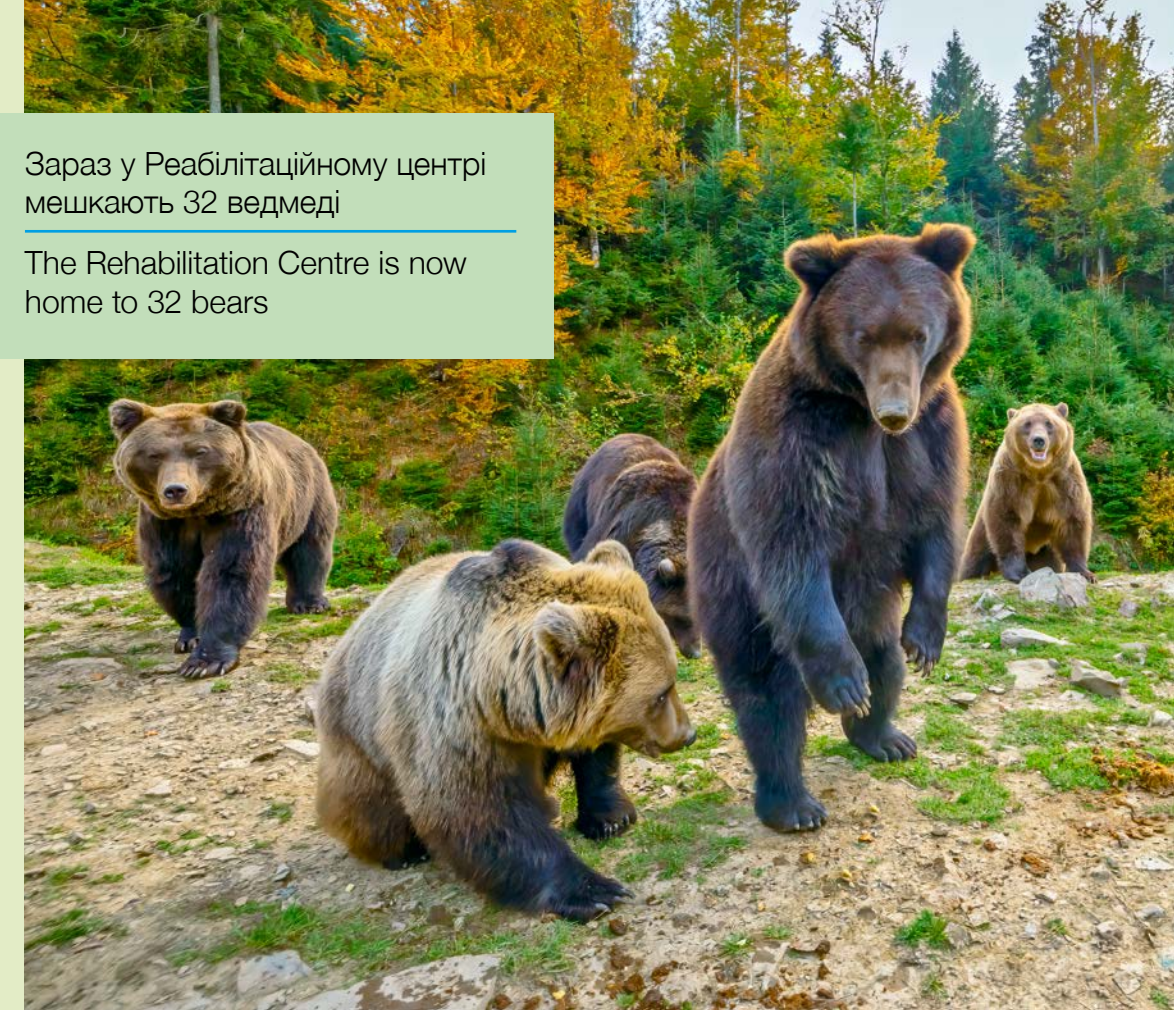
The Rehabilitation Centre is now home to 32 bears

A great number of rare flowers, herbs, trees and bushes grow on the territory of Synevyr National Nature Park. Birds and animals, which are protected and fed by the park workers, live in unusually beautiful forest areas.

In 2011, a nursery for rare flora of the Ukrainian Carpathians was established here. It's a “kindergarten” for plants. Nowadays, 65 species of plants belonging to 10 families grow here. Plants grow and bloom, and their number is increasing vegetatively and due to seeds every year.

One of the most interesting places in the park is the wetland of “Glukhanya” tract with its special swamp flora and fauna.

Also, The Rehabilitation Center for Brown Bears was opened in Synevyr in 2011. It became a home for those bears who had been mistreated by cruel people, mocking and using them for selfish purposes. The center covers an area of 12 hectares, and 32 rescued clubfooted furry creatures are living here.

Збереження – це стан гармонії між людиною та землею

*Альдо Леопольд,
американський еколог*

Conservation is a state of harmony between humans and the Earth

*Aldo Leopold,
American ecologist*

ФОРЕЛЬНИК – СЯЮЧЕ ЦАРСТВО РИБ

TROUT – THE SHINING KINGDOM OF FISH

Привіт! Я – форель Промінчик! У мене величезна рибна родина. Ми теж живемо у парку «Синевир», у п'ятьох прозорих ставках, які називаються форельниками. Іноді протягом року тут народжується понад 60 тис. ікринок, які через певний час стають рибками! По досягненню 3-х річного віку маленькі рибки – мальки – переселяються у річки, великі озера і потічки парку. Наша родина називається фореллю озерною та струмковою. Я знаю, що існують також родини форелі золотої та райдужної. Ми дуже любимо наш парк! У ньому чисте повітря, а високі смереки навколо наших ставків та річок – немов густі вії прекрасної царівни Землі!

Hello! I'm a trout named Sunbeam! I've got a huge friendly family here. We're also considered the residents of Synevyr Park. We live in 5 beautiful clean ponds. Sometimes, more than 60,000 eggs are born here during a year. And then, and then, after a certain period of time, they become fishes! Upon reaching the age of 3, small fishes migrate to the rivers, large lakes and streams of the park. Our family is called lake and brook trout. I know there are families of golden and rainbow trout as well. We really love our park! It has fresh air and pure water. And the high evergreen spruce trees around our ponds and rivers are like thick and long eyelashes of the beautiful queen, called the Earth!

ЛІСОВИЙ ПАЛАЦ ПТАХІВ – «САПСАН»

BIRD FOREST PALACE – “SAPCAN” CENTER

У 2017 році побудовано Реабілітаційний центр хижих птахів «Сапсан». Ця ідея належить добрим господарям парку «Синевир» і людям, які працюють в «Українському товаристві охорони птахів». Вони взяли під захист птахів, які перебували в неволі. Наприклад, соколів часто виловлюють браконьєри і контрабандисти – порушники закону і шкідники природи, які ув'язнюють птахів й хочуть отримати за них гроші.

Коли птахопарк відкрили, у ньому поселилось 12 соколів, яких злі люди тримали у клітках.

Rehabilitation Center for Predatory Birds “Sapsan” was built in 2017. The idea belonged to the good owners of the Synevyr Park and the people who work for the Ukrainian Society for Birds Protection. They took under protection birds that were in captivity. For example, falcons are often captured by poachers and smugglers – lawbreakers and pests of nature who imprison birds to get money for them.

When the Birds Park was opened, it became home to 12 falcons that had been kept in cages by evil people. They wanted to take them to the countries of the Arab

Вони хотіли вивезти їх до країн арабського світу – Об'єднаних Арабських Еміратів та Катару, де цих птахів тримають в неволі й використовують у полюванні.

Ще одного птаха колишній господар тримав на ціпку і примушував фотографуватися з перехожими на площі Театральній, в Ужгороді. Інший сокіл був дуже хворий – добре, що знайшлися люди, які відібрали його у недбалого господаря й вилікували.

Опікується пернатими у парку дуже особлива людина – Василь Йосипович Макар. У себе вдома, у селі Колочава, він створив ціле пташине царство – у нього мешкають сотні папуг і голубів. «До центру, – розповідає Василь Йосипович, – потрапляють різні птахи – маленькі осиротілі пташенята, поранені птахи. Наша задача – виходити їх й випустити на волю. Так у вільний політ від нас вже відлетіло чимало птахів різних видів – сапсан, боривітер звичайний, орлан-білохвіст, канюк тощо. Одного разу нам привезли трьох малих канюків, які ще не літали. Ми годували їх, вчили літати, й за місяць вони вже чудово літали й були готові до життя на волі. Тож ми відпустили їх й зараз вони вільно живуть у наших лісах».

Василь Йосипович Макар, завзятий любитель птахів і доглядач пернатих у Центрі розповідає, що у соколів дуже міцні дзьоби і гострі кігті, вони гарні, поважні і розумні птахи. Після того, як пташиний лікар переконується, що вони здорові, їх випускають у вільний політ, й вони відлітають у безкраї небесні простори, до рідних гір.

Vasyl Makar, an avid bird lover and bird keeper at the Center, says that falcons have very strong beaks and sharp claws. They are beautiful, respectful and intelligent birds. After the bird doctor makes sure that they are healthy, they are released into free flight, and they fly away into the vast expanses of the sky to their native mountains.

world, the United Arab Emirates and Qatar, where such birds are kept in captivity and used for hunting.

Another bird was kept on a chain by its former owner and forced to take pictures with passers-by on Teatralna Square in Uzhhorod. Another falcon was very sick, and it was so nice that there were people who took it away from the negligent owner and treated it.

A very special person takes care of the birds in the park. His name is Vasyl Makar. At home, in the village of Kolochava, he has created a real bird kingdom! He's got hundreds of parrots and pigeons there. "All kinds of birds come to the center," says Vasyl Makar, "small orphaned chicks, injured birds. Our task is to nurse them back to health and release them into the wild. Thus, we have already released a lot of birds of different species – peregrine falcon, wind-fighter, white-tailed eagle, buzzard, etc. Once we were brought three young buzzards that hadn't flown yet. They were so small and helpless. We fed them, taught them to fly, and in a month they could fly perfectly and were ready for life in the wild. Soon, we released our birds in the sky, and now they live freely, soaring high above our vast forests."

ЦЕНТР «КВАСОВЕЦЬ» – КОРОЛІВСТВО ОЛЕНІВ

“KVASOVETS” CENTER – THE KINGDOM OF DEER

Центр реабілітації оленя благородного, козулі європейської та рисі євразійської «Квасовець» створений наприкінці 2024 року з метою лікування та утримання постраждалих та хворобливих тварин. Для цього побудовано великий будинок-лікарню, навколо якого знаходиться чудовий ліс. На одній його половині вже мешкають олені, а інша розрахована на козуль. Працюють у лісовому королівстві добрі люди, які вивчають причини сумного настрою оленів та виліковують їх. Знаходиться цей притулок приблизно за 25 км від ведмежого – на території урочища «Квасовець» Колоначавської громади».

Kvasovets Rehabilitation Center for Red Deer, European Roe Deer, and Eurasian Lynx was established at the end of 2024 to treat and keep injured and sick animals. For this purpose, a large hospital building was built there, surrounded by a beautiful forest. One half of it is already home to deer, and the other half is designed for roe deer. Very kind people work in the forest kingdom, studying the reasons for the deer's sad mood and curing them. This shelter is located about 25 kilometers from the bear shelter, on the territory of the Kvasovets tract of the Kolochava community.”

Четверо прегарних оленів гуляють зараз у парку для парнокопитних. Благородна компанія прибула з міста Яремче Івано-Франківської області та міста Залісся Київської області – їх перевели сюди з національних парків. Вони мешкають у вольєрі, розміром з невелике село – площею 3,5 гектарів. Загалом ця територія достатня для помешкання 15-18 оленів.

«Зі мною разом працюють 8 співробітників – розповідає керівник оленього парку Василь Беца, – три звірівники, три охоронці й екскурсовод». Василь Леонідович, зоолог за фахом, з дитинства обожнює тварин і природу, а тому його робота є для нього улюбленою справою. Має ще одне «солодке» хобі – пасіку із сотнею бджолиних сімей

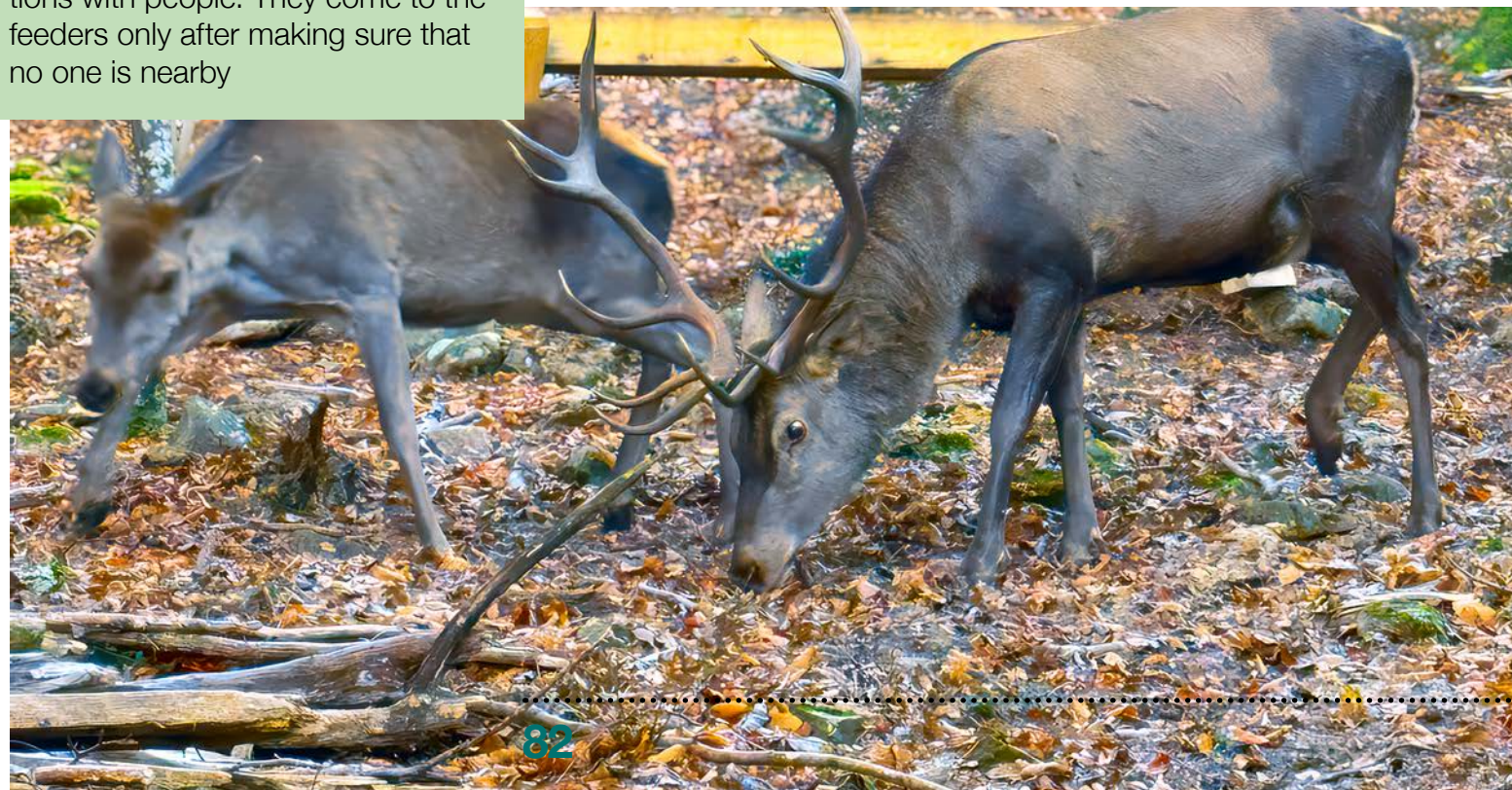
Now four beautiful deer are walking in the park for ungulates. The noble company came from the city of Yaremche, Ivano-Frankivsk region, and the town of Zalissia, Kyiv region. They were transferred here from the national parks. They are living in an enclosure the size of a small village – 3.5 hectares in area. In general, this area is sufficient for 15-18 adult deer.

“I have eight employees working with me,” says Vasyl Betsa, the head of the deer park. “They are three zookeepers, three guards, and a guide. Vasyl Leonidovych, a zoologist by profession, has been fond of animals and nature since his childhood, and that is why his job is his favorite thing. Besides, he has another “sweet” hobby. It’s his private apiary with a hundred bee colonies.

Знайомтесь, це Грім – олень із Залісся. Своє ім'я він отримав завдячуючи масивним рогам і величному вигляду. Його подруга Клара – дуже витончена і граційна олениця. Грім і Клара завжди тримаються разом. Поки що вони дуже обережні у стосунках з людьми – підходять до годівниць лише переконавшись, що поруч нікого немає

Meet Hrim, a deer from Zalissia. He got his name because of his massive antlers and majestic appearance. His friend Clara is a very elegant and graceful deer. Grim and Clara always stay together. So far, they are very cautious in their relations with people. They come to the feeders only after making sure that no one is nearby

У дерев'яні годівнички насипають пшеницю, кукурудзу, ячмінь, й обов'язково кладуть шматки солі, які для оленів є улюбленими «соленими лизалками».

Wheat, corn, barley are poured into wooden feeders, and some pieces of salt are always added, which are the deer's favorite "salt licks."

А от Мусю і Рокі одразу подружилися із працівниками парку, навіть, дозволяють себе погладити. До речі, діткам, які приїхали до Синевиру, теж не забороняється гладити цих лісових красенів і пригощати їх ласощами – яблуками, бурячком, сіном чи морквинкою – прямо з рук

But Musya and Rocky immediately became friends with the park staff and even let them pet them. By the way, children who come to Synevyr are also allowed to pet these forest beauties and treat them with apples, beets, hay or carrots right from their hands

З Яремче до Синевиру приїхала 4-річна олениця Муся. Це ім'я їй подарував хлопчик Богдан, син Василя Леонідовича, який турбується й оберігає тварин. Муся приїхала не сама, а зі своїм чотиримісячним оленятком Рокі

A 4-year-old deer Musya came to Synevyr from Yaremche. This name was given to her by the boy Bohdan, the son of Vasyl Leonidovych, who cares for and protects animals. Musya came not alone, but with her four-month-old fawn Rocky

РОЗСАДНИК РІДКІСНОЇ ФЛОРИ

NURSERY OF RARE FLORA

Природа підтримує вселенське життя всіх істот

*Tenzin Gyatso, чотирнадцятий Далай-лама,
верховний духовний і політичний лідер*

Nature supports the universal life of all beings

*Tenzin Gyatso, the fourteenth Dalai Lama,
supreme spiritual and political leader*

«Ж-ж-ж... Привіт! Я джміль Пуфік. Ж-ж-ж.. Полетіли зі мною у розсадник рідкісної флори. Там можна смачно пообідати квітковим пилом і нектаром. Ви ж знаєте, що таке флора? Це сукупність усіх видів рослин. У розсаднику живе понад 65 видів квітів і трав, що віднесені до 10 родин. Вони розростаються, квітнуть, а їхній нектар – це надзвичайна смакота!.. Ж-ж-ж!»

“Buzz, buzz, buzz... Hello! I’m Pufik, the bumblebee. Buzz, buzz, buzz... Come with me to the nursery of rare flora. You can have a delicious lunch of flower pollen and nectar there. Do you know what flora is? It is a collection of all kinds of plants. The nursery is home to more than 65 species of flowers and herbs belonging to 10 families. They grow and bloom, and their nectar is extremely tasty! Yummy! Buzz, buzz, buzz!”

Загадка від Борисика

«Відгадайте, хто у мене в кулачку?! Пуфік!.. Я його зловив, бо він увесь нектар сам хотів випити! Ну, добре-добре, лети, але спершу розкажи, мені, Пуфіку, якусь гарну казку! Будь ласка!..»

A riddle from Borysyk

“Guess who’s in my fist? Pufik is! I’ve caught him because he wanted to drink all the nectar himself! Well, Pufik, you can fly away, but at first tell me a good tale, please!”

Ведмідь і павучок

Українська народна казка

Одного разу після довгої мандрівки по лісу, ведмідь заліз у свій барліг і міцно заснув. А коли прокинувся, то побачив, що по його лапі повзе павук.

– Що це ти собі надумав? По мені, ведмедеві, лазити?! — роздратовано пробуркотів ведмідь.

Розсердився на павучка і хотів його вбити. Що міг вдіяти павучок проти такого велетня?

– Даруйте, дядьку, я більше не буду, — почав благати павучок ведмедя, — відпустіть мене, а я вам ще в пригоді стану.

– Чим же ти, дрібноту, можеш послужити мені? — здивувався старий ведмідь. — Яка може бути з тебе поміч?

Але пожалів малого і відпустив. Через деякий час у ліс при-

йшли мисливці. Ходять, блукають у лісі, а дичини нема. Хотіли вже додому йти, та несподівано натрапили на сліди ведмедя і почали за ним ганятися. Бідний ведмідь не знав, куди подітися. Ось-ось виб'ється з сил, аж раптом угледів під скелею яму і скочив туди.

Павучок це бачив і одразу про все здогадався. Поліз швидко до тої ями і обплів її густою павутиною. Посидів трохи, аж тут біжать мисливці. Прибігли і стали неподалік од скелі.

– А може, наш бурмило сидить в отій ямі? – сказав один.

– Туди він не міг залізти, хіба ти не бачиш – там повно павутиння.

– Це правда! – підтвердили інші мисливці.

Постояли і пішли. А ведмідь сидить від страху ні живий, ні мертвий. І сидів там довго-довго. Врешті визирнув. Лізе з тієї ями і не вірить своїм очам — вся яма в павутинні. А павучок гойдається і сміється.

– Бачите, дядьку, — озвався він, — якби не я, то вас уже на світі б не було. Старе добро не забувається.

– Дякую, що ти врятував мене від смерті, — відповів ведмідь.

Відтоді він ставився до павучка з великою шаною і повагою.

The Bear and the Spider.

A Ukrainian folk tale.

One day, after a long journey through the forest, a bear went into his den and fell fast asleep. When he woke up, he saw a spider crawling on his paw.

– What are you doing? You're crawling on me, the bear!' the Bear growled irritably. He was angry with the Spider and wanted to kill it. What could the Spider do against such a giant?

– I'm sorry, Uncle Bear, I won't do it again, the Spider begged the Bear. Let me go, please! Perhaps, I'll be useful to you one day to you again.

– What can you do for me, baby? You're so tiny!!!, the old Bear was surprised.

But he felt sorry for the little boy and let him go. Soon some hunters came to the forest. They walked and wandered for a long time, but there was no game there. Then they. When they intended to return home, they suddenly came across the bear's tracks and started chasing it. The poor Bear didn't know where to go. He was about to run out of strength, but suddenly he saw a hole under a rock and jumped into it. The Spider saw the Bear and got everything at once. He quickly climbed to the hole and wrapped it with a thick web. He sat there for a while, and then the hunters came running. They ran and stood near the rock.

– Maybe our bear is sitting in that pit, said one of them.

– He couldn't have got in there! Don't you see it's full of cobwebs? It's true! the other hunters confirmed.

They stood there for a while and then left. And the Bear was sitting there in fear, neither alive nor dead. He sat there for a long, long time. Finally, he looked out. He climbed out of the pit and couldn't believe his eyes! The whole pit was covered in cobwebs. And the Spider was swinging and laughing.

– You see, Uncle Bear, he said, 'if it weren't for me, you wouldn't be in this world by now! Old good deeds are never forgotten!

– Thank you for saving me from death, the Bear replied. Since then, he treated the Spider with great honour and respect.

ГОСПОДАРЮВАННЯ ЛЮДЕЙ І ДОПОМОГА ТВАРИНАМ

HOUSEHOLDING ACTIVITY AND HELPING ANIMALS

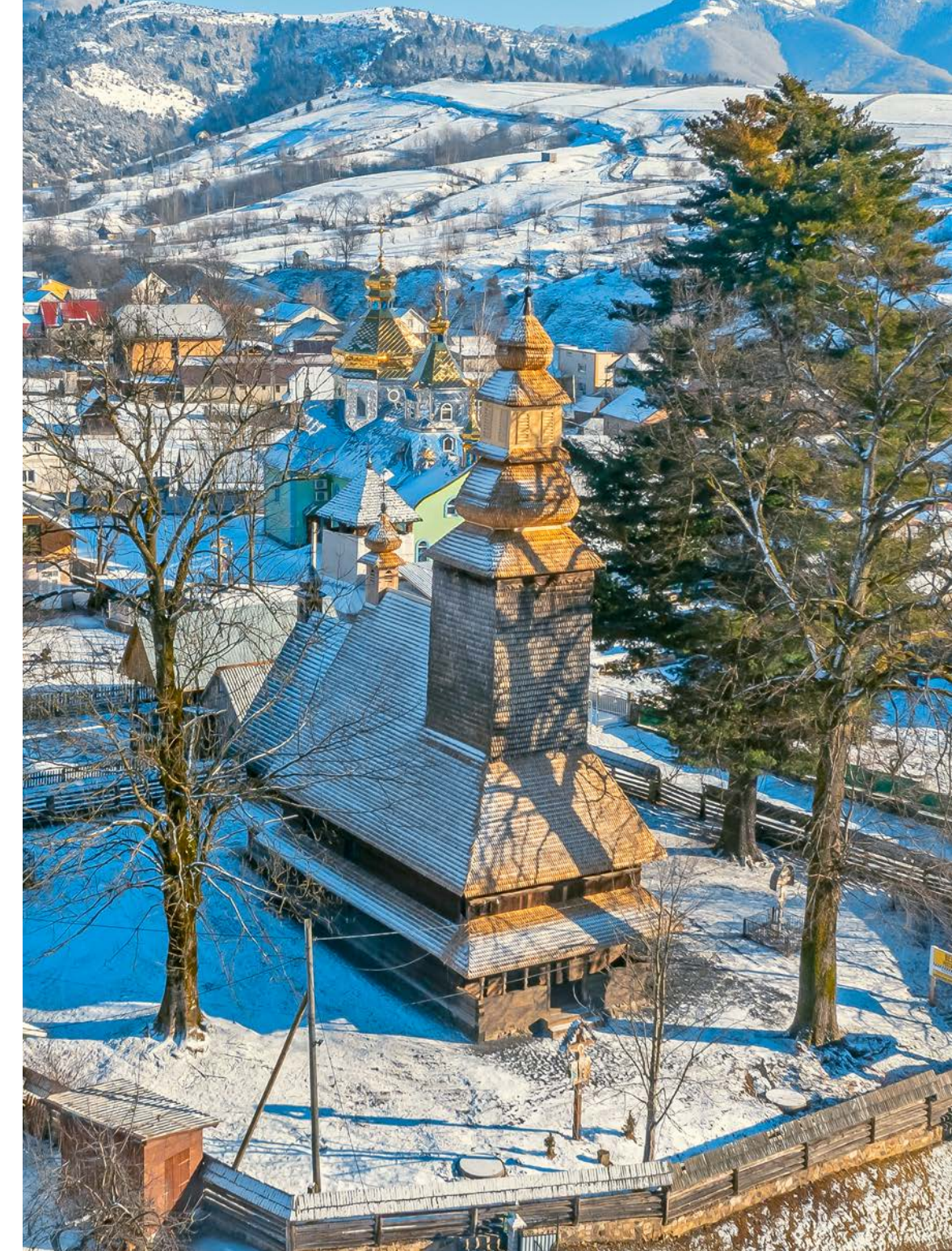
У межах НПП «Синевир» проживає майже 20 тис. людей, що складає близько 7 тис. домогосподарств. У регіоні відсутній газ, тому парк здійснює випику паливних дров для жителів краю за рахунок проведення санітарних заходів у лісах.

- Також проводиться ремонт гірських доріг, перехідних містків, подолання наслідків стихійних лих.
- Щорічно впроваджуються обмежувальні заходи відвідування екосистем навесні, під час парування та появи потомства фауни.
- Важливими господарськими заходами місцевих жителів є сінокосіння, випас тварин, а також збір грибів і ягід.

Almost 20,000 people live within the boundaries of the Synevyr National Park, which is about 7,000 households. There is no gas supply in the region, so the park provides fuel wood for the region's residents through sanitary measures in the forests.

- The park also repairs mountain roads and crossing bridges, and eliminates the results of natural disasters.
- Every year some restrictive measures are taken to limit visits to ecosystems in spring, during mating and offspring.
- The most Important householding activities of the local residents are haymaking, herding and grazing, mushrooms and berries picking.

Привіт! Мене, як і героя улюбленої книжки усіх дітлахів, звать Вінні! Я так само люблю мед і кумедно співаю. Може тому й моя історія теж казкова?! Колись раніше, малим ведмежам, я жив собі з мамусею-ведмедицею у нашому гарному лісі. Мама часто розповідала мені про зелені Карпати. Найбільше я любив слухати про Говерлу – найвищу гору Закарпаття і всієї України. І коли я трохи підріс, вирішив, що зможу піднятися на Говерлу. Думав собі: «Піду швиденько, щоб мамуса не хвилювалася, й одразу назад, до рідної барлоги!..» Але ж який я тоді був незнайко! Йшов, йшов, а коли стемніло, вирішив прилягти на узвишші, скрутився калачиком й заснув. Наступного ранку роззирнувся й... нічого не впізнав... Уві сні я, мабуть, скотився з тієї вершинки, на якій приліг, на іншу галявину. Я з сумом усвідомив, що заблукав... Я довго кликав мамочку, але, не знайшовши дороги додому, знову пошкандибав в бік Говерли... Я вже дуже ослаб, і був голодний, коли мене знайшли оті дивні двоногі істоти, про яких розповідала мама. Це були люди. Вони принесли мене в свій дім, нагодували усякою чудернацькою їжею. А потім поселили разом з лисичкою і собачкою, які також жили у них. Нам

Hello! My name is Winnie, just like the hero of the favorite book of all children! I also love honey and sing funny songs. Maybe that's why my story is also fabulous! Once upon a time, when I was a little bear, I lived with my Mum Bear in our beautiful forest. Mum often told me about the green Carpathians. Most of all I liked to listen about Hoverla, the highest mountain in Zakarpattia and in Ukraine. And when I got a little older, I decided I could climb Hoverla myself. I thought: «I'll go quickly, so that my Mum won't worry, and then I'll be right back to our bear-house!» But how stupid I was then! I walked and walked, and when it got dark, I decided to lie down on a hill, curled up and fell asleep. The next morning, I looked around and... I recognized nothing... While sleeping, I must have rolled down from the peak, where I lay down, to another meadow. I realized with sadness that I was lost... I called my Mum for a long time, but, unable to find my way home, I started walking towards Hoverla again... I had already been very weak and hungry when I was found by those strange two-legged creatures which my Mum had told me about. They were humans.

Пух!.. Люблю, коли пушинки розлітаються й приклеюються до мордочки. Тоді мій ніс стає схожий на їжака!

Fluff!!! I love it when the fluff flies and sticks to my face. Then my nose looks like a hedgehog!

ІСТОРІЯ ВІННІ: «Зустріч із добрими людьми – так теж буває!»

WINNIE'S STORY: "Meeting good people. It can really happen!"

було весело! Людське село називалося Косівська Поляна. Воно було розміщене у гірській місцевості – на Рахівщині, де кругом простираються дивовижні зелені ліси!

Коли я підріс, люди пропонували мені піти до лісу, але, правду кажучи, я не зміг знайти собі нових друзів, й тому повернувся. Одного разу випав лапатий сніг. Пам'ятаю, на календарі в той день було написано «26 грудня 2021 року». Мене посадили в дивну людську хатку на колесах, що дуже пахла бензином... Люди її називають «машиною». В ній ми кудись так швидко їхали, що лише верхівки дерев мерехтіли у вікні. Який же я був здивований, коли побачив таких самих ведмедів, як я! Вони живуть всі разом, у великому Синевирському лісі. Тепер це і мій любий дім!!!

They brought me to their house and fed me with various strange food. And then, they put me up with a fox and a dog who also lived with them. We had so much fun! The human village was called Kosivska Poliana. It was located in the mountains, in Rakhiv region, where amazing green forests stretch all around! When I grew up, people offered me to go to the forest, but, to tell the truth, I couldn't find new friends, so I returned. One day it was snowing. I remember the date on the calendar! That day was "December 26, 2021". I was put in a strange human hut on wheels that smelled like petrol... People call it a «car». We travelled somewhere so fast that only the tops of the trees flickered in the window. I was so surprised to see bears just like me! They all live together in the great Synevyr forest. Now it is my favorite home, as well!!!

І ВІННІ ОСВІДЧИВСЯ: «Бубочка –
моє кохання з першого погляду!»

AND WINNIE ADMITTED: “Bubochka is my love
at first sight!”

Я побачив її, коли світанок рожево плинув небом. Ведмедиця Бубочка викотилася з лісу, мені назустріч, ніби велика хутряна копичка. Здавалося, сонечко сховалося в її густій шубці, бо кожна ворсинка блистіла. Вона кумедно перекидалася в траві, а потім встала на дві лапи й широко позіхнула – справжня лісова царівна!.. От тоді я й відчув, що

I saw her when the dawn was floating across the pink sky. Bubochka, the bear, rolled out of the forest towards me like a big furry ball. It seemed the sun was hiding in her thick fur coat because every single hair was shining. She was rolling over in the grass in a funny way, and then she stood up on her two paws and yawned widely – a real forest princess! At that very

Від нашого з Бубочкою кохання народилися два ведмежатка. Оце на фотографії Бубочка з маленькими Настунею та Ялиночкою – три мої найрідніші пухнастики!

Two charming cubs were born from our great love with Bubochka. Here is a picture of Bubochka with our little Nastya and Yalynochka. They are my three dearest fluffies!

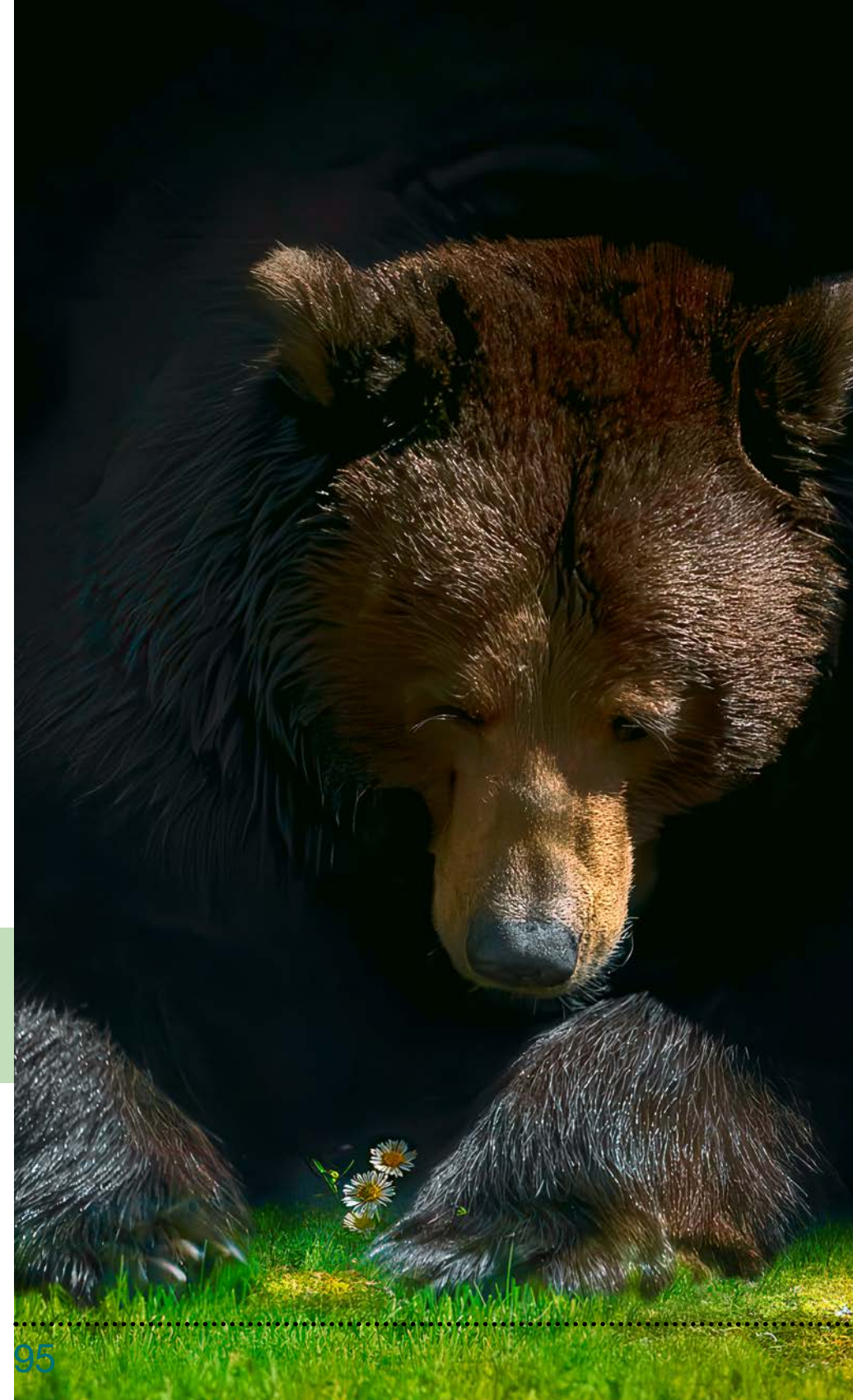
готовий поділитися з нею навіть тим, що б нікому нізащо не віддав – медом диких бджілок, який був у мене схований в дуплі старого дуба!.. Однієї ночі, коли ми разом зустріли місяць, я розповів Бубочці про свій дивний зоряний сон... Мені наснилося, що на небі також є ведмеді – два сузір'я – Великої і Малої Ведмедиці. Їхня історія теж про кохання!.. Хочу, щоб і ви її знали.

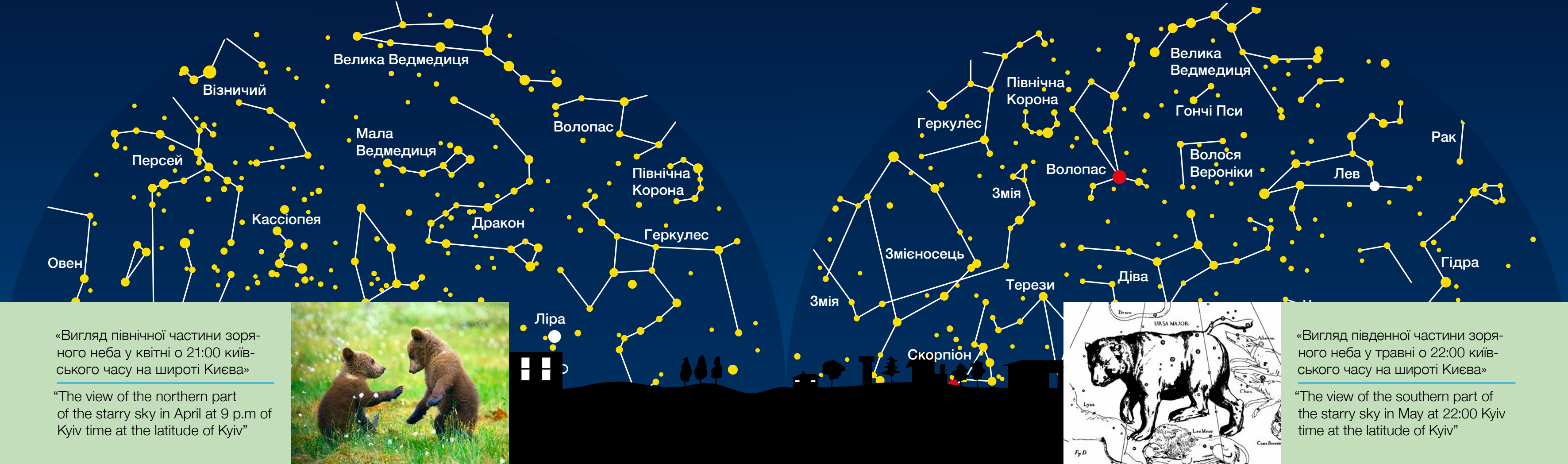
time I felt I was ready to share with her even what I would never give to anyone – honey of wild bees which I had hidden in the hollow of an old oak tree! One night, when we met the moon together, I told Bubochka about my marvelous starry dream... I dreamed that there were also bears in the sky – two constellations – the Great Bear and the Small Bear. Their story is about love either! I want you to know it too.

КАЗКИ СИНЕВИРСЬКОЇ НОЧІ:
ЗАКОХАНИЙ ВІННІ РОЗПОВІДАЄ
СВІЙ ЗОРЯНИЙ СОН

TALES OF SYNEVIR NIGHT:
WINNIE IN LOVE IS TELLING
HIS STARRY DREAM

Опівночі Всесвіт співає Зіркам
At midnight, the Universe sings
to the Stars

А ви знаєте, що на небі теж є ведмеді?! Наш тато Вінні розповідав, що Велика і Мала Ведмедиці – це два сузір'я біля полюсу, тому їх можна бачити над горизонтом у будь-який час.

У країні Греції здавна вивчали нічне небо. Й вже у 140 році, у зоряному каталозі грецького вченого Птолемея, було описано 48 сузір'їв, в тому числі і Велика

Ведмедиця. Це третє за величиною сузір'я піднебесся, а всього їх у небесній сфері налічується 88. Оскільки ведмідь для древніх греків був рідкісною і екзотичною твариною, то на небі вони зобразили його із зігнутим, довгим хвостом, якого у реального ведмеда немає. Біля ведмедиці розташовані й інші сузір'я: Волопаса, Гончих Псів, Малаго Лева та Риси.

На уроці ведмежої астрономії нам також розповідали, що у Греції сузір'я Великої Ведмедиці спостерігається низько над північною стороною горизонту. Й, мабуть, тому за уявленнями стародавніх греків, у північній частині Землі жили лише ведмеді. А грецьке слово «арктос» означає ведмідь, ось чому «Арктика» – це країна ведмедів!

Do you know there're bears in the sky too? Our Dad Winnie told us that the Great Bear and the Small Bear are 2 constellations near the Pole, so you can see them above the horizon at any time. People in Greece had studied the night sky since ancient times. And even in 140 BC, 48 constellations including the Great Bear, were described in Greek scientist Ptolemy's star catalogue.

This is the third largest constellation in the sky, and there are 88 of them in the celestial sphere. Since a bear was considered a rare and exotic animal among the ancient Greeks, they depicted it in the sky with a long and curled tail, which a real bear doesn't have. There are other constellations near the Great Bear. They're the Herdsmen, the Hunting Dogs, the Lynx.

At our very interesting bear astronomy lesson, we were also told that in the constellation the Great Bear is seen low on the northern side of the horizon in Greece. And that's probably why the ancient Greeks believed that only bears lived in the northern part of the Earth. And as the Greek word “arctos” means a bear, so that the Arctic is the land of bears!

Загалом у сузір'ї Великої Ведмедиці 125 зірок. Але ми найчастіше бачимо 7 найяскравіших, і саме вони утворюють знайому кожному характерну фігуру цього сузір'я: глибокий ківш із довгою вигнутою ручкою. Чотири зірки ніби утворюють дно, три — ручку. Увечері ківш — вниз дном, до ранку перевертається дном догори. І так завжди.

Необхідна, проте, велика уява, щоб побачити у цій фігурі величезну ведмедицю, як малюють це сузір'я у старовинних зіркових атласах та на картах сузір'їв.

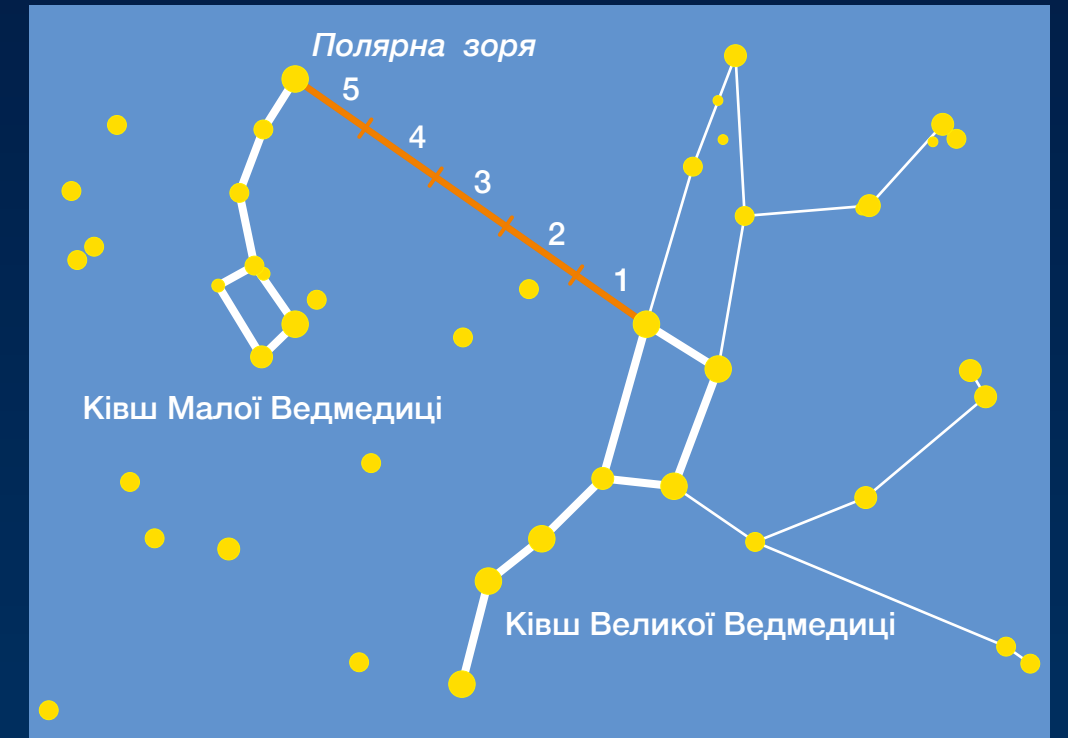
Передостання зірка у хвості Великої Ведмедиці називається Міцар. На кутовій відстані над нею видно зірку Алькор. Назви цим зіркам дано арабами, і позначають вони відповідно «кінь» та «вершник». За цими зірками араби перевіряли силу зору: той, хто міг розглянути зірку Алькор, мав нормальний зір.

In general, there are 125 stars in the constellation of the Great Bear. But we can often see only 7 of the brightest ones which form the familiar shape of this constellation: a deep ladle with a long and curved handle. Four stars seem to form the bottom and another three form the handle. In the evening the ladle has its bottom up, and it turns its bottom down by morning. And it always happens! However, one can have a lot of imagination to see a huge bear in this figure as this constellation is depicted in ancient star atlases and constellation maps. The penultimate star in the Great Bear's tail is called Mizar. Alcor is visible at an angular distance above it. The names of these stars were given by the Arabs, and they mean "a horse" and "a rider", respectively. The Arabs used these stars to test their eyesight: those who could see the star Alcor considered to have good eyesight.

У ясну і безмісячну ніч у сузір'ї Малої Ведмедиці можна побачити 20 зірок. Найбільш яскраві зірки утворюють фігуру, що нагадує фігуру Великої Ведмедиці, лише менших розмірів та перевернуту. Остання зірка у хвості Малої Ведмедиці є Полярною. У наш час ця зірка найближча до Північного полюса світу.

Дві найбільш яскраві зірки у денці ковша Малої Ведмедиці називають «вартовими» полюса. Внаслідок обертання небесної сфери вони, як «вартові», ходять навколо Полярної зірки і тому отримали таку назву. Відстань від Землі до Полярної зірки 472 світлові роки.

20 bright stars can be seen in the constellation of the Small Bear if it is a clear and moonless night. The brightest stars form a shape similar to the Great Bear. But it is rather smaller in size and inverted. The last star in the Small Bear's tail is known as Polaris. Nowadays, this star is considered the closest one to the North Pole of the world.

The two brightest stars in the bottom of the Small Bear's ladle are called the Pole's "Guards". Due to the rotation of the celestial sphere, they walk around the North Star as "guards" and thus received this name. The distance from the Earth to the North Star is 472 light years.

Зоряна легенда про Зевса, Каллісто та Аркада

У грецьких міфах і казках розповідається, що Велика Ведмедиця – це прекрасна Каллісто, супутниця богині мисливства Артеміді.

Вічно юна Артеміда блукала по горах і лісах у пошуках дичини. Слідом за нею рухалися її супутниці-дівчата, які були одна красивішою за іншу, але найчарівнішою була Каллісто. Коли Зевс побачив її, він захопився її молодістю та красою. Але супутницям Артеміді було заборонено одружуватися. Щоб опанувати її, Зевс пішов на хитрість.

Від Зевса Каллісто народила сина Аркада, який швидко підросав і став неперевершеним мисливцем.

Дружина Зевса Гера, яка дізналася про все, обрушила на Каллісто свій гнів, перетворивши її на ведмедицю.

Якось син Каллісто Аркад блукав лісом, і несподівано назустріч йому з кущів вийшла ведмедиця. Не знаючи, що це його мати, він натягнув тятиву, і стріла полетіла до ведмедиці. Але Зевс, який пильно оберігав свою улюблену Каллісто, в останній момент відвів стрілу, і вона пролетіла повз неї.

Розуміючи, що Гера не зупиниться, закоханий Зевс перетворив Аркада на маленьке ведмежа. Після цього він схопив ведмедицю з ведмежам й підніс їх на небо. Там він залишив Каллісто сяяти у вигляді гарного сузір'я Великої Ведмедиці, а Аркада – у вигляді сузір'я Малої Ведмедиці.

На небосхилі у вигляді сузір'їв Каллісто та Аркад стали ще красивішими, ніж на Землі. Не лише люди захоплювалися ними, а й сам Зевс.

З вершини Олімпу він часто спрямовував погляд на сузір'я Великої та Малої Ведмедиці і насолоджувався їхньою красою та безперервним рухом по небосхилу.

Гері було заздрісно. Вона звернулася з гарячим благанням до морського бога Посейдону, щоб він не дозволив Великій Ведмедиці торкатися моря. Нехай вона постійно відчуває спрагу! Але Посейдон не прислухався до благань Гери. Невже він міг примусити страждати кохану свого брата – громовержця Зевса?

Велика Ведмедиця продовжує кружляти біля полюса, при цьому раз на добу вона спускається низько над північною стороною горизонту, торкається морської гладі, вгамовує спрагу і після цього знову піднімається нагору, привертаючи своєю красою погляди людей і богів й ставши незмінним орієнтиром для мандрівників.

The star legend about Zeus, Callisto and the Arcade

Greek myths and fairy tales tell us that the Great Bear is the beautiful Callisto, the companion of the Goddess of Hunting, Artemis.

Forever young Artemis wandered the mountains and forests looking for games. She was followed by her companions, all of whom were more

beautiful than the others, but Callisto was the most charming. When Zeus saw her, he admired her youth and beauty. But Artemis' companions were forbidden to marry. To win her over, Zeus used a trick.

Callisto gave birth to her son, Arcade, who grew up quickly and became an unsurpassed hunter.

Zeus' wife Hera, who found out about everything, unleashed her anger on Callisto turning her into a bear. One day, Callisto's son Arcade was wandering in the forest, and suddenly a bear came out of the bushes to meet him. Not knowing that it was his mother, he pulled the bowstring, and the arrow flew towards the bear. But Zeus, who was vigilantly protecting his beloved Callisto, drew back the arrow at the last moment, and it flew past her.

Realizing that Hera wouldn't stop, Zeus in love, turned Arcade into a small bear cub. Then, he grabbed the bear and her cub, and took them to heaven. He left Callisto to shine as the beautiful constellation of the Great Bear and Arcade as the constellation of the Small Bear.

Callisto and Arcade became even more beautiful in the sky in the form of constellations than on the Earth. Not only people admired them, but also Zeus himself either. From the top of Olympus, he often looked up at the constellations of the Great Bear and the Small Bear and enjoyed their beauty and their eternal movement across the sky.

Hera was jealous. She made a fervent plea to the Sea God Poseidon to prohibit the Great Bear from touching the sea. Let her be thirsty forever! But Poseidon did not listen to Hera's pleas. How could he make his brother, the Thunderer Zeus's beloved, suffer?

The Great Bear continues to circle the Pole and once a day she descends low over the northern side of the horizon, touches the sea surface, quenches her thirst, and then rises again, attracting the eyes of people and gods with her beauty, and having become a constant landmark for travelers.

Семизір'я Великої Ведмедиці – легенда семи сестер

Колись дуже давно на землі жив батько з сімома своїми доньками – сміливими та гарними дівчатами. Скрізь і всюди вони трималися разом. Ніхто не залишався до них байдужим – усі захоплювалися ними. Якось, коли дівчата гуляли біля підніжжя гори, натрапили вони на царя Дева, який захотів їх поневолити. Не роздумуючи, вони кинулися нагору, до вершини гори. Дев – за ними. Здавалося, ось-ось він їх наздожене. Але в цей час дівчата зробили відчайдушний стрибок вгору, здійнялися в небо й стали світитись сімома зірками! З того часу і називають їх «Етеген йондоз», що означає семизір'я.

The constellation of the Great Bear – the legend of the seven sisters

Once upon a time, a father lived on the Earth with his seven daughters – brave and beautiful girls. They always and everywhere stayed together. No one could be indifferent to them! Everyone admired them! One day, when the girls were walking at the foot of a mountain, they came across King Dev, who wanted to enslave them. Without hesitation, they ran up to the top of the mountain. Dev followed them. It seemed that he was about to overtake them. But at that moment, the girls made a desperate jump upwards, soared into the sky and began to shine like seven stars! Since then, they have been called “Etegen Yondoz” which means seven stars.

Алип кидає на небо величний ківш

Башкирська легенда розповідає, що у давнину земля була величиною з ложку, а небо — з чашку. Людський рід поступово примножувався, звірів теж ставало більше, і земля почала поступово збільшуватися. Збільшилось і небо.

Тоді всі люди їли з одного котла. Але прийшов звідкись велетень Алип і до дна спорожнив котел. Що робити? Вирішили зробити котел більше. А до котла ківш потрібен. Котел відлили зі срібла, а ківш — із золота. Підняв велетень котел, каже: «Добре». Підняв ківш й каже: «А це щось надто легке!» Він високо підкинув ківш, бажаючи зловити його на льоту. Але ківш, кружляючи, полетів просто в небо, до зірок, та так і застряг між ними.

Гарне сузір'я Великої Ведмедиці привертало увагу і болгарського народу,

який дав йому ім'я Візок. Ця назва пов'язана з такою легендою. Якось один юнак вирушив у ліс рубати дров. Прийшов у ліс, розпряг волів і пустив їх пастись. Зненацька з лісу вибігла ведмедиця і з'їла одного вола. Юнак був великим сміливцем, він схопив ведмедицю і запряг її в візок замість того вола, якого вона з'їла. Але ведмедиця не могла тягнути візок, сіпалася з боку в бік, і тому в сузір'ї візок видається викривленим.

Надія Кир'ян ВЕЛИКА ВЕДМЕДИЦЯ

На небі є Ведмедиця,
Якої не боюсь.
Колись давно сузір'я це
Відкрив мій пра-дідусь.
Ведмедиця, Ведмедиця,
Ведмедиця крилата –
Навколо неї бавляться
Маленькі ведмежата.
Як ніч сховає сонечко,
То з-під її крила
Нам світять дві Ведмедиці –
Велика і Мала.
У небо задивлялися
Мої діди й батьки.
І я люблю дивитися
На зоряні танки.

Alyp throws a majestic ladle to the sky

A Bashkir legend tells us that in ancient times the Earth was the size of a spoon and the sky was the size of a cup. As the human race gradually multiplied, the number of animals increased, and the Earth began to grow. The sky also grew larger. Then all people ate from one pot. But the giant Alyp came from somewhere and emptied the pot to the bottom. What do they have to do? They decided to make the pot bigger. But the bigger pot needed a ladle. The pot was made of silver and the ladle of gold. The giant lifted the pot and said: "All right." He picked up the ladle and said: "This is too light!" He threw the ladle high, wanting to catch it on the fly. But the ladle spun round and round and flew straight up into the sky to the stars and got stuck between them.

The beautiful constellation of the Great Bear also attracted the attention of the Bulgarian people

who gave it the name Wagon. This name is associated with the following legend. Once upon a time, a young man went to the wood to cut firewood. He came to the forest, unharnessed his oxen and let them graze. Suddenly, a bear ran out of the forest and ate one of the oxen. The young man was really brave, so he grabbed the bear and harnessed her in his wagon instead of the ox she had eaten. But the bear couldn't pull the wagon, she was twitching from side to side, and that's why the wagon looks distorted in the constellation.

Nadiia Kirian THE GREAT BEAR

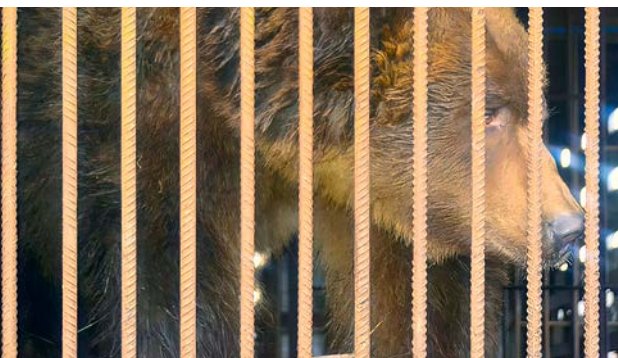
There's a Bear in the sky,
I'm not afraid at all.
My great-grandfather discovered it
Too many years ago!
She's a Bear, a great winged Bear,
That's lying in black heaven.
Her little funny cubs
Around her are playing.
When the night's covering the Sun,
From under her huge wing
Two Bears are shining right on us:
One smaller and one is big.
My great-grandparents liked to look
At black and shiny skies.
So, do I, enjoy to watch
The twinkling starry dance.

ІСТОРІЯ МАЛЮКА: «І нехай увесь світ
знає, що чинити зло – це ганьба!»

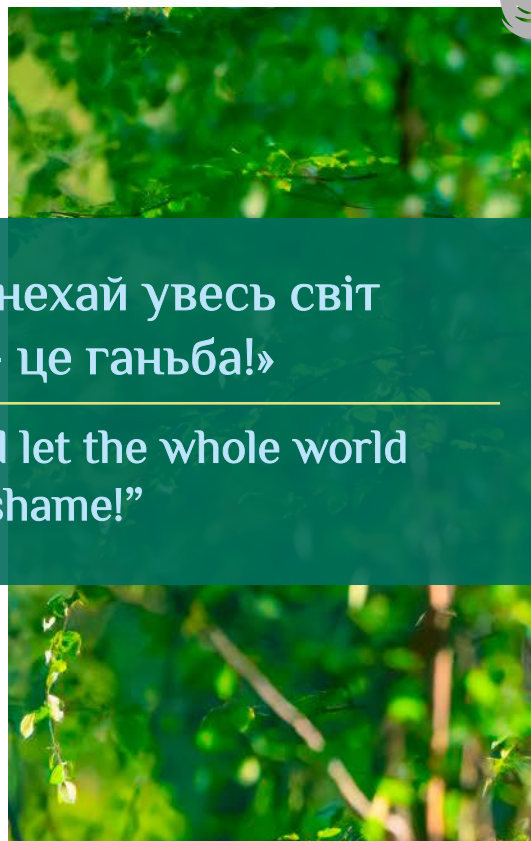
THE BABY'S STORY: "And let the whole world
know that doing evil is a shame!"

Привіт, друзі! Ви сьогодні дякували Божечкові за те, що бачите блакить неба? Я роблю це щоранку, відколи мене визволили з фургону для транспортуван-

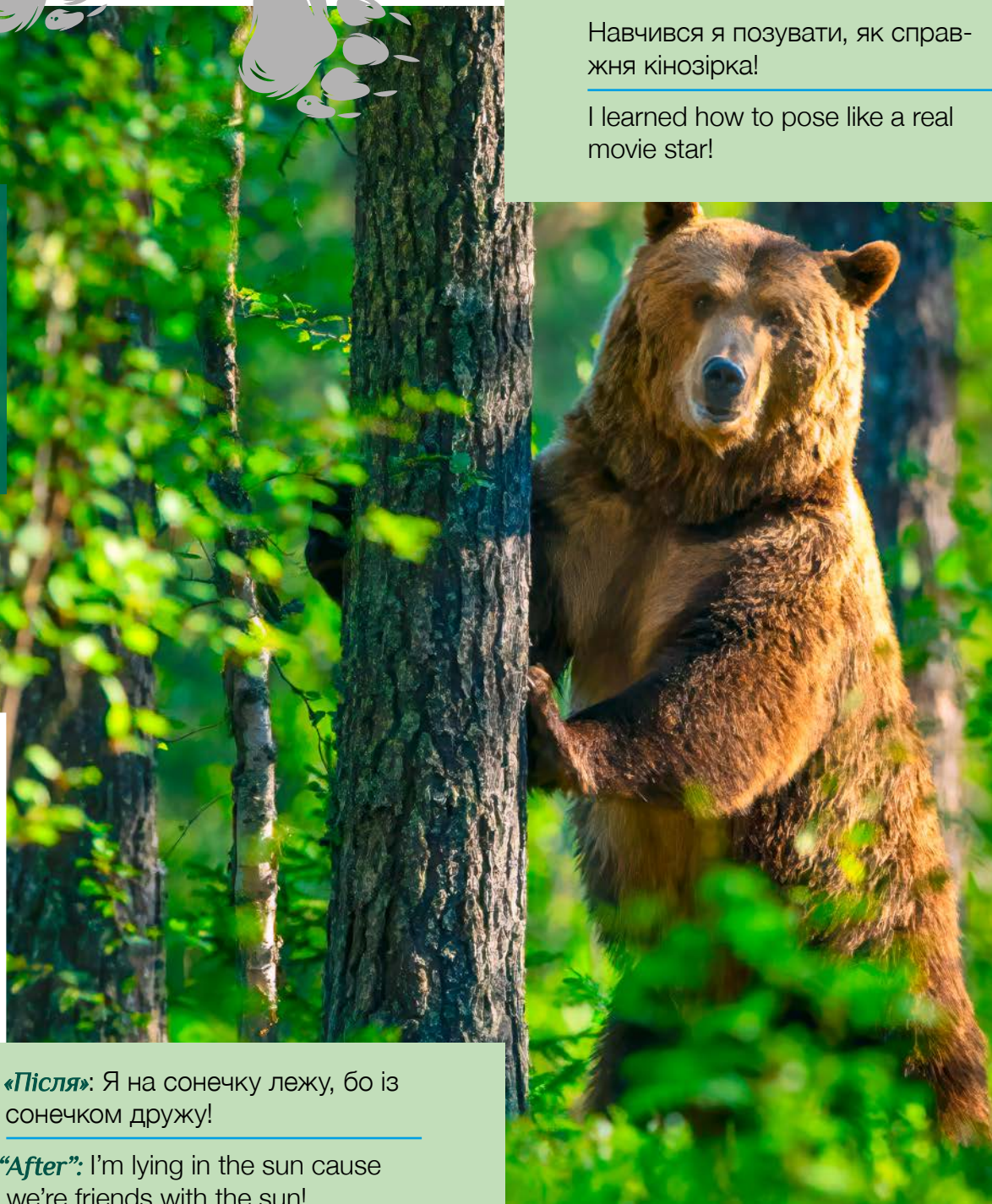
«До»: Отаке-то було сумне видо-
вище зі мною!

“Before”: That is how sad and un-
happy I looked!

Навчився я позувати, як справ-
жня кінозірка!

I learned how to pose like a real
movie star!

«Після»: Я на сонечку лежу, бо із
сонечком дружу!

“After”: I'm lying in the sun cause
we're friends with the sun!

ня великої рогатої худоби. Я жив там довго... Злі люди заховали фургон на закинутій птахофабриці. Тож мене ніхто не міг почути, хоча я дуже голосно ревів й кликав на допомогу. Це було в с. Кідьош, Берегівського р-ну, на Закарпатті. Та, мабуть, чиєсь людське серце не витримало й почуло мої благання. Невідомий доброзичливець подзвонив на телебачення, до співробітників телеканалу «1+1». Вони приїхали – телевізійники, люди з великими відеокамерами. Це було 22 січня 2013 року.

Я, навіть, трохи соромився, бо їхній фільм про мене починався сумною картинкою... Але потім, коли вони приїхали вдруге, щоб провідати мене в реабілітаційному центрі НПП «Синевир», наша зустріч була веселою! Моя історія з трагедії перетворилася на ... добру комедію про щастя! Я так витворяв перед камерою: крутився, пританцьовував й широко посміхався! Я вдячний тим людям, й тому хотів порадувати їх гарними кадрами! Вони, звісно, не очікували, що з мене вийде такий талановитий актор. Телевізійники пригощали нас яблуками й жартували: «Наш Малюк – зірка кіноекрану!» А я дивився на них й думав, що вірити в добро потрібно завжди!

Hello, friends! Have you thanked God today for seeing the blue sky? I've been doing it every morning since I was rescued from the cattle van. I lived there for a long time... Evil people hid the van in an abandoned poultry farm. So no one could hear me, even though I was crying very loudly and calling for help. It was in the village of Kidjosh, Berehove district, Transcarpathia. But, apparently, someone's human heart broke and heard my pleas. An unknown well-wisher called the television, and some people with big video cameras from 1+1 TV Channel came. It was January 22, 2013.

I was even a little bit shy because their film about me started with a sad picture... But then, when they came for the second time to visit me in the Rehabilitation Center of the Synevyr National Park, our meeting was fun! My story turned from a tragedy into... a good comedy about happiness! I was doing such things in front of the camera: spinning, dancing and smiling broadly! I'm grateful to those people, and so I wanted to please them with good shots! They certainly did not expect me to be such a talented actor. The TV crew treated us to apples and joked around: "Our Kid is a real film star!" And I looked at them and thought that you should always believe in good!

ІСТОРІЯ СТЕЛСА: «Нас усіх рятує доброта!»

STEALTH'S STORY: "Kindness will save us all"

Привіт! Я – ведмідь Стелс! Приїхав до Синевиру з міста Рівне. Мав би бути зіркою тамтешнього цирку «Шапіто». Проте, як казав мій цирковий вчитель, дядя Федір: «Стелс не піддається дресируванню!» І це правда! Мені хотілося справжнього життя і допомоги лісовим друзям, а не бігання на ланцюжку по арені, притрушеній тирсою. Цирк – це не так весело, як хтось може подумати. Це неволя, і, як би це не було важко почути, все ж скажу – це жорстокість по відношенню до тварин... Не знаю звідки у мене ці думки, але я завжди був певен, що за моїм вольєром існує інший світ – вільний і зелений! Я так хотів на волю, до лісу! Дядя Федір бачив, що я не зможу і не пого-

джусь радувати глядачів, живучи в неволі. Будучи доброю людиною, він вирішив змінити моє життя й привіз мене сюди – у Синевир, до моїх мохнатих клишоногих родичів!.. Я приїхав 13 березня 2013 року. Важив я тоді 130 кг, а мій зріст був 1,5 м. Чималий дядько, еге ж!.. Я так радувався своєму новому дому! Мені хотілося одразу здружитися з усіма ведмедями.

Найпершою зі мною потоваришувала Бубочка – вона дуже товариська й мила! Загалом, я люблю всю свою ведмежу родину. І людей, які нас годують й лікують, я теж люблю – вони, як і мій дядя Федір, справжні друзі тварин.

«Я приїхав 13 березня 2013 року. У Синевирі ще лежав сніг! Вперше у житті я бачив сніг!!! Чудесне пухнасте БІЛОДИВО!»

I arrived on March 13, 2013. There was still snow in Synevyr! For the first time in my life I saw snow!!! Marvelous fluffy WHITE WONDER!

Природа – це найпрекрасніше зі всього, створеного Богом! Мені трохи сумно, коли бачу зрубані дерева. Проте, вірю, що людям вистачить любові й вони збережуть природу для наступних поколінь – своїх і наших дітей.

Nature is the most beautiful thing created by God! I feel a little sad when I see trees cut down. However, I believe that people will have enough love and preserve nature for future generations, for their own and our children.

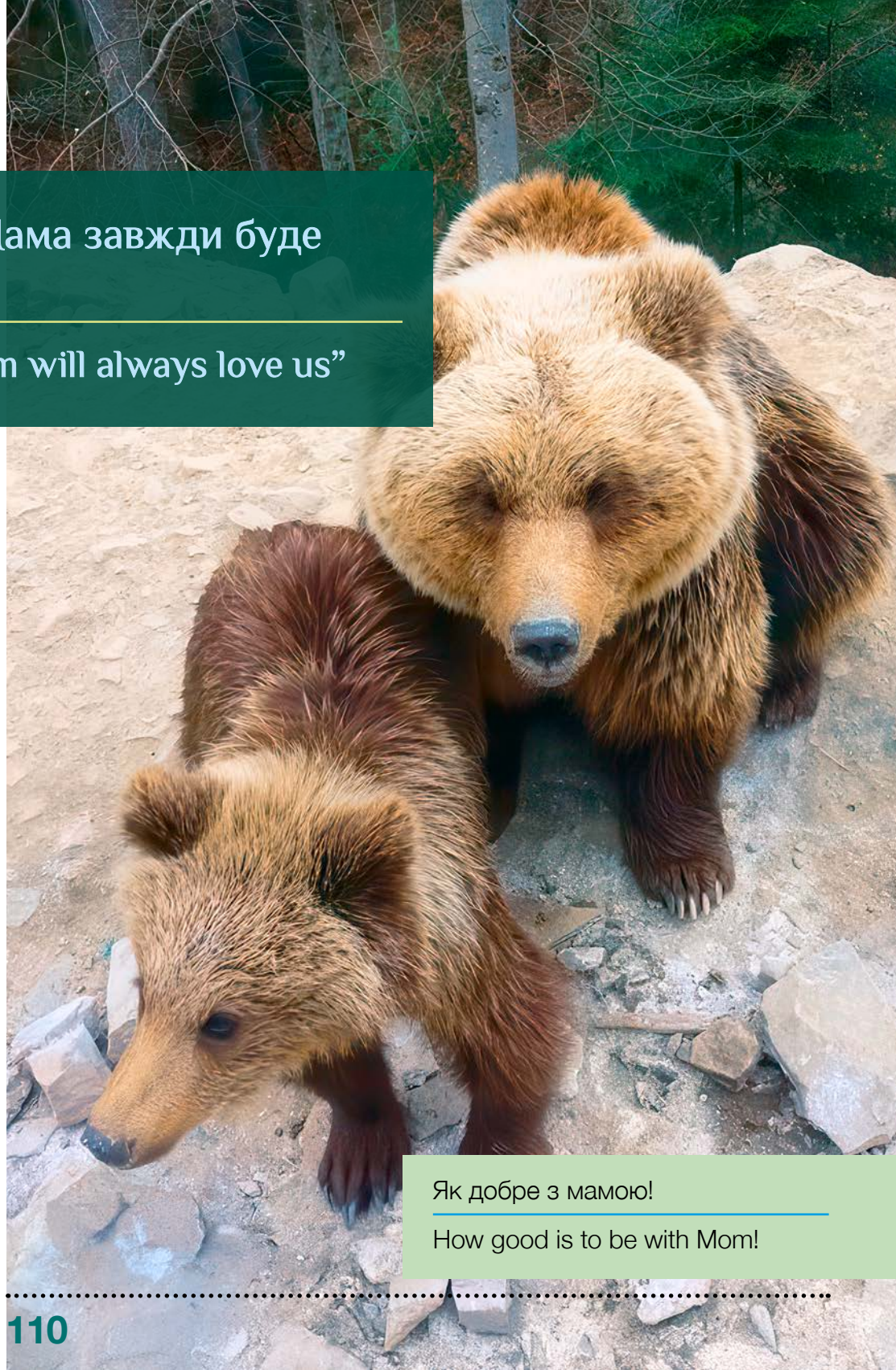
Hello, I am a bear Stealth! I came to Synevyr from the city of Rivne. I was supposed to be a star of the local circus "Shapito". However, my circus trainer Uncle Fedir used to say: "Stealth is not trainable!" And it was true! I dreamt about a real life! I wanted to help my forest friends, not to run on a chain around the arena covered with sawdust. Circus is not as much fun as one might think. That's real captivity! And I must say that's cruelty towards animals. I don't know where I got these thoughts from, but I've always been sure that there is another world outside my enclosure – a free and green one! I wanted to be free and go to the forest! Uncle Fedir saw I couldn't and wouldn't agree to please the audience while living in captivity. Being a kind man, he decided to change my life and brought me to Synevyr, to my furry club footed relatives! I arrived here on March 13, 2013. I weighed 130 kg and was 1.5 meters tall. A big bear, eh!.. I was so happy to have a new home! I wanted to make friends with all the bears right away!

Bubochka was the first to make friends with me! She is very sociable and sweet! In general, I love my whole bear family. I also love the people who feed and treat us. They are true friends to animals like my Uncle Fedir is.

ІСТОРІЯ МАРІЙКИ: «Мама завжди буде любити нас»

MARIYKA'S STORY: "Mum will always love us"

Привіт! Я – Марійка! Приїхала до Синевиру 8 листопада 2013 року. Раніше я жила на Львівщині, у місті Сколе, на території відпочинкової бази. Але я виросла такою великою і міцною, що господарі хвилювалися, щоб хтось з їхніх гостей мене не злякався. В шість років моя вага становила 250 кг, а ріст – понад два метри! Але не дивлячись на це, маленька донечка моїх господарів часто приходила до мого вольєру – такої великої клітки, у якій я жила, й переповідала мені казки, які розказувала її мама. Вона була сміливою і доброю дівчинкою. Я хочу і вам зараз розповісти свою улюблену казкову історію. Завдячуючи їй, я тепер точно знаю, що де б не була моя мамочка – на небі, чи на землі – вона любить мене! Це історія від німецької казкарки Катрін Леблан.

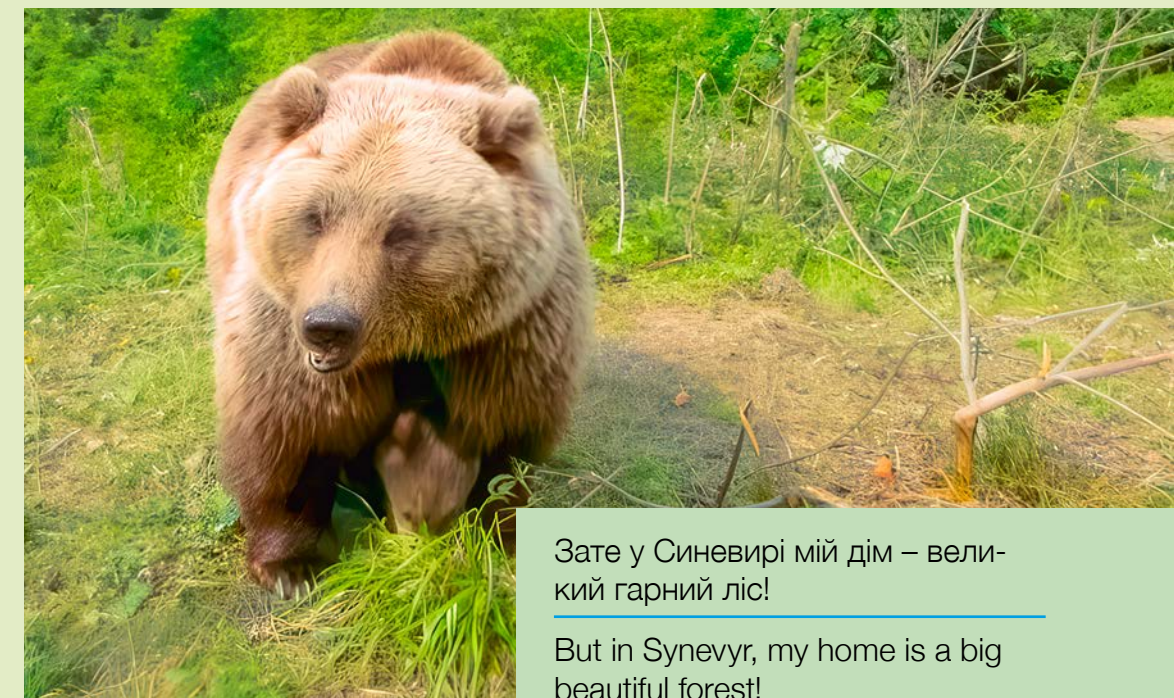
Як добре з мамою!

How good is to be with Mom!

Hello! I am Maryika! I arrived in Synevyr on November 8, 2013. I used to live in Lviv region, in the town of Skole, on the territory of a recreation center. I can't say that my life there was so bad. Guests came to see me and treated me. I ate a lot and grew so big and strong, so my owners were worried if one of their guests would be afraid of me. At the age of six, my weight was 250 kg, and my height was more than two meters! But despite this, the little daughter of my owners often came to my enclosure, a large cage in which I lived, and told me the tales that her mother used to tell her. She was a brave and kind girl. Now I want to tell you my favorite fairy tale. Thanks to her, now I know for sure that wherever my mother is – in heaven or on earth – she loves me! This is a story from the German storyteller Catherine LeBlanc.

«До»: Ось у такому вольєрі я жила
"Before": I lived in such an enclosure

Зате у Синевирі мій дім – великий гарний ліс!

But in Synevyr, my home is a big beautiful forest!

Ти завжди будеш любити мене?

Казка

Маленьке ведмежа порвало під час гри свою куртку.

Що мати про це скаже?

Вона буде злитися?

Мама втомилася, вона працювала цілий день.

– О хо-хо, давай мені куртку, спробую її полагодити.

Маленьке ведмежа засумувало.

– Що таке? – спитала мама-ведмедиця, шукаючи нитку відповідного кольору.

– Мам, пробач мені за те, що я наробив дурниць. Ти мене ще любиш?

– Звичайно ж, чому я раптом мушу тебе розлюбити?!

Мама-ведмедиця робила маленькі стібки щоб зашити порвану курточку.

Маленьке ведмежа запитало з цікавістю:

А якщо я всі мої речі знищу, ти все ще так само мене любитимеш?

– Ну якщо ти таке зробиш, я сваритимусь з тобою. Але все одно завжди тебе любитиму!

Маленьке ведмежа відчуло полегшення.

З різнокольорових гудзиків воно збудувало будиночок, але йому хотілося ще щось знати.

– А якщо я лінуватимуся в школі, ти все ще будеш так само мене любити?

– Через це я буду розчарована, моє маленьке ведмежа, але все одно любитиму тебе!

– А якби я був злюком, і якби я розламав стіл, і все, що є в будинку на шматки і шматочки, ти все одно мене любила б?

– Я б точно розлютилася, і спробувала б перешкодити тобі все ламати. Але й надалі любила б тебе!

Маленьке ведмежа хотіло точно знати.

– А якби я був потворний, товстий, зелений, а в моєму хутрі було б багато бліх?

– Ну навіть не знаю! – сказала мама-ведмедиця і розреготалася.

Але маленьке ведмежа не засміялося.

– Ось бачиш коли-небудь ти не будеш мене любити!

– Цього ніколи не станеться, ти назавжди залишишся моїм маленьким ведмежатком, якого я завжди, і незважаючи ні на що, любитиму.

Маленьке ведмежа не переставало все-таки питати.

Воно хотіло бути зовсім впевненим.

– А якщо Я не буду тебе більше любити?

«Тоді я дуже сумуватиму і, напевно, плакатиму, але все також і далі тебе любитиму!»

Маленьке ведмежа хотіло ще щось запитати, але було несміливе.

Воно розглядало розсипані гудзики.

Зрештою воно запитало:

– А якщо ти помреш?

Мама ведмедиця перестала шити.

На це питання важко відповідати.

– Я вірю, що і тоді продовжувала б любити тебе.

– А як я міг би це знати? – запитало маленьке ведмежа, не розуміючи.

– У ніжному вітерці, у плавній воді, у блискучому сонці, у лагідному пурханні крил і в глибині твого серця я не помру!

Маленьке ведмежа підійшло і щасливе міцно притулилося до мамини-ведмедиці, а потім побігло кругами по кімнаті.

Воно бігло все швидше й швидше, і гралося у літак.

Мама-ведмедиця попросила його припинити галас.

Маленьке ведмежа прокричало:

– А якщо я не захочу, щоби ти мене любила?

«Знай, моє маленьке ведмежа, що я буду завжди, незважаючи ні на що, любити тебе...»

“You should know, my dear little bear, that I will always love you, no matter what...”

Мама ведмедиця окинула поглядом шов.

– Ах, мені доведеться почекати, поки ти знову захочеш, це не буде продовжуватися довго...

Мама ведмедиця зав'язала вузлик, обрізала нитку і відклала заштопану куртку.

Маленьке ведмежа глянуло на її круглий живіт і запитало ще:

– А ти б змогла когось любити більше, ніж мене?

– Більше? Це неможливо! Може, по-іншому, може, так само сильно, але це не змінює того, що тебе я завжди любитиму!

Маленьке ведмежа взяло свою куртку. Воно хотіло знову йти гратись з друзями у дворі.

Було в нього ще одне запитання:

– А якщо я когось іншого більше за тебе, покохаю?

Мама подивилася, як воно застібає гудзики на курточці, і сказала:

– Я буду завжди, незважаючи ні на що, любити тебе, а ти можеш любити кого тобі захочеться!

Will you always love me?

Fairy tale.

One day the Little Bear tore his jacket while playing with his friends.

“Oh, what will Mum say about it?”

“Will she be angry?”

His mother was so tired, she had worked all day long.

– Oh-ho-ho, give me your jacket and I'll try to fix it.

The Little Bear was sad.

– What? – Mama Bear asked, looking for a thread of the appropriate color.

– Mummy, please, forgive me for my doing something stupid. Do you still love me? – Of course, I do!!! Why should I suddenly stop loving you?!

Mama Bear was making small stitches to sew up a torn jacket.

The Little Bear asked curiously:

– If I destroy all my things, will you still love me the same?

– Well, if you do that, I'll scold you. But I'll always love you anyway!

The Little Bear felt relieved.

It built a house out of multi-colored buttons, but he wanted to know something else.

– And if I'm lazy at school, will you still love me the same?

– I might be disappointed by this, my little bear, but I'll still love you!

– And if I were a scoundrel and broke the table and everything in the house into pieces, would you still love me?

– I would definitely get angry, and I would try to prevent you from breaking everything. But I would still love you!

The Little Bear wanted to know for sure.

– And if I were ugly, fat, green, and there were many fleas in my fur?

– Well, I don't even know! – said the Mama Bear and laughed.

But the Little Bear did not laugh.

– You see, one day you won't love me!

– This will never happen, you will forever remain my little bear, who I will always love, no matter what.

The Little Bear didn't stop asking his mother questions.

He wanted to be absolutely sure.

– What if I don't love you anymore?

– Then, I'll be very sad and probably cry, but I will still love you!

The Little Bear wanted to ask something else but he was timid.

He looked at the scattered buttons and finally asked:

– And if you die?

Mama Bear stopped sewing.

It was rather difficult to answer that question.

– I believe that even then I would still love you.

– How could I know that? – the Little Bear asked, not understanding.

– In the soft breeze, in smooth water, in the shining sun, in the gentle flapping of wings and in the depths of your heart, I won't die!

The Little Bear came up and happily snuggled up to his mother, and then ran in circles around the room.

He ran faster and faster playing an airplane.

Mama Bear asked him to stop making noise.

The Little Bear shouted:

– And if I don't want you to love me?

The Mama Bear glanced at the seam.

“Ah, I'll have to wait until you want it again, it won't be long...”

Mama Bear tied a knot, cut the thread and put away the quilted jacket.

The little bear looked at her round belly and asked again:

– Could you love someone more than me?

– More? It is impossible! Maybe in a different way, maybe just as much, but it doesn't change the fact that I will always love you!

The Little Bear took his jacket. He wanted to go and play with his friends in the yard again.

But he had one more question:

– And if I love someone else more than you?

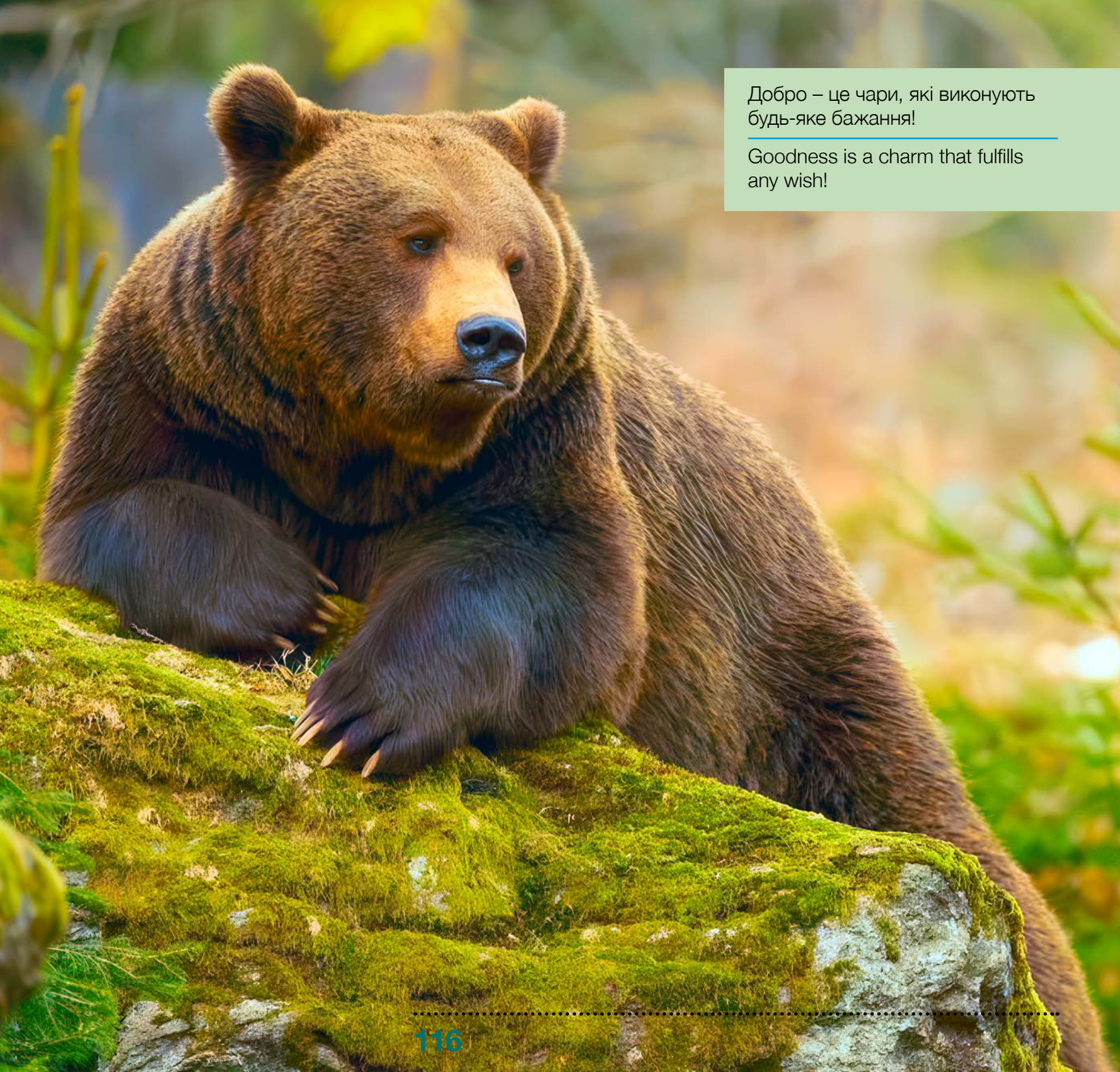
Mother watched how he was buttoning the jacket and said:

– I will always, no matter what, love you, and you can love whoever you want!

ІСТОРІЯ ДЖИНА: «Якщо ми добрі –
Господь чує наші бажання!»

GENE'S STORY: “If we are good, the Lord hears
our wishes!”

Добро – це чари, які виконують
будь-яке бажання!

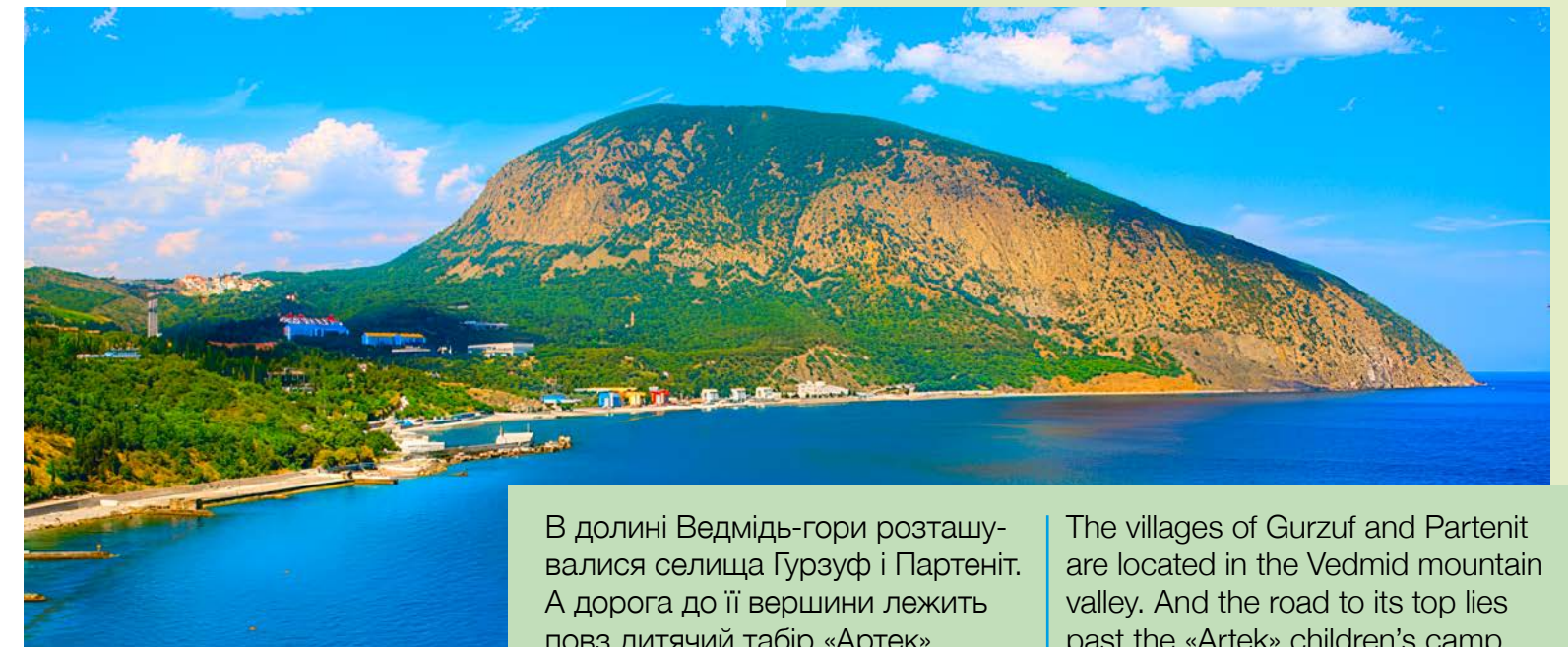
Goodness is a charm that fulfills
any wish!

Привіт, добрі люди! Я – Джин! Ні-ні, не той, що з
глечика вилітає! Я – ведмідь Джин! Мабуть, я видав-
ся співробітникам держлісгоспу у м. Чортків Тер-
нопільської області дуже чудовим, от вони й дали
мені це ім'я. А, може, думали, що маю виконува-
ти будь-яке їхнє бажання. Й тому, не дуже добре зі
мною поводитися. Слава Богові, моє велике бажан-
ня – вільного життя – виконалося! Завдячую лю-
дям з тернопільської громадської організації «Ска-
ла», які допомогли мені опинитися у нашому парку!
Мене привезли 13 березня 2015 року. На той час я
мав уже 25 років і важив 450 кг! Я по праву здобув
звання найбільшого велетня серед усіх клишоногих
Синевиру. Мене, навіть, називали «Медвідь-гора»!

А потім я дізнався, що у Криму є гора, яка називається Аю-Даг, що по-татарськи і означає «ведмідь-гора».. Ця гора є найбільшим музеєм Криму під відкритим небом. Всі рослини і тварини, які мешкають на її території, охороняються.

Hello, good people! I am Jin! No, no, not the one who flies out of the pitcher! I'm Jin, the Bear! Probably I seemed very wonderful to the employees of the State Forest Farm in Chortkiv, Ternopil region, so they gave me this name. And maybe they thought I had to do whatever they wanted. And therefore, I was not treated very well. Thank God, my great desire to have a free life came true! I'm so grateful to the people from the Ternopil public organization "Skala" who helped me to get to our beautiful park! I was brought there on March on March 13, 2015. At that time I was already 25 years old and weighed 450 kg! Soon I gained the title of the greatest giant among all the clubfooted ones of Synevyr. They even called me "Bear Mountain"!

Later, I learned that there is a mountain in the Crimea called Ayu-Dag, which in Tatar means "bear mountain". This mountain is the largest open-air museum in the Crimea. All plants and animals living on its territory are protected.

В долині Ведмідь-гори розташувалися селища Гурзуф і Партеніт. А дорога до її вершини лежить повз дитячий табір «Артек».

The villages of Gurzuf and Partenit are located in the Vedmid mountain valley. And the road to its top lies past the «Artek» children's camp.

Найпрекрасніша з легенд про Ведмідь-гору

Давним-давно на Південному березі Криму не було людей. Жили тут тільки величезні люті ведмеді. Ніхто не насліювався посягнути на їхню територію

Одного разу до ведмежого берега прибило останки розбитого корабля. Серед них був невеликий згорток, в якому виявилася крихітна дівчинка, яка вижила в аварії. Здрігнулося серце могутнього самотнього ватажка при вигляді маленького безпорадного немовляти. Ведмеді пощадили дівчинку, залишили у себе в зграї.

Йшли роки. Дівчинка перетворилася на прекрасну дівчину з незвичайним голосом. Коли вона співала, все завмирало навколо, насолоджуючись чарівними звуками її пісень. Старий ведмідь

любив дівчину всім серцем, та й інші ведмеді не чаяли в ній душі.

Здавалося, що ідилія буде вічною, але доля розпорядилася інакше. Хвилі прибили до суші човен з хворим і слабким юнаком, який втік з полону на батьківщину. Дівчина виходила юнака потай від звірів.

Молоді люди покохали один одного і вирішили втекти. Закохані сіли в човен і попливли вперед. Але раптом на берег вийшли ведмеді. Старий ватажок подивився вдалину і все зрозумів: серце його вихованки належить іншому.

У шаленстві, у божевільній люті, що є сили, заревів ведмідь. Він впав на берег, опустив свою могутню голову у воду і почав

швидко пити. Теж саме зробила і вся зграя. І стала вода в морі зменшуватися, човен почав наближатися назад до берега, де юнака неминуче чекала люта смерть. І тоді прекрасна дівчина заспівала. У своїй пісні вона благала небеса про порятунок, ведмедів – про милість до її коханого, а ватажка, який замінив їй родину, про прощення. Заслухавшись, мимоволі відступили ведмеді.

Пробачив і старий ведмідь свою улюбленицю, перестав пити воду. Але він не захотів піднятися і вийняти голову з води. Не зміг він вгамувати свій душевний біль. Так і лежить він тут, на березі моря в тузі та горі від того, що втратив єдину в своєму житті любов. Закам'яніло могутнє тіло і величезні лапи хижака. Морда

перетворилася на гостру скелю, спина покрилася густими лісами. Так і з'явилася в Криму Велмежа

The most beautiful legend about Bear Mountain

A long time ago, there were no people on the southern coast of the Crimea. Only huge ferocious bears lived there. No one dared to encroach on their territory

Once, the remains of a wrecked ship washed up on the bear shore. Among them was a small bundle with a pretty tiny girl who had survived in the shipwreck. The heart of the powerful but lonely leader of the bears shuddered at the sight of a small helpless baby. The bears left the girl in the pack.

Years passed. The girl turned into a beautiful girl with an unusual voice. When she was singing, everything around her froze, enjoying the magical sounds of her songs. The old bear loved the girl with all his heart, but the other bears didn't trust her.

It seemed that the idyll would be eternal, but fate ordered otherwise. The waves drove a boat to land with a sick and weak young man who had escaped from captivity to his homeland. The girl left the young man secretly from the beasts.

The young people fell in love with each other and decided to run away. The lovers got into the boat and sailed forward. Suddenly the bears came ashore. The old leader looked into the distance and understood everything: his favorite's heart belonged to someone else.

The bear roared with rage and insane anger. He fell ashore, lowered his mighty head into the water, and started drinking fast. The whole pack did the same. The sea water began to recede. So the boat

began to sail back to the shore, where a fierce death inevitably awaited the young man. Then, the girl started singing her song. She begged the heavens for salvation, the bears for mercy to her beloved, and the leader, who was her family, for forgiveness. Listening, the bears involuntarily retreated.

The old bear also forgave his favorite and stopped drinking water. But he didn't want to rise and take his head out of the water. He couldn't calm his heartache. So, since then he's been lying there, on the seashore, in sadness and grief because he lost his only love. The predator's powerful body and huge paws got stoned. His face turned into a sharp rock, the back was covered with dense forests. That's how Bear Mountain Ayu-Dag appeared in the Crimea.

ІСТОРІЯ КУЗЬМИ: «Пильнуйте, щоб у ваших серцях жила Доброта»

KUZMA'S STORY: "Make sure that kindness lives in your hearts"

Привіт, дорогі друзі! Я – ведмідь Кузьма. Приїхав у Синевир 14 квітня 2015 року з с. Надлак, Новоархангельського району, Кіровоградської області. Тоді мені було 25 років – поважний вік, правда ж?!.. Тим більше, що я все життя виступав у цирку та знімався в кіно. Люди кажуть на таких: «Зірка екрану та улюбленець публіки!..» Але, правду кажучи, я зовсім не відчував ні любові, ні, навіть, жалю... Мабуть, моїх доглядачів зачаклував злий чаклун. Вони закрили мене у темному приміщенні і давали так мало їжі, що я був завжди голодний і важив всього 210 кг... Це дуже мало для мого виду і зросту. У мене перестали бачити очі, а у моїх господарів від жорстокості осліпли серця... Сліпе серце – це найбільша вада людини.

І от, коли злий чаклун на ім'я «байдужість» хотів повністю знищити мене, у нашому селі з'явилися лицарі ордену «Добре серце». Вони довго боролися з військом «байдужих», втратили чимало сил, але врешті-решт здобули ключ до моєї в'язниці і вивезли мене на

Hello, dear friends! I am Kuzma, the bear. I came to Synevyr on April 14, 2015 from the village of Nadlak, Novoarkhangelskyi district, Kirovohrad region. I was 25 years old then. It's a respectable age, isn't it?! Besides, I'd been performing in circus and acting in movies all my life before. Such actors are usually called "a film star or a public favorite"! But, to tell the truth, I felt no love at all, not even a pity... Perhaps, my caretakers were bewitched by an evil wizard. They locked me in a dark room

«До»: Ув'язненні у злих людей.

“Before”: Imprisoned by evil people.

Можна торкатись світу, можна слухати світ, можна відчувати його за пахи... Але бачити наш прекрасний світ – це безцінний Божий дар!

You can touch the world, you can listen to the world, you can smell the world... But to see our beautiful world is a priceless gift from God!

У рідному Синевирському лісі, через рік, після звільнення!

In his native Synevyr forest, a year after his release!

волю!.. Я дякував Творцеві за визволення.

Тут, на Синевирі, наш місцевий доктор Михайло Маслей розробив для мене спеціальну дієту. Я так люблю попоїсти усілякої смакоти: яблучко, морквинку, шматочок риби!.. Мої очка почали трохи бачити! Це таке щастя – дивитись на ліс, бачити власну лапу, квітку і розрізняти кольори неба! Бажаю вам ніколи не зазнати злих чарів. А тому пильнуйте свої серця, щоб в них жила Доброта.

and gave me so little food that I was always hungry and weighed only 210 kg... This is very little for my type and height. I became almost blind, and my masters' hearts were blinded by cruelty... I think, a blind heart is the greatest flaw a person can have.

And when the evil wizard named “indifference” wanted to ruin me completely, the knights of the “Good Heart” order appeared in our village. They fought with the army of “indifferents” for a long time, lost a lot of strength, but finally, they got the key to my prison and took me free!.. I thanked God for my release.

Here, in Synevyr, our local doctor Mykhailo Masley developed a special diet for me. I love eating all kinds of yummys so much: an apple, a carrot, a piece of fish!.. My eyes could see a little again! It is such happiness to look at the forest, see your own paw, a flower and distinguish the colors of the sky! I wish you never fall under evil spells. So, take care of your hearts and make sure kindness lives in them!

ІСТОРІЯ ПОТАПИЧА: «Дар дружби
солодший за мед!»

POTAPYCH'S STORY: "The gift of friendship
is sweeter than honey!"

«До»: Нікому не побажаю такої
долі...

“Before”: I wouldn't wish such a fate
on anyone...

Привіт, друзі! Я – ведмідь Потапич. Мабуть, мене так назвали, бо я народився дуже великим ведме-
жам, й коли біг, то гучно топав лапами! Я приїхав
до Синевиру 5 травня 2015 року з м. Первомайськ
Миколаївської області. Тоді мені було 10 років, і я
важив 650 кг при зрості 2,5 м! Кажуть, що вагою я
вдався у свого прадіда – ведмедя Федоровича Му-
дрого. Його так називали, бо він був дуже старим
і добрим, а найбільше цінував вірність. Тож зараз я
хочу переповісти вам історію, яку він колись дав-
ним-давно розповів мені.

Hello, friends! I am Potapych, the bear. I guess I was
named so because I was born a very big bear cub,
and when I ran I stamped my paws loudly! I came to
Synevir on May 5, 2015 from the city of Pervomaysk,
Mykolaiv region. At that time, I was 10 years old and
weighed 650 kg with a height of 2.5 meters! They say
that I took after my great-grandfather, Bear Fedorovich
Mudryi. He was called so, because he was very old
and kind, and what he valued most was loyalty. So,
now I want to tell you a story that he told me a long
time ago.

У лісі кажуть так: «Не май меду,
зате май друга-бджілку!»

In the forest they say: "Don't have
honey, but have a bee friend!"

Що нашептав ведмідь

Казка

Двоє друзів йшли дорогою і зустрілися з ведме-
дем. Один з друзів був слабкий після хвороби і без-
порадний, а інший сильний і спритний. Побачивши
ведмедя, той, що був спритний, кинув свого безпо-
радного друга і швидко видерся на високе дерево.
Безпорадний бідолаха згадав, що ведмідь не чіпає
мертвого, швиденько впав і прикинувся мертвим.

Ведмідь підійшов до лежачої людини, прийняв-
ся і... вирушив додому. Коли ж ведмідь пішов, ду-
жий чоловігя зліз із дерева і спитав хворого:

– Що там ведмідь тобі на вухо нашептав?

«Звір мені прошепотів мудру думку: наступного
разу не залишайся з «другом», який думає тільки
про себе», – відповів чоловік.

What the bear whispered

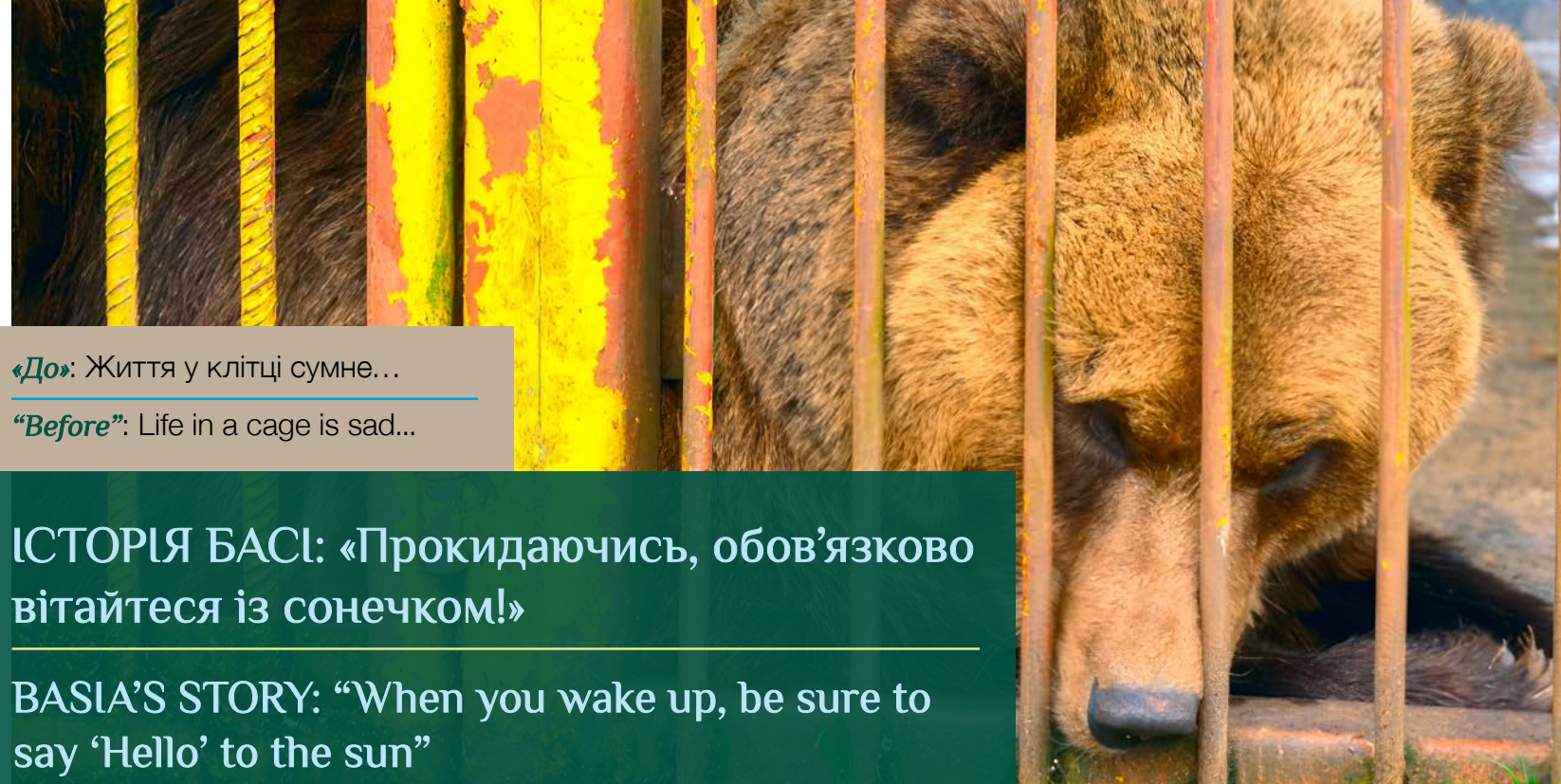
Fairy tale

Two friends were walking along a road and met a
bear. One of the friends was weak and helpless be-
cause of his illness, and the other was strong and
nimble. Seeing the bear, the one who was strong and
nimble left his helpless friend, and climbed quickly up
a high tree. The helpless poor guy remembered that
a bear never touched a dead man, so he quickly fell
down and pretended to be dead.

The bear came to the lying man, sniffed him, and
went home. After the bear left, a strong man got down
from the tree and asked the sick man:

– What did the bear whisper in your ear?

– The beast whispered a wise thought to me; "Next
time don't stay with a 'friend' who thinks only of him-
self," the man replied.

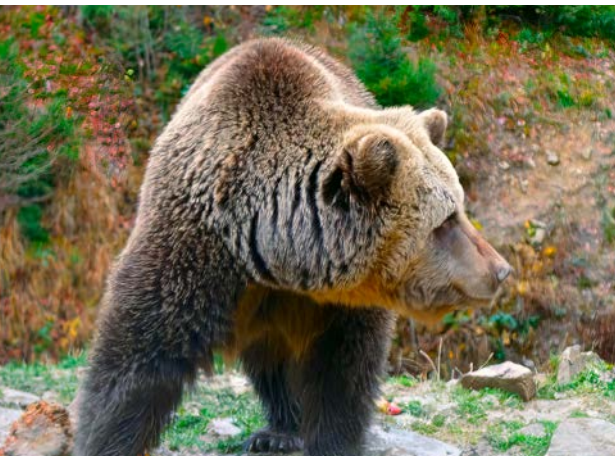

«До»: Життя у клітці сумне...

“Before”: Life in a cage is sad...

ІСТОРІЯ БАСІ: «Прокидаючись, обов’язково вітайтеся із сонечком!»

BASIA’S STORY: “When you wake up, be sure to say ‘Hello’ to the sun”

Люблю дивитися, як сонечко сходить!

I love watching the sunrise!

Добридень вам, друзі! Мене звуть бабуся Бася! Я приїхала до Синевиру наприкінці листопаду 2014 року. На той час мені виповнилося аж 25 років, і я важила 200 кг. Тут я вперше у житті побачила такий барвистий і веселий ліс. А прибула я з Тернопільської області. Господарі не надто переймались мною – я була забавкою для публіки... Тільки тут, у Синевирі, серед інших ведмедів, я зажила щасливо! Люблю малим ведмежатам казки розповідати. А ви любите казки?!.. Ну тоді вмошуйтеся зручно і слухайте...

Hello, friends! My name is Grandma Basia! I came to Synevyr in late November 2014. At that time I was 25 years old already, and I weighed 200 kg. And here, I saw such a colorful and cheerful forest for the first time in my life. I came from Ternopil region. My owners didn't care much about me – I was just an entertainment for the public... And only here, in Synevyr, among other bears, I did begin to live happily! I like telling interesting and amazing stories to little bears. Do you like fairy tales? Then sit down comfortably and listen...

Казка про сонечко

Казка

Починався літній день. Тяглися до Сонця квіти, а над ними гудів Джміль:

– Ж-ж-жарко... Ж-ж-жорстоке Сонце.

Образилося Сонце, сховалося за хмару. Похмуро стало, квіти пелюстки згорнули, мурахи свої домівки позачиняли.

– Як тепер без Сонечка жити? – зашепотіли Древа.

– Ось я, – сказав хтось ледь чути, і всі побачили червонокрилого жучка, якого теж Сонечком звали.

– А ти можеш землю зігрівати? – спитали Древа.

– Ні, – зітхнуло Сонечко, – я попелиць знищую та інших дрібних шкідників.

– За це тобі, Сонечку, спасибі, – вклонилися Древа і знову зашепотіли: – Як без Сонечка жити?

А Джміль гудів:

– Ж-ж-жаль, квіти пелюстки згорнули, ж-ж-жаль.

– Жаль?! – обурилися Древа. – А хто Сонце жорстоким назвав?

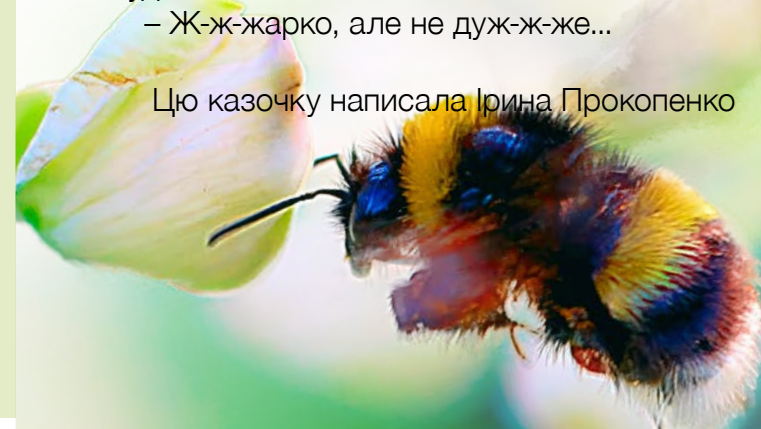
Став Джміль у Сонця пробачення просити:

– Ж-ж-жити без тебе не можна, пробач мені.

Виглянуло Сонце з-за хмари, усміхнулося. Зраділи дерева, квіти розкрилися, а Джміль над ними гудів:

– Ж-ж-жарко, але не дуж-ж-же...

Цю казочку написала Ірина Прокопенко

A fairy tale about a ladybug

Fairy tale.

It was a summer day. Flowers were reaching for the sun, and a bumblebee was buzzing above them:

– “It’s hot here... Too hot today... The Sun is cruel”

The Sun was offended and hid behind a cloud. It became gloomy, the flowers rolled up their petals, and the ants closed their homes.

– “How can we live without the Sun?” whispered the Trees.

– “Here I am,” someone said barely audible, and everyone saw a red-winged bug, who was also called sun.

– “Can you warm the earth?” the Trees asked.

– “No,” sighed the Ladybug, “I kill aphids and other small pests”.

– “Thank you for that, the Ladybug,” the Trees bowed and whispered, “How can we live without the Sun?”

And the Bumblebee buzzed:

– “It’s a pity, the flowers have rolled their petals up...”

– “Pity?!” the Trees were indignant. “Who called the Sun cruel?”

The Bumblebee begged the Sun for forgiveness:

– “I can’t live without you. Please, forgive me!!!”

The Sun looked out from behind the cloud and smiled. The trees rejoiced, the flowers opened, and the Bumblebee buzzed above them:

– “It’s hot, but not too hot, indeed ...”

This fairy tale was written by Irina Prokopenko

Лежу й виглядаю свого маленького колючого друга, лісового їжачка Сірика

I lie there and look for my little prickly friend, the forest hedgehog Sirik

ІСТОРІЯ БАЛУ: «Про щедру дружбу!»

BALOO'S STORY: "About generous friendship!"

Привіт! Ви ж любите казку про Мауглі? Тоді моє ім'я вам знайоме, бо я – Балу. Мене назвали на честь ведмедя, який був найкращим другом хлопчика Мауглі!

Я приїхав у Синевирський реабілітаційний центр 26 лютого 2016 року, з села Кирилівка, що у Запорізькій області. Мені тоді було 12 років. Я познайомився і подружився з місцевими ведмедиками, а також з їжачком Сіриком та сойкою Галею. Я часто їм переповідаю про пригоди Мауглі – як же вони люблять слухати!.. І коли у наш центр приходять діти, сойка Галинка літає навкруги й виглядає – чи часом немає серед них того хлопчика. А діти й собі раді, що пташка літає так близько від них, й не боїться. Пригощають її насінням та сухариками, які вона у клюві несе Сірику й чіпляє йому на голочки. Їжачок швидко забігає у мій вольєр, і ми разом починаємо пригощатися! От така вона щедра – наша дружба!

Hello! You love the story of Mowgli, don't you? Then, I guess you know my name because I am Baloo. I was named after the bear who was the best friend of the boy Mowgli!

I came to the Synevyr Rehabilitation Center on February 26, 2016, from the village of Kyrylivka, Zaporizhzhia region. I was 12 years old then. I met and made friends with the local bears, as well as with Siryk, the hedgehog, and Halia, the jay. I often tell them about Mowgli's adventures, and they really enjoy listening! And when children come to our center, Halyinka, the jay, flies around and looks out to see if that boy is among them. And the children are happy that the bird flies so close to them and is not afraid. They treat it with seeds and crackers, which it carries in its beak and hangs on Siryk's needles. The hedgehog runs quickly into my enclosure, and we start eating gifts together! That's how generous our friendship is!

Зима, сніги! Їжачок мій ще з осені моху наносив, й тепер аж до весни спатиме у нірці, що під смерекою. Я ж не такий спритний, ще не заліг у сплячку. Але вже, мабуть, і мені час відпочити. Оце просплю аж до свята Стрітіння – майже до кінця зими. Як розповідає одна ведмежа легенда, саме у цей день ведмідь з барлогу виходить. За повір'ям, якщо в день Стрітіння сонячно, клишоногий своєї тіні лякається й знову до барлогу лізе, – тоді зима затягується.

It's winter now! There's a lot of snow around! My hedgehog's brought moss since fall! So he'll sleep a hole under a spruce tree until spring. I'm not as nimble as he is, I haven't hibernated yet. But I guess it's time for me to rest. I'll sleep until the Feast of Lord Presentation, almost till the end of winter. As a bear legend says, it's a very day when a bear leaves its den. If it's sunny on the day of the Presentation of the Lord, the club-foot bear gets scared of his shadow and goes back into the den. And it means the winter will be delayed.

«**Доп**»: Добре, що я вчасно вибрався з цієї клітки! Бо ж тепер, коли я виріс вдесятеро, вона б мені точно була замала!

“**Before**”: It’s a good thing I got out of that cage in time! Because now that I’m ten times bigger, it would definitely be too small for me!

ІСТОРІЯ ПОТАПА (Тяпи): «Я не вмію літати, зате вмію плавати! Обов’язково навчіться і ви!»

POTAP’S (Tyapa) STORY: “I can’t fly, but I can swim! Learn to swim too!”

Привіт! Це я, Потап, для друзів просто Тяпа! Оце міркую собі так: мабуть, мені дали це ім’я через мою білу мітку на шийці. І щодо цього факту у мене дві здогадки: або Небесний маляр ляпнув на мене згори білою фарбою, коли я народжувався, або це крапля молока з Чумацького шляху вилилась, коли я перелітав з неба на землю. Але в жодному разі я не Тяпа-Розтяпа!...

На Синевир мене привезли з міста Харків 17 січня 2017 р. Тоді мені виповнився 1 рік, і я ще був малечю. Я швиденько все обдивився, з усіма потоваришував й полюбив всім серцем наш ліс! Людей, які нас щодня пригощають смаколиками, лікують, й, навіть, граються з нами, я теж полюбив. І скажу я вам, любі друзі, з усією чесністю, що життя прекрасне! Треба дякувати за кожну його мить: за світанки, за сніданки й, звісно, за святую воду, яка наснажує мене й веселить найбільше! А ви любите купатися!? Гайда плавати!

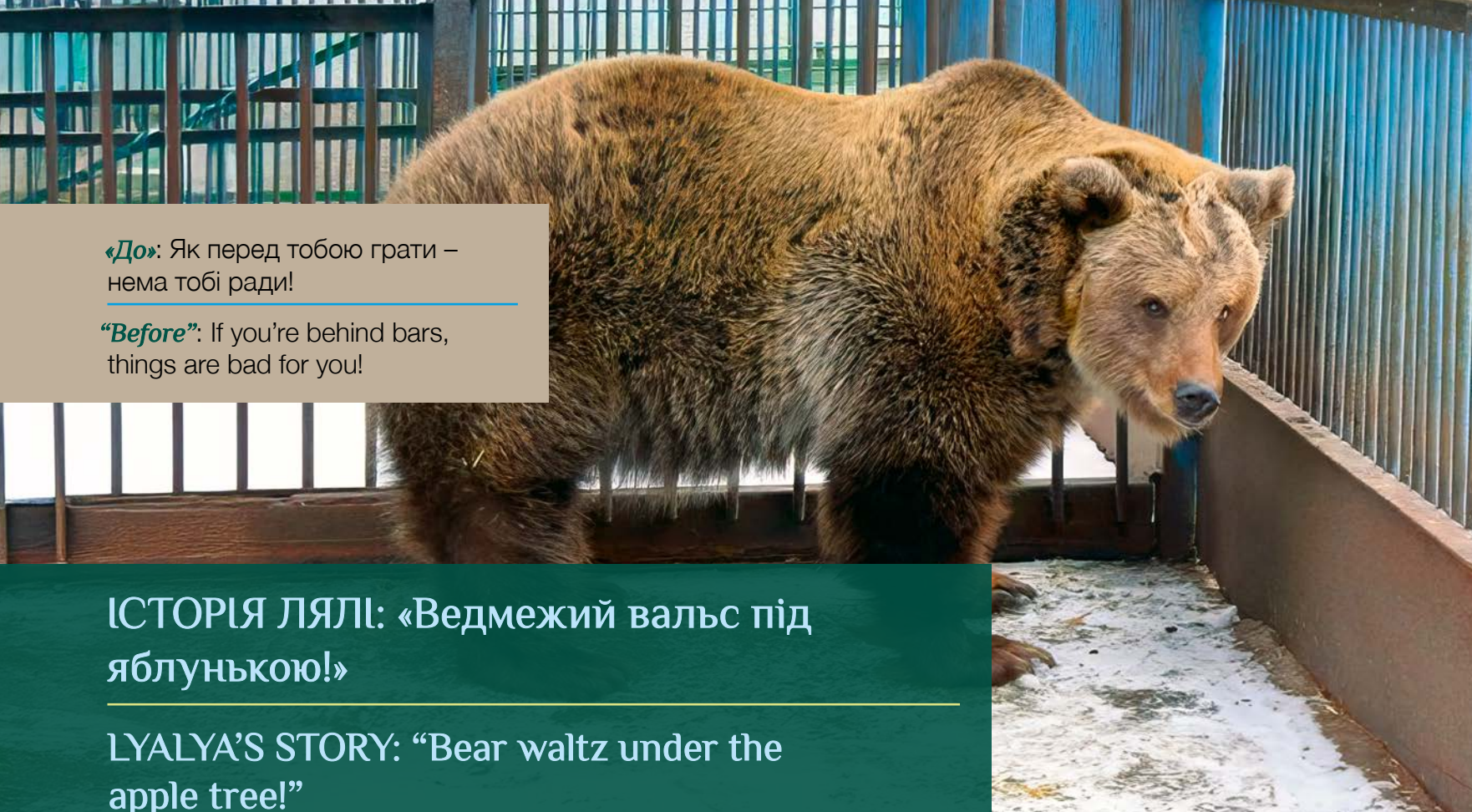
Hi! It’s me, Potap, just Tyapa to my friends! I guess I must have been given this name because of my white mark on my neck. And I have two guesses about this fact: either the Heavenly Painter slapped white paint on me from above when I was born, or it was a drop of milk from the Milky Way that poured out when I flew from heaven to earth. But in any case, I am a scatter-brain, Tyapa-Roztyapa!

I was brought to Synevyr from the city of Kharkiv on January 17, 2017. I was 1 year old then, and I was still a baby. I quickly looked around, made friends with everyone and fell in love with our forest with all my heart! I also fell in love with the people who give us yummys every day, treat us, and even play with us. And I can tell you, dear friends, with all honesty, that life is beautiful! I should be grateful for every moment of it: for sunrises, for breakfasts, and, of course, for the holy water, which inspires me and makes me happy the most! Do you like swimming? Then, join me!

Плавати мене навчили дорослі ведмеді! А знаєте як? Кинули рибку в воду й кажуть: «Тяпа, чи доженеш її у воді? Я й стрибнув у басейн, аж раптом, дна не відчуваю! Ну то й почав махати усіма чотирма лапами, щоб води не наковтатись! Так і навчився»

I was taught to swim by our adult bears! And do you know how? They threw a fish into the water and said: “Tyapa, can you catch it?”. I jumped into the pool and suddenly couldn’t feel the bottom! I started waving all 4 my paws to avoid swallowing water! That’s how I learnt it.

«До»: Як перед тобою грати – нема тобі ради!

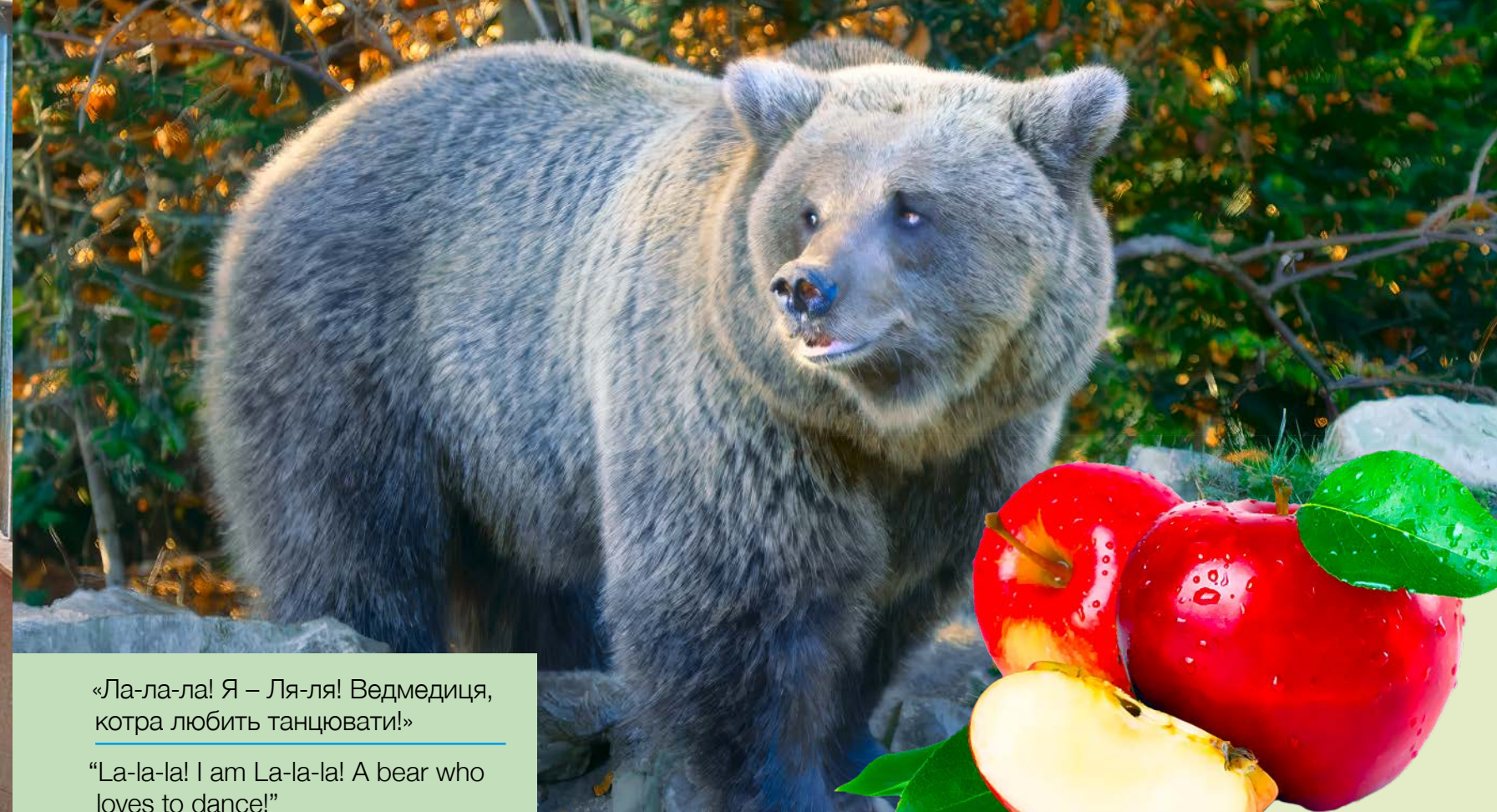
“Before”: If you’re behind bars, things are bad for you!

ІСТОРІЯ ЛЯЛІ: «Ведмежий вальс під яблунькою!»

LYALYA’S STORY: “Bear waltz under the apple tree!”

Привіт, друзі! Я, ведмедиця Ляля, приїхала до Синевиру з Дніпровського міського зоопарку 17 лютого 2017 року. На той час мені виповнилося 6 років. Жила у тісній клітці! А добрі люди – волонтери – мене порятували. Як же мені сподобався новий дім! Раніше, я лише слухала казки про Карпати – був у нас в зоопарку один старий казкар – дід Андрій. А тут все побачила на власні очі – і гори високі сині, і смерекові ліси густі зелені, і небо, і, навіть, зірки на ньому! Добре жити на волі! Це найбільше ведмеже щастя! Мені часто хочеться танцювати. Я піднімаюся на задні лапи й кружляю довкола яблуні. А яблуня за це мені

Hello, guys! My name’s Lyalya, the bear. I came to Synevyr from the Dnipro City Zoo on February 17, 2017. I was 6 years old then. I lived in a cramped cage! But some kind people called volunteers rescued me. How I do love my new home! I’ve just only listened to fairy tales about the Carpathian Mountains before. We had a storyteller, the old bear Grandpa Andriy in our zoo And here I saw everything with my own eyes – high blue mountains, thick green spruce forests, the sky, and even the stars in it! It’s great to live in the wild! It’s really the biggest bear happiness! I often feel like dancing. I get up on my hind legs and dance around the apple tree. And the apple tree

«Ла-ла-ла! Я – Ля-ля! Ведмедиця, котра любить танцювати!»

“La-la-la! I am La-la-la! A bear who loves to dance!”

кидає влітку яблучка смачні червоні! Нам, ведмедям, дуже смакують фрукти й овочі. Особливо, я люблю морквинку – бабуса Бася каже, що від неї зір добрий. А яблучко якщо перед сном з’їси – матимеш довге життя! Й взагалі, ми їмо усі фрукти та ягоди. Бо хоч наш вид і називають найбільшим хижаком Європи та України, але наш раціон на 70-80% складається з їжі рослинного походження – трави, пагонів, коріння, горіхів, плодів дерев та ягід. Решта раціону – комахи, рептилії, ссавці. Також ми є санітарами лісу, бо полюємо на ослаблених та хворих тварин й залишки здобичі інших хижаків».

throws me delicious red apples in summer! We, bears, like fruits and vegetables very much. I enjoy carrots! My grandmother Basia says that they give me good eyesight. And if you eat an apple before going to bed, you’ll have a long life! In general, we eat all fruits and berries. And although our species is considered the largest predator both in Europe and in Ukraine, our diet consists of 70-80% plant foods – grass, shoots, roots, nuts, tree fruits and berries. The rest of the diet consists of insects, reptiles, and mammals either. We’re also the forest’s orderlies as we hunt weakened and sick animals and eat the remains of other predators’ prey.”

ІСТОРІЯ БОРИСА: «Робимо зарядку і лікуємо зубки вчасно!»

BORYS'S STORY: "We do exercises and treat our teeth in time!"

Ой, лишенько!.. Щоб я зі страху не вкусив лікаря, мені снодійне дали. Прокинуся – і все позаду, зуби здорові!

Oh, my God! To keep me from biting the doctor out of fear, they gave me some sleeping pills. When I woke up, everything was over, and my teeth were OK!

«До»: Поки жив у клітці – не міг бути спортивним ведмедем. Я зрозумів, що старість приходить не тільки від віку, але і від способу життя!

“Before”: While I was living in a cage, I couldn't be a sporty bear. I realised that old age comes not only from age, but also from lifestyle!

Добридень вам! Дозвольте представитись: я – Боря! Приїхав до Синевиру восени 2017 року. На час приїзду мені саме виповнилося 20 років. Й, уявіть, важив я 300 кілограмів! Це не лише тому, що я люблю смачно попоїсти. Просто раніше я жив у тісній клітці, у людей, які приймали гостей у своїй садибі, неподалік міста Самбір. Не міг я ні побігати, ні зарядку зробити, й харчувався не вельми корисно, солодощі у діток випрошував. От у мене зубки й попсувалися. Дядя ветеринар – так називається лікар, що лікує звірів – побачив й каже одразу: «Потрібно робити пломби! Відкривай пащу!» Я послухався, чемно терпів, поки лікували. Й тепер, щоб мене зубки не боліли, їм моркву і яблука замість солодоців!

Тепер я лагідний і ніжний ведмедик! Бо здоров'я бережу, емоційний інтелект підвищую! Наввипередки з моїми кошлатиками-друзями бігаю стометрівку й хапаю яблучка на льоту!

Now I am a gentle and tender bear! I take care of my health and improve my emotional intelligence! I run a hundred-metre race with my shaggy friends and grab apples on the fly!

Good afternoon! Let me introduce myself, I'm Borya! I came to Synevyr in the fall of 2017. At the time of my arrival, I had just turned 20. And just imagine, I weighed 300 kilograms! It's not just because I like eating so much. It's just because I used to live in a cramped cage with people who hosted guests in their country house near the town of Sambir. I could neither run nor do exercises, and I often ate not very healthy food, begging for sweets from the kids. That's how my teeth got damaged. A veterinarian, the name of a doctor who treats animals, examined me and said at once: "Your teeth need to be filled! Open your mouth, please!" I obeyed, politely endured while they were treating me. And now, to avoid any toothache, I eat carrots and apples only, instead of sweets!

Зменшити підпис

Сиджу я собі, та й думку гадаю –
чому я ведмедик, а не сокіл?
Чому не літаю?!

I'm sitting there, wondering why
I'm a bear not a falcon, and why
I can't fly.

ІСТОРІЯ ЯЛИНКИ: «Наші прогулянки й розмови з мудрим дідусем Потапом!»

YALYNKA'S STORY: "Our long walks and
interesting talks with wise Grandpa Potap!"

Вітаю, друзі! Зі мною ви вже познайомилися на
початку книжки. Мене знайшли маленькою в лісі,
на території Синевирського парку, у 2018 р. Я си-
діла під ялинкою, маленька й пухнаста, тому мене
і назвали Ялинкою. Мені подобається тут жити, ці
люди добрі. Я співчуваю тим своїм друзям, які зу-
стріли злих людей. Я розпитувала старших ведме-
дів, навіщо злі люди мучать тварин?

Hello, friends! You've already met me at the be-
ginning of the book. I was found as a little bear cub
in the forest, in the territory of Synevyr Park, in 2018.
I was sitting under a fir-tree, small and fluffy, so I was
named Yalynka. I like living here, these people are
kind. I feel for those of friends who have met evil peo-
ple. I asked the older bears why evil people torture
animals.

Дідусь Потап розповів, що це для того, щоб вед-
меді виконували їхні накази – й приносили гроші.
Вони виступали для людей – у цирках, розважаль-
них центрах, на курортах показували різні трюки.
За це глядачі платили власникам гроші. Також за
гроші ті злі господарі дозволяли іншим людям, на-
віть діткам, фотографуватися з ведмедями...

Grandpa Potap told me that it was so that the bears
would do their bidding and bring money. They per-
formed for people – in circuses, entertainment centres,
and resorts, they showed various tricks. The audience
paid the owners money for this. Also, for money, those
evil owners allowed other people, even children, to
take pictures with bears...

– Дідусю Потапе, невже ти думаєш, що ті дітки
хотіли б фотографуватися з ведмедями, як би зна-
ли, що їм було так боляче?

– Розумієш, Ялинко, не всі люди задумуються
про це, як живеться тваринам у неволі, яких пока-
зують у цирках і звіринцях, і дітям своїм вони цього
не розповідають – тому й виходять потім отакі на-
повнені смутком історії.

– Grandpa Potap, do you really think that those kids
would want to be photographed with bears if they
knew that they were in so much pain?

– You see, Yalynka, I understand that not many peo-
ple think about how animals that are shown in circuses
and zoos live in captivity. And they don't tell their chil-
dren about it either. That's why the stories that come
out are so sad.

– А хто цих усіх ведмедів, зрештою, врятував?
– Є такі добрі люди – волонтери, захисники тварин, вони дбають про те, аби підопічні не голодували, добре жили. Тому й створили тут такий санаторій для ведмедів – щоби люди не просто розважалися, дивлячись на звірів, а й самі перемалювалися їхньою долею. Тут працюють люди, які хочуть, аби ведмедям було добре.

– Дідусю Потапе, а чому нас зовсім на волю не випустять?

– Більшість з нас, Ялинко, народилися в неволі, й ми просто не виживемо у дикій природі, не зможемо знайти собі достатньо їжі, як ті наші родичі, що вирости в лісі. Ми усе життя жили між людьми, тому, зрештою, прийдемо знову до якогось села – а люди зі страху можуть нас й стратити. Ось чому наша територія обгороджена. Тут ми постійно маємо щось поїсти, нас лікують. Люди так люблять нас, що навіть барлоги, ігрові майданчики та басейн для нас побудували.

– А чому, дідусю, новачків, яких щойно доправили з неволі, спочатку утримують у спеціальних клітках-вольєрах?

– Це звично для них, бо досі вони саме в таких умовах і жили. Це називається «карантин». Ведмедів тут особливо доглядають – обстежують, лікують, якщо треба, проводять щеплення. А тоді, як тварина перестає агресивно поводитися, добре їсть, її починають випускати до інших. Вона вибирає собі з-поміж інших мешканців парку друзів. Хтось на карантині перебуває 2-3 місяці, інші – до року.

– Дякую за розповідь, дідусю Потапе!

– Я радий, що ти уважна та добра, Ялинко!

– And who finally saved all those bears?

– There are such good people called volunteers and animal defenders, who make sure that their wards live comfortably and are not hungry. That's why this sanatorium for bears was built here, so that people couldn't just have fun looking at the animals but also care about their fate. People who work in the center want the bears to feel happy here.

– Grandpa Potap, why can't they let us go free?

– Most of us, Yalynka, were born in captivity, and we simply won't survive in the wild, we won't be able to find enough food for ourselves like our relatives who grew up in the forest. We have lived among people all our lives, so eventually we will come back to some villages, and people can even kill us out of fear. That's why our territory is fenced off. We always have something to eat and can be treated here. People love us so much that they even built dens, playgrounds and a swimming pool for us.

– Grandfather, why are the newcomers, who have just been brought from captivity, kept in special cages at first?

– This is a familiar place for them, as they used to live in similar conditions. It's called "quarantine". The bears are taken special care there. As a rule, they are examined, treated and vaccinated if it's necessary. And then, when the animal stops behaving aggressively and eats well, it's allowed to join others. It usually chooses friends among the other inhabitants of the park. Some animals stay in quarantine for 2-3 months, but others for even a year!

– Thank you for your story, Grandpa Potap!

– I'm so happy that you're so attentive and kind, Yalynka!

Зменшити текст на два рядки !!!

Сподіваюся, ви зрозуміли, чому моє улюблене слово «фіш»? Люблю плавати і... рибалити. Зловлю маленьку рибку – попрошу у неї гарної погоди й відпущу! І ви так спробуйте – ви ж знаєте казку про золоту рибку?!

I hope you've understood why my favorite word is "fish"? I like swimming and fishing. I usually catch a small fish, ask it for good weather and let it go! You should try it too! Do you know the fairy tale about the goldfish?

ІСТОРІЯ НАДІ: «Золота рибка виконала бажання – і я у нашому парку!»

NADIYA'S STORY: "The goldfish made my wish come true and I am in our park!"

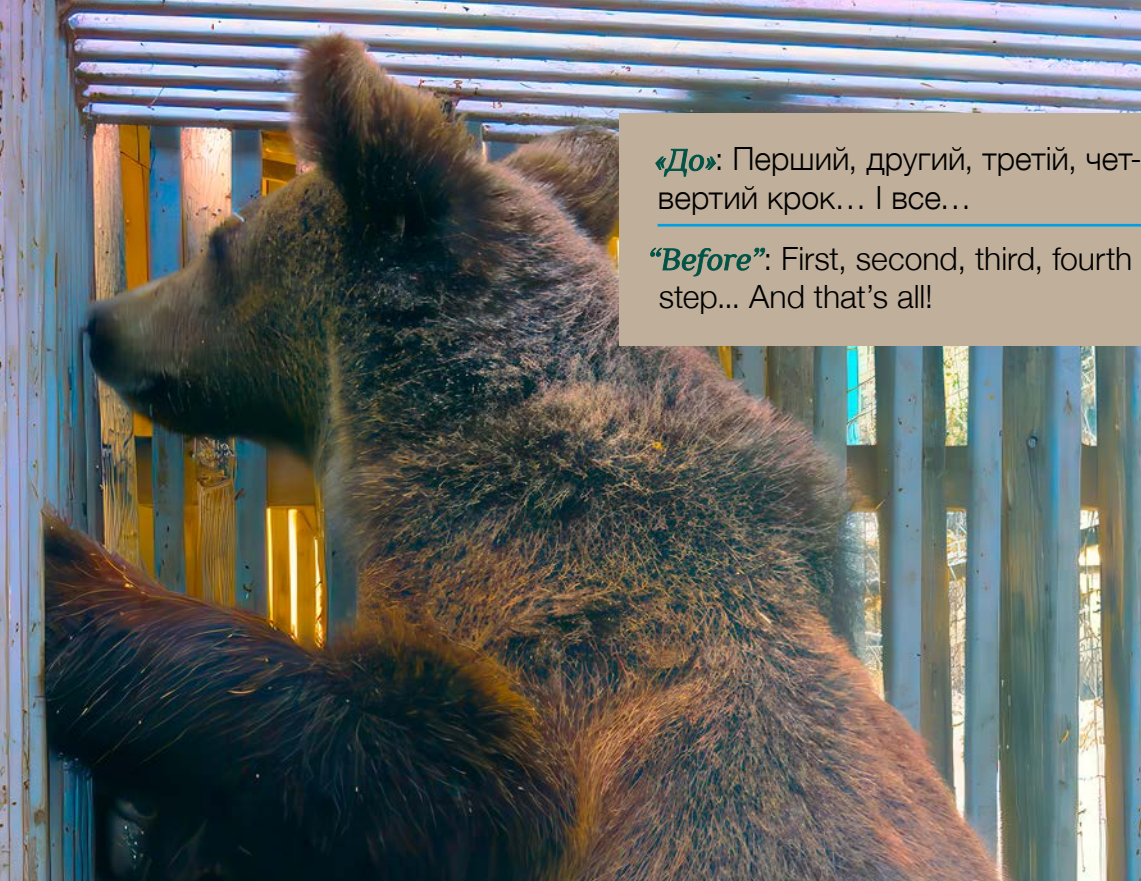
Усім привіт від Надії! Це моє ім'я! Я знаю, що воно означає дуже добру емоцію, сподівання на щось прекрасне, наприклад, баночку з медом! Або бочечку!.. Отже, я усім вам бажаю, щоб ваші солодкі, як мед, надії, справджувалися. У мене добре життя – у моєму барлозі, який облаштували працівники Синевирського ведмежого центру, тепло і затишно, й годують нас пречудово! Я тут змалечку, бо люди знайшли мене маленькою в лісі на території нашого парку у 2018 році.

А знаєте, яке у мене любиме слово? Англійське! Воно звучить так: «Бі». Якщо вам цікаво, вивчайте англійську і знатимете. А ще одне моє улюблене слово – «фіш»!

Hello everybody from Nadiya! This is my name! I know that it means a very good emotion, a hope for something beautiful like a jar of honey, for example! Or a small barrel! So, I wish all of your hopes, as sweet as honey, come true. I do have a good life here! It's warm and cozy in my den, which was arranged by the workers of the Synevyr Bear Center. And we are fed perfectly! I've been here since I was a little bear when I was found in the forest on the territory of our park in 2018.

Do you know what my favorite word is? The English one! It sounds like this: [bi:]. If you are interested, learn English and you will know. And another favorite word of mine is "fish"!

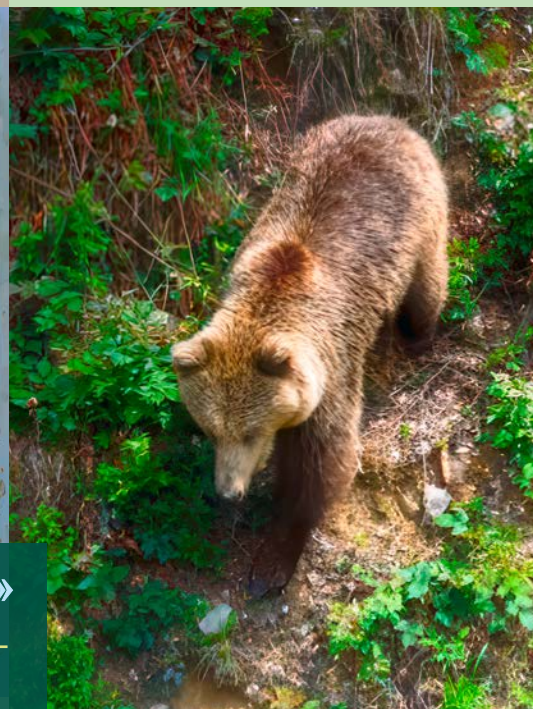
«До»: Перший, другий, третій, четвертий крок... І все...

“Before”: First, second, third, fourth step... And that's all!

Нехай у кожного будуть мільйони кроків до щастя

Let everyone have millions of steps to happiness

ІСТОРІЯ СОНІ: «Мільйони кроків до щастя!»

SONYA'S STORY: “Millions of steps to happiness!”

Привіт! Я – Соня. Це зовсім не означає, що я сплю більше інших ведмедів. Хоча, якщо чесно зізнатися, то ми всі любимо поспати, особливо взимку. Я прибула з міста Покровськ Донецької області 6 лютого 2019 року. Мене та ще чотирьох моїх друзів – Лолу, Катю, Яну і Графа утримували у місцевому зоокуточку в дуже тісних клітках...

Тепер же нам весело живеться у Синевирському парку! Добрі люди прийшли й порятували нас від сумної долі, як у того ведмедика із зоопарку, історію якого хочу вам розповісти, друзі.

Hello, I'm Sonia. It doesn't mean that I sleep more than other bears. Although, to be honest, we all like sleeping very much, especially in winter. It so happened that arrived here from the city of Pokrovsk, Donetsk region, on February 6, 2019. My four friends, Lola, Katya, Yana, Hraf and I were kept in very cramped cages in our local zoo before...

Now we are having fun living in the Synevyr Park! Some kind-hearted people came and saved us from a sad fate, just like another zoo bear unfortunately had ... And I'd like to tell you his story right now, friends!

ІСТОРІЯ ЛОЛИ: «Про маленький зоопарк і великого ведмедя»

LOLA'S STORY: “About a small zoo and a big bear”

«До»: Привіт, друзі! Я – Лола. Рада з вами познайомитись! Пробачте, що на цій фотографії я невесела – такою була, коли жила у клітці.

“Before”: Hello, friends! I'm Lola. I'm glad to meet you! I'm sorry that I don't look happy in this picture. I was like this when I lived in a cage.

В одному зоопарку ведмедя тримали в такій тісній клітці, що він міг зробити лише чотири кроки в один бік, повернутися і зробити чотири кроки назад. Цілими днями він ходив по клітці туди й назад.

Відвідувачі шкодували клишоногого: «Який би він був щасливий, якби опинився на волі».

І от у зоопарку почався ремонт, і всім тваринам зробили просторі вольєри, де було багато зелені, а у ведмедика – навіть басейн. Працівники зоопарку передчували, як зрадіє величезний звір, коли його переведуть туди.

І ось довгоочікуваний день настав – ведмедя випустили в новий вольєр. Він озирнувся, обережно зробив крок, другий, третій, четвертий ...

А потім повернувся і зробив чотири кроки назад. Він не зміг зрозуміти, що тепер ґрати клітки, які обмежували його свободу, існують тільки в його уяві. Прути в пам'яті звіра виявилися міцнішими справжніх. Так ведмідь до цих пір і ходить у величезному вольєрі: чотири кроки вперед й чотири кроки назад.

In one zoo, a bear was kept in such a small cage that he could only take four steps in one side, turn around and take four steps back. All day long he walked back and forth in the cage.

Visitors felt sorry for the clubfoot: “How happy he would be if he were free.”

Soon the zoo started some renovations, and all the animals were given spacious enclosures with lots of greenery, and the bear even had a swimming pool. The zoo workers expected how happy the huge animal would be when it was transferred there.

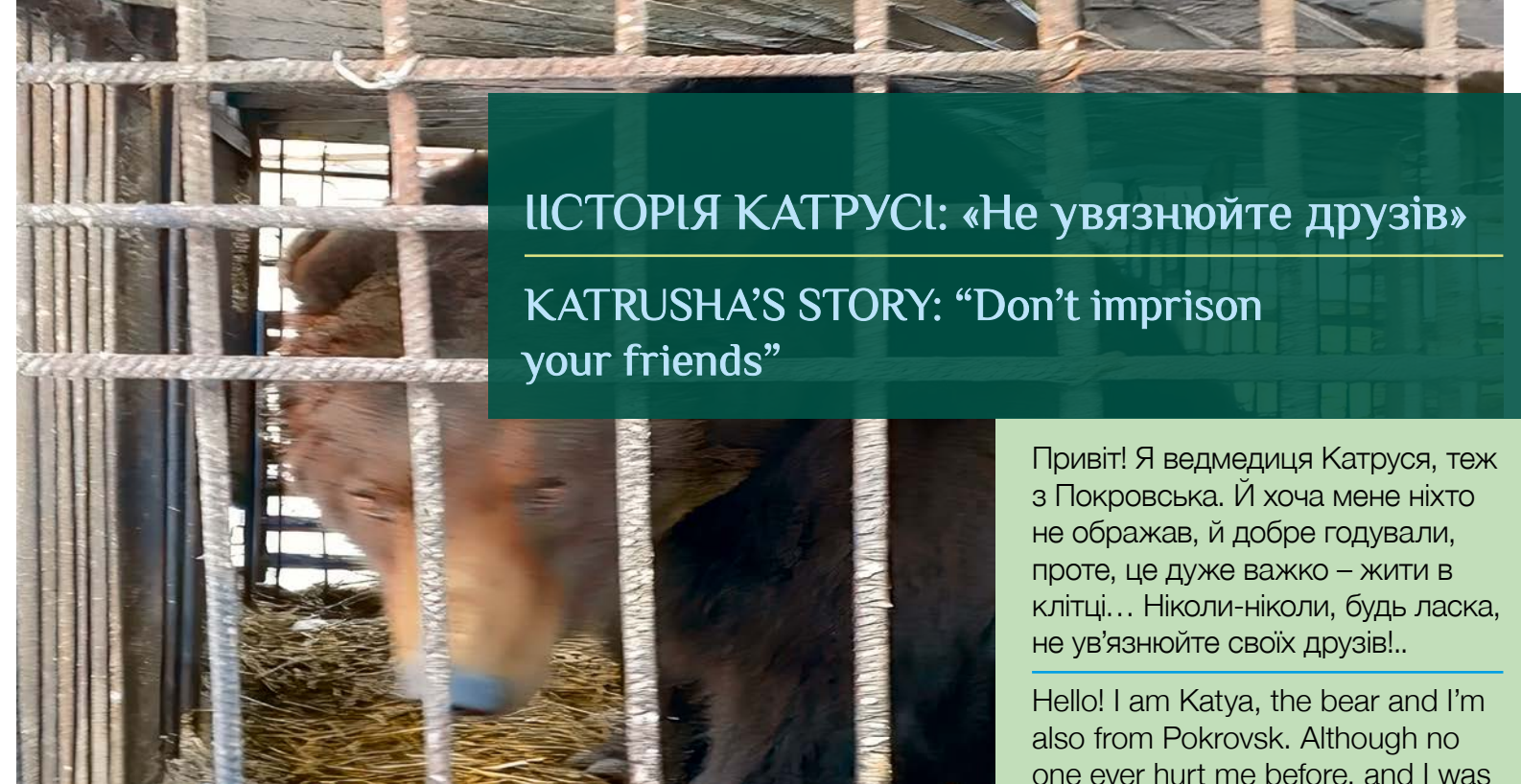
The long-awaited day came! The bear was released into a new enclosure. He looked around, cautiously took the first step, the second, the third, the fourth ...

And then he turned and took four steps back. He could not understand that now the bars of the cage that restricted his freedom existed only in his imagination. The bars in the bear's memory were stronger than the real ones. That's how the bear still walks in the huge enclosure: four steps forward and four steps back.

«Після»: Це теж я, Лола! Тепер мені затишно у доброму карпатському лісі – моєму новому домі!

“After”: That’s me too, Lola! Now I’m cozy in the beautiful Carpathian forest, my new home!

ІСТОРІЯ КАТРУСИ: «Не ув'язнюйте друзів»

KATRUSHA'S STORY: “Don’t imprison your friends”

Привіт! Я ведмедиця Катруся, теж з Покровська. Ї хоча мене ніхто не ображав, й добре годували, проте, це дуже важко – жити в клітці... Ніколи-ніколи, будь ласка, не ув'язнюйте своїх друзів!..

Hello! I am Katya, the bear and I’m also from Pokrovsk. Although no one ever hurt me before, and I was fed well, it was so difficult and unbearable to live in a cage... Please, never imprison your friends!

Виявляється, ми, ведмеді, дуже добрі плавці. Я обожнюю плавати у нашому басейні, ще й пригоститися у воді смаколиками

It turns out that we, bears, are very good swimmers. I love swimming in our pool, and I like eating treats in the water

ІСТОРІЯ ЯНИ ТА ГРАФА: «Миру всім»

YANA'S AND GRAF'S STORY: "Peace to all"

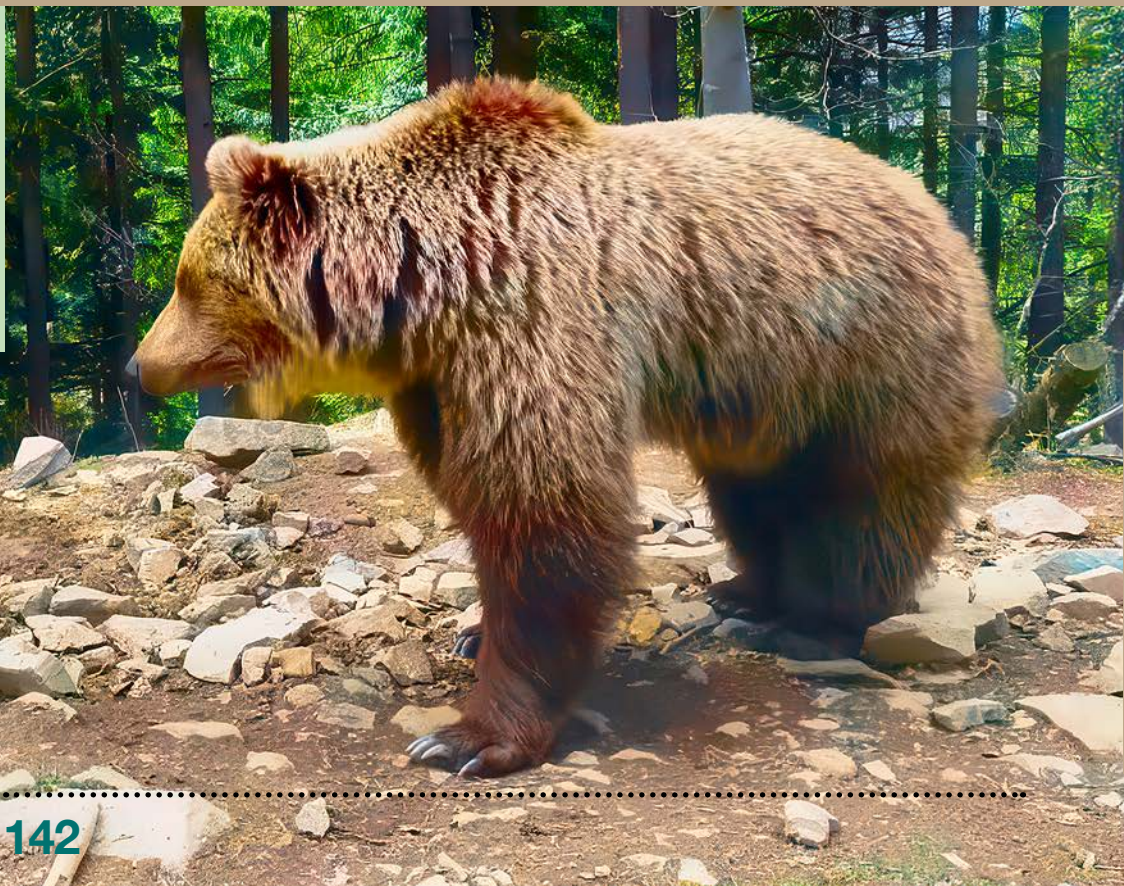

«До»: Усім привіт! Мене звуть Яною. Люблю знайомитись з добрими людьми. Але на цій фотографії я зовсім не подобаюся собі – бо у клітці. Не можу ні у водичці помитися, ні по травичці покачатися – шерстку обтрусити від пилу. Мені соромно було, бо всі думали, що я нечепура... Тому, коли прийшов фотограф, я своєю мордочку від нього заховала

“Before”: Hello, everyone! My name is Yana. I like meeting nice and kind people. But in this photo I don't like myself at all, because, as you can see, at that time I could neither wash myself in the water nor roll on the grass to shake off the dust. I was ashamed, because everyone thought I was a slob... So, when the photographer came, I hid my face from him

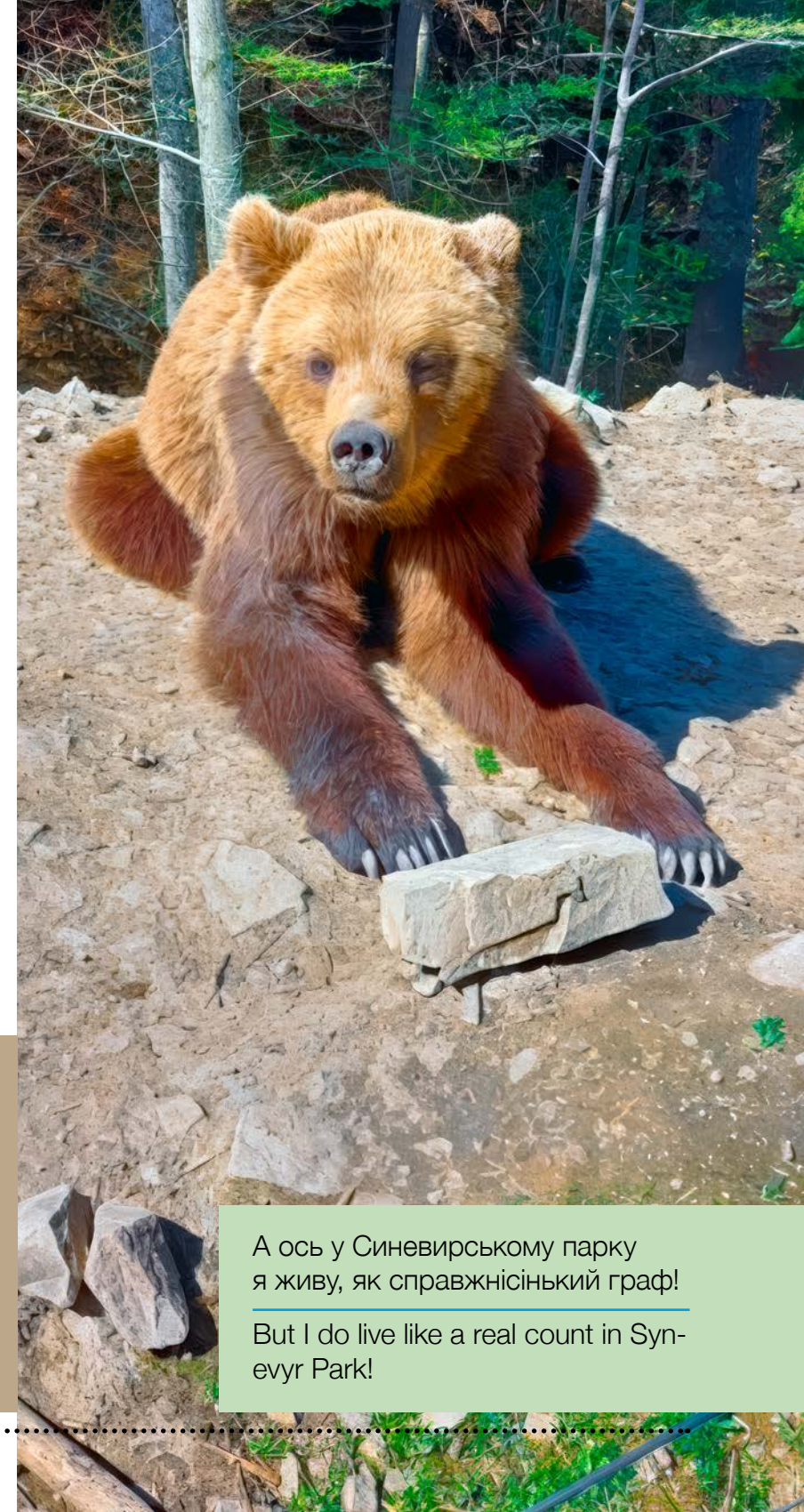
«Після»: А тепер мені не соромно – я можу вільно ходити, плавати, моє шерстка стала чистою і блискучою!

“After”: And now I'm not ashamed. I can walk and swim freely, my coat is clean and shiny!

«До»: Добридень! Я – Граф, найтитолований ведмідь у Синевирі. Так інші ведмеді жартували: «Граф із клітки!» Мені так хотілося на волю – але залізні ґрати не порвеш, і навіть зубами не перекусиш...

“Before”: Hello! I am Hraf, the most titled bear in Syn-eyvr. That's how the other bears joked: "The Count from the Cage" I wanted to be free so badly, but you can't break the iron bars, and you can't even bite through them with your teeth...

А ось у Синевирському парку я живу, як справжнісінький граф!

But I do live like a real count in Syn-eyvr Park!

ІСТОРІЯ ГРИЦЯ І МИШКА: «Не їжте багато картоплі-фрі та солодошів – щоб не захворіти»

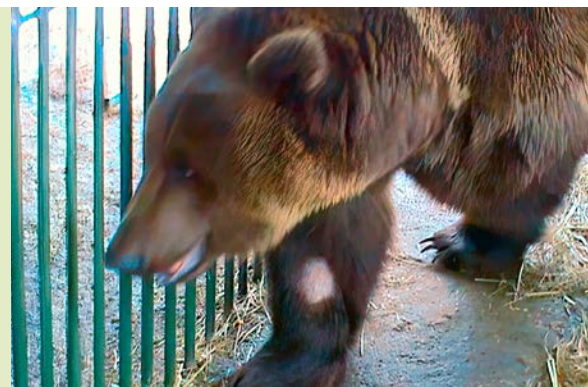
STORY HRYTS AND MYSHKO: “Don’t eat too many French fries and sweets to avoid getting sick”

Привіт! Давайте знайомитись! Я – Гриць. Ми приїхали до Синевиру у 2019 році, удвох з моїм другом, ведмедем Мишком. А до того ми були «ресторанними ведмедиками», тому що нас показували відвідувачам ресторану у селі Нові Безрадічі. Це село знаходиться в Обухівському районі Київської області. Я запам’ятав його дивну назву, бо «безрадічі» означає «без радості». Ми жили у тісних вольєрах. Добре, що хоч не голодували – господарі кожен вечір приносили нам залишки їжі з ресторану. Особливо я радів таким тонесеньким хрумким смужечкам, люди їх називали «картопля-фрі». А Мишко найбільше любив кремові тістечка. Вони такі солодкі і пахнуть ягодами. Смакота! Але, як виявилося, ця смачна їжа не дуже радувала наші шлунки – бо вони нас часто боліли і урчали так, ніби там живе голодний кіт... І зубки у нас почали хитатися... А від цього, точно, ніякої радості не було... Коли волонтери забрали нас з Безрадічів, найперше до нас прийшов лікар. Він прописав нам оздоровчу дієту – вітамінні фрукти і овочі, трохи риби, а іноді, навіть, меду давав на паличці! І тепер у наших шлунках порядок – не урчать і не болять.

Hello! Let’s get acquainted! I’m Hryts. I came to Synevyr in 2019 with my friend Myshko, the bear. Before that, we were ‘restaurant bears’ because we were shown to restaurant visitors in the village of Novi Bezradychi. This village is located in Obukhiv district of Kyiv region. I remember its strange name because ‘bezradychi’ means ‘without joy’. We lived in cramped enclosures. It was good that we never starved because they brought us leftovers from the restaurant every evening. I was especially crazy about those thin crispy strips called “French fries”. And Myshko loved cream cakes the most. They are so sweet and smell like berries. Mmm... yummy!!! But as it turned out, that delicious food didn’t make our poor tummies very happy ... So, they often ached and growled as if a hungry cat lived there And our teeth began to wobble... And that certainly didn’t bring any joy... When the volunteers took us from Bezradychi, the first thing we did was to see a doctor. He prescribed us healthy vitamin fruits and vegetables, some fish, and sometimes even honey on a stick! And now our tummies are OK! They neither growl nor hurt.

«До»: Це я, Гриць. Мене зуб бо-
лить і в животик урчить!..

“Before”: It’s me, Grits. My tooth
hurts and my tummy growls!

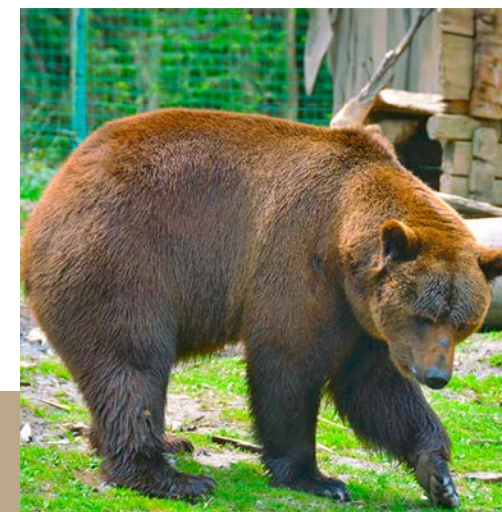
«До»: Привіт! Я – ведмідь Мишко!
Бачите, яке у мене було тьмяне
хутро? І я увесь рік лінивсь... Це
все від того, що мене годували
нездоровою їжею. Вона смачна,
але, шкідлива... Так лікар сказав.

“Before”: Hello, I am Myshko, the
bear! Can you see how dull my fur
was? And I was lazy all year round...
It’s all because I was fed unhealthy
food. It always tastes good, but it’s
really junk. The doctor said it!

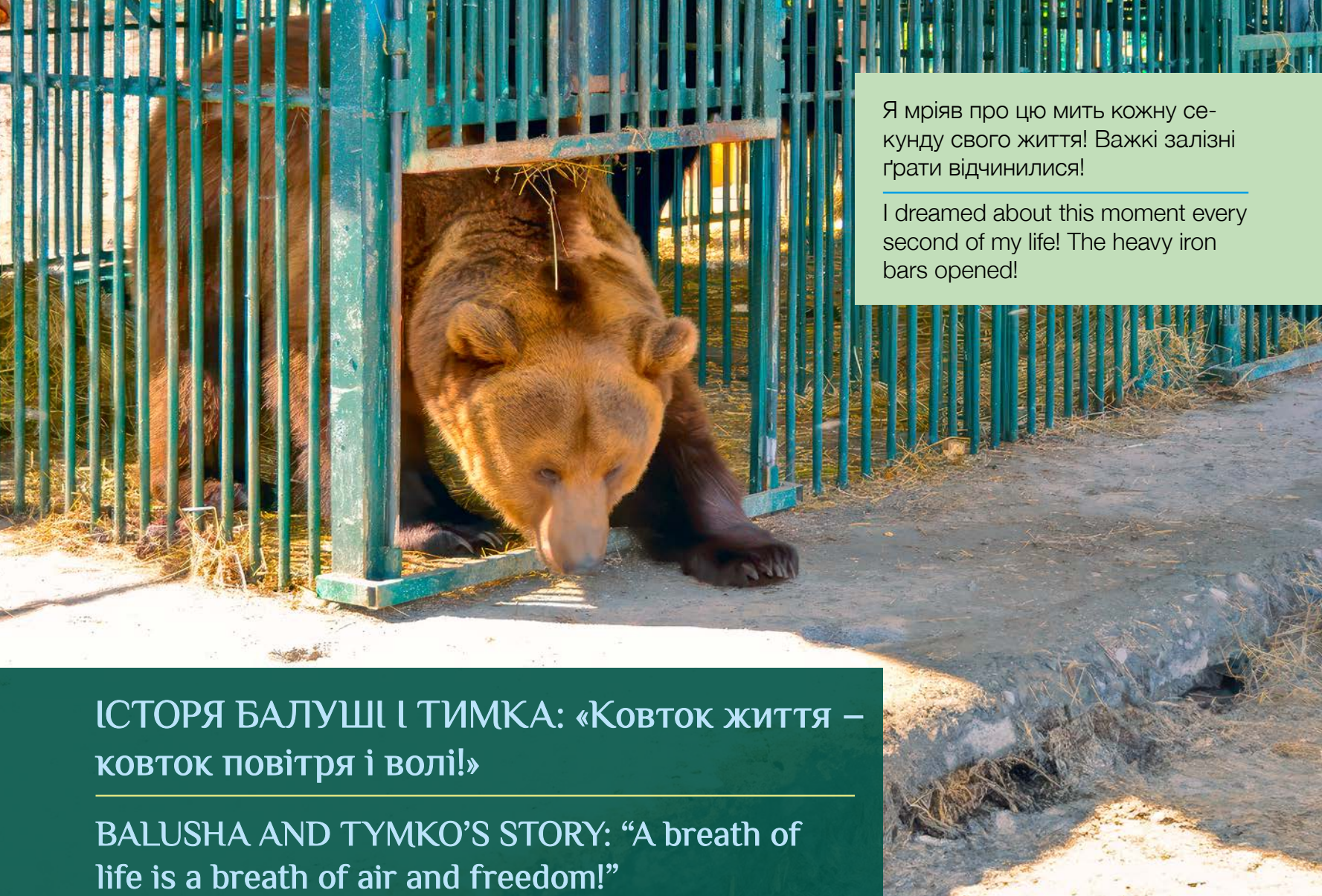
«Після»: Ох, і набігався ж я! Відпо-
чиваю тепер... Бо тут, у Синевирі,
я навіть спортом почав займати-
ся. Найкраще люблю біг з пере-
шкодами – й лазіння по колодах,
що по лісу розкидані.

“After”: Oh, I’ve been running a lot!
I’m resting now... Because here,
in Synevyr, I even started doing
sports. I like obstacle course run-
ning and climbing logs that are
scattered in the forest.

«Після»: А тепер тільки подивіть-
ся, – моя шерсть густа й блищить.
Я навіть взимку у сплячку зміг
залягти, бо багатьма вітамінами
за осінь запасся. Їв щодня яблука,
капусту, морквинку. Ні-ні, ви не
бійтесь, що якщо їстимете фрукти,
то в сплячку заляжете. Це тільки
так у ведмедів та їжаків буває.

“After”: And now look at me! My
fur is thick and shiny. I was even
able to hibernate in winter because
I had a lot of vitamins in autumn.
I ate apples, cabbage and carrots
every day. Oh, no! Don’t be afraid
that if you eat fruit, you will hiber-
nate. That only happens to bears
and hedgehogs.

Я мріяв про цю мить кожну секунду свого життя! Важкі залізні ґрати відчинилися!

I dreamed about this moment every second of my life! The heavy iron bars opened!

ІСТОРІЯ БАЛУШІ І ТИМКА: «Ковток життя – ковток повітря і волі!»

BALUSHA AND TYMKO'S STORY: "A breath of life is a breath of air and freedom!"

Привіт, друзі! Я – Балуша, а це мій друг, Тимко. Волонтери – добрі люди, які захищають тварин – знайшли і врятували нас від злих господарів у місті Покровськ. Спершу ми жили у притулку «Домажир» – це дуже хороше місце, у якому ведмедям допомагають. А влітку 2020 року нас привезли до парку «Синевир».

Hello, friends! I'm Balusha, and this is my friend Tymko. Volunteers, some kind people who protect animals and rescued us from our evil owners in the city of Pokrovsk. At first, we lived in the Domazhyr shelter, a very good place where bears are helped. And in the summer of 2020, we were brought to the Synevyr Park.

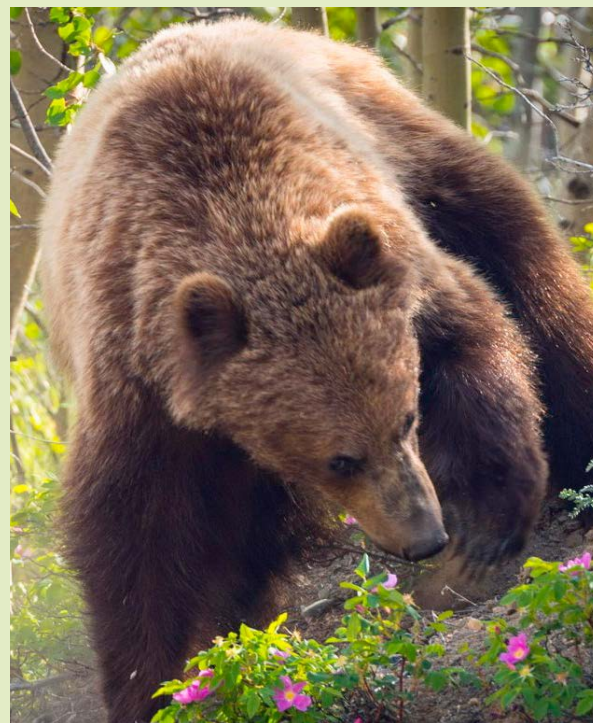
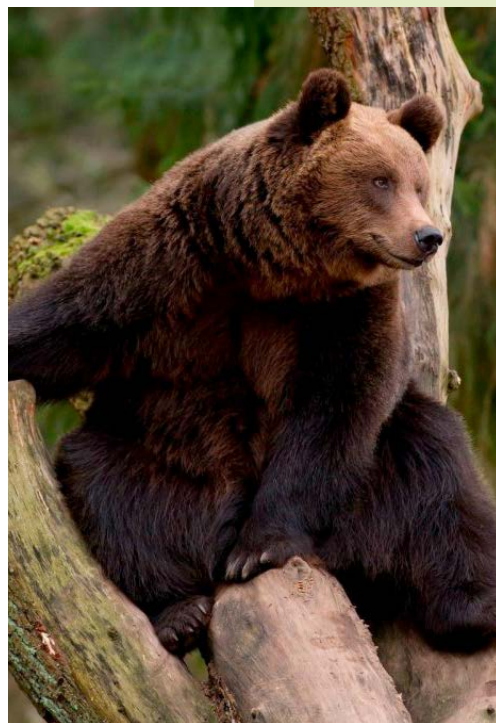
Запах землі – це запах волі!

The smell of the earth is the smell of freedom!

Кожен крок по землі – це щастя! Кожен ковток свіжого повітря – це дар! Кожна хвилина життя – це безкінечна свобода!

Every step on the ground is happiness! Every breath of fresh air is a real gift! Every minute of life is endless freedom!

Слово «ведмідь»
походить від слів «відає» й «мід».
Ведмідь – це той, хто знає, де є мід.

Едуард Зелінський, ясінянський краєзнавець
й дослідник природи

Життя квітки коротке. Як і життя тварин і птахів,
які повсюди навколо нас. Але радість і захоплен-
ня, які вони приносять самим лише виглядом, не
кажучи вже про рідкісну дружбу з ними, – одна з
тих речей, які не мають ні початку, ні кінця.

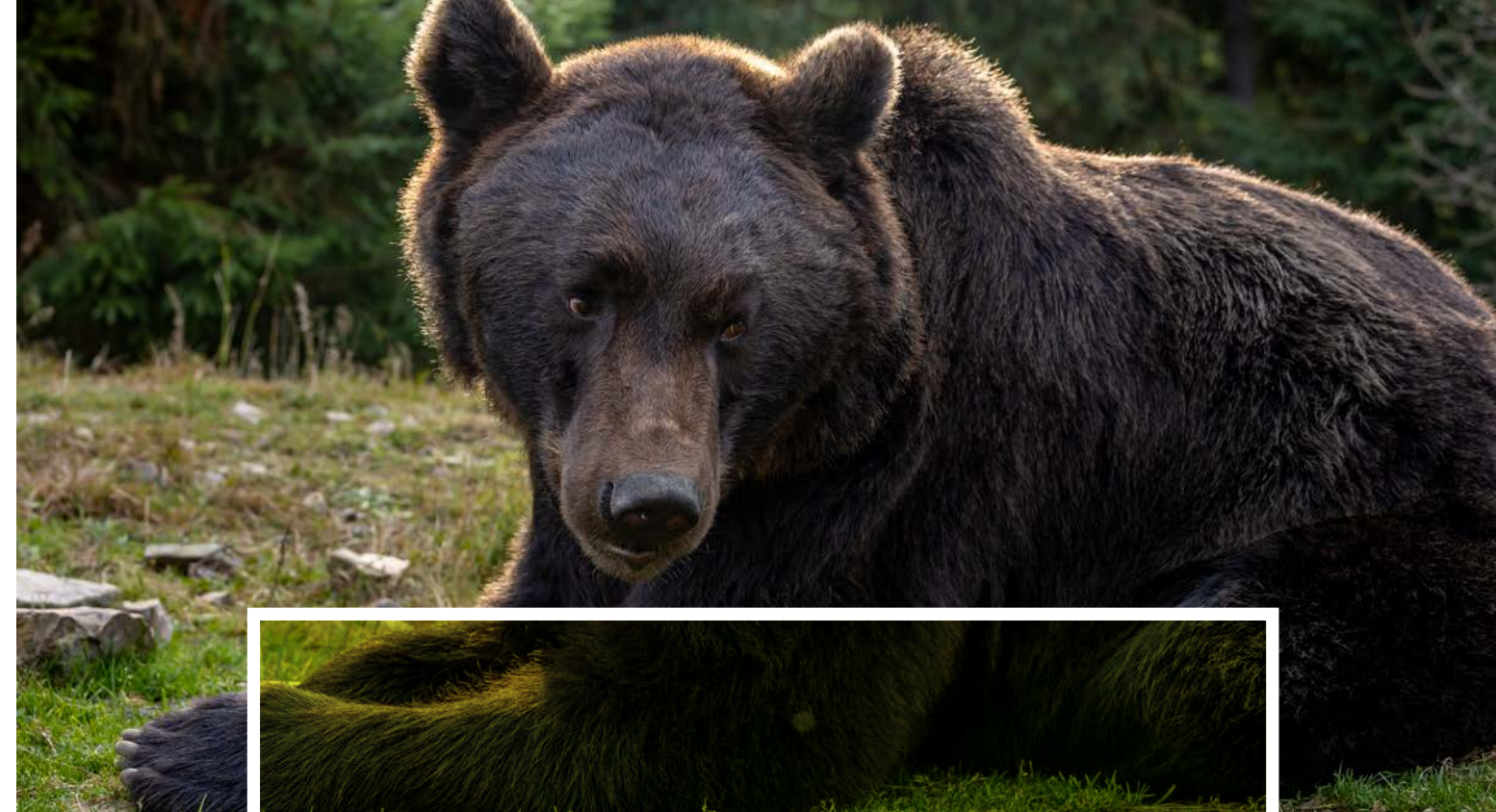
Поль Клодель, французький поет і драматург

The word “bear” comes from the words “know”
and “honey”. A bear is someone who knows
where honey is.

Eduard Zelinsky, Yasinia local historian and nature
researcher

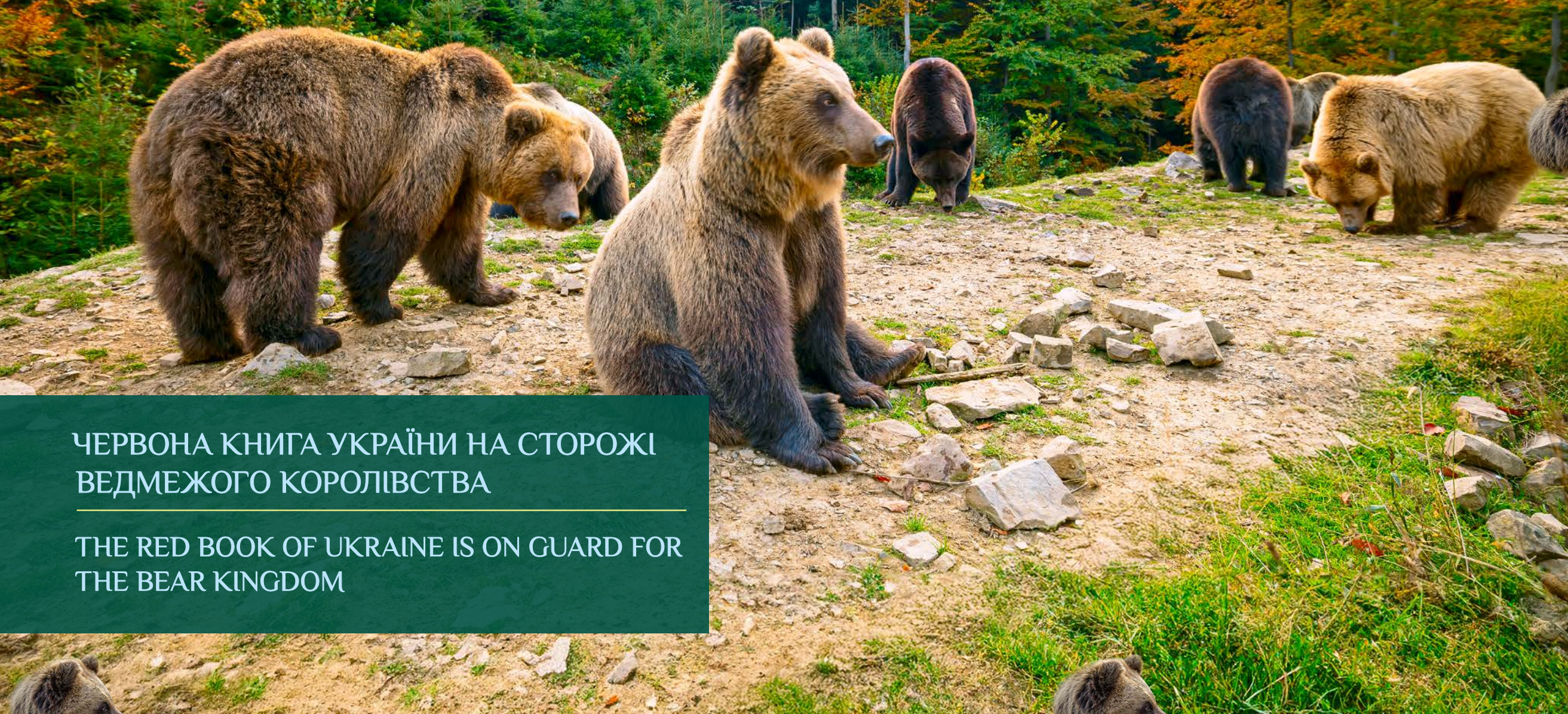
The life of a flower is short. Just like the lives of ani-
mals and birds that are everywhere around us. But the
joy and delight they bring just by looking at them, not
to mention the rare friendship we have with them, is
one of those things that has neither beginning nor end.

Paul Claudel, French poet and playwright

ВЕДМЕЖЕ КОРОЛІВСТВО

BEAR KINGDOM

ЧЕРВОНА КНИГА УКРАЇНИ НА СТОРОЖІ ВЕДМЕЖОГО КОРОЛІВСТВА

THE RED BOOK OF UKRAINE IS ON GUARD FOR THE BEAR KINGDOM

Ведмідь дядечко Дюрій повчає ведмежат:

«З 2003 року наш вид включений до Червоної книги України зі статусом «під загрозою зникнення». Ми також охороняємось такими важливими міжнародними документами, як Бернська конвенція, Директива Європейського Союзу про оселища і Загальноєвропейська стратегія збереження біологічного та ландшафтного різноманіття (PEBLDS)».

Uncle Duriy, the bear teaches the cubs:

"All bears of the Synevir Park should know that since 2003, our species has been listed in the Red Book of Ukraine with the status of 'endangered'. We are also protected by important international documents such as the Bern Convention, the European Union Habitats Directive and the Pan-European Biodiversity Strategy (PEBLDS)."

Ведмежа Борусик питає:

«А що це за «Червона книга»? Й чому нас туди занесли? Ти знаєш причину цього?»

Borysyk, the bear asks:

"What does "The Red Book" mean? And why were we included in it? Do you know the reason for this?"

«Червоною» цю книжку називають тому, що в ній описані всі види тварин, яких вже не так багато лишилося на землі. Червоний колір привертає увагу, немов би наголошує «Стоп»! Обережно! Бережіть мешканців лісу! Наприклад, в Україні представники нашого виду трапляються лише на території Карпат та окремі особини – на Поліссі. За останні 50 років наша популяція зменшилася з майже 1300 до близько 300 особин. Основні причини зменшення – нелегальне трофейне полювання, а також втрата придатних оселищ для нашого виживання. Індивідуальна територія наших самців становить 120-1600 квадратних кілометрів, а самок – 60-300 квадратних кілометрів. От і виходить, що люди вписали нас до Червоної книги, бо прагнуть нас захистити й менше турбувати».

This book is called "Red" because it describes all the animal species, which there aren't so many left on the Earth. The red color attracts attention as if to say "Stop!" Be careful! Take care of the forest inhabitants! For example, in Ukraine, representatives of our species are found only in the Carpathians and some individuals in Polissia. Over the last 50 years, our population has decreased from almost 1300 to about 300 individuals. The main reasons for the decline are illegal trophy hunting and the loss of suitable habitats for our survival. The individual territory of our males is 120-1600 square kilometers, and that of females is 60-300 square kilometers. So, it turns out that people have listed us in the Red Book because they want to protect us and bother us less."

ПОТРІБНО ЗНАТИ І ДОРΟΣЛИМ І ДІТКАМ BOTH ADULTS AND CHILDREN NEED TO KNOW

Як варто поводитися у лісі, де трапляються ведмеді та інші великі тварини:

- Ходити стежками. Ведмеді знатимуть, що це територія людей і самі уникатимуть її.
- Перебуваючи у лісі, де трапляються ведмеді, створювати помірний шум – розмовляти, наспівувати тощо. Так дикі тварини почують вас і не наблизяться,
- Не приваблювати тварину їжею. Не залишати недоїдки/сміття у лісі – їх запах може привабити диких тварин,
- Не поводитися агресивно, зокрема не кидати каміння у тварин.

How to behave in the forest, where bears and other large animals live:

- Walk on the paths. Bears will know that this is human territory and will avoid it.
- When in the forest where bears are found, be quiet and try to make as less noise as you can, – talking, humming, etc. Then, wild animals will hear you and will not come near you.
- Do not attract animals with food. Do not leave food scraps/garbage in the forest because their smell can attract wild animals,
- Do not behave aggressively, especially do not throw stones at animals.

ПРО ТЕ, ЧОМУ ВЕДМЕДІВ ВВАЖАЮТЬ ХИЖАКАМИ

ABOUT WHY BEARS ARE CONSIDERED PREDATORS

У зимово-весняний період, коли рослинної їжі немає, ведмеді, які не залягли у сплячку, змушені полювати. Їхньою здобиччю може стати дикий кабан.

Якщо неподалік лісу мешкають люди, які тримають худобу, а хлів залишився незачиненим, то незахищені свійські тварини можуть теж стати для ведмедя здобиччю. Так само ведмедик може обрати для себе ласим шматочком і вулики з медом на чийсь пасіці. Тому що для ведмедя ні загін, ні паркан не є перешкодою – вони легко перестрибнуть. Щоб захистити свійських тварин від нападів непроханого гостя, у господарстві необхідно встановити електричну огорожу. А на полонинних вівчарських господарствах, високо у горах, пастухи для охорони овець, коней і корів звертаються по допомогу до пастуших собак.

In the winter and spring period, when there is no plant food in the forest, those bears who don't hibernate are forced to hunt other animals to get food and survive. And even a wild boar can become their prey.

And if people who live near the forest and keep livestock leave their barn open, then unprotected domestic animals can also become prey for bears. Besides, a bear can also choose some beehives with honey at someone's apiary as a tasty morsel. Because neither a pen nor a fence is an obstacle for a bear, they can easily jump over it. To protect livestock from attacks by an invited guest, an electric fence must be installed on the farm. And on mountain sheep farms, high in the mountains, shepherds turn to shepherd dogs to protect their sheep, horses and cows.

ЕЛЕКТРОПАСТУХИ РЯТУЮТЬ ВУЛИКИ

ELECTRIC SHEPHERDS SAVE BEEHIVES

Щонайменше 27 нападів великих хижаків, зокрема ведмедів, рисей та вовків на місцеві господарства зафіксувала природоохоронна служба WWF-Україна у Карпатах за період 2019-20 років. Сталося це у Надвірнянському, Верховинському та Долинському районах Івано-Франківської області та Рахівському, Тячівському і Міжгірському районах Закарпатської області. Як підраховали господарі, після візитів ведмедиків було втрачено урожай меду з 91-го вулика, а також кілька десятків свійських тварин.

At least 27 attacks on local farms by large predators, including bears, lynxes and wolves, on local farms were recorded by WWF-Ukraine's Carpathian Conservation Service in 2019-20. It happened in the Nadvirna, Verkhovyna and Dolyna districts of Ivano-Frankivsk region and Rakhiv, Tyachiv and Mizhhirya districts of Zakarpattia region. According to the owners' calculations, after such dangerous bears' visits, they suffered significant losses. Their apiaries lost the honey harvest from about 91 beehives. In addition, unfortunately, several dozen of domestic animals were killed or injured.

Після того, як WWF-Україна надав постраждалим господарям та потенційним жертвам 16 комплектів електричних огорож (з них 10 у 2019 р. та 6 – у 2020), нападів великих хижаків там більше не спостерігалось. У 2021 р. фонд передав ще 13 електроогорож фермерам і пасічникам Закарпатської та Франківської областей.

Чому ведмеді наближаються до людських поселень чи заходять в села?

- Розвиток населених пунктів і транспортної інфраструктури наближає людину до середовища існування диких тварин. Наприклад, чимало міст і сіл у гірських районах знаходяться безпосередньо біля лісу.
- Зменшуються площі оселищ, придатних для виживання диких тварин. Внаслідок цього зменшується кількість здобичі та харчів для них.
- Хижаків приваблюють незахищені свійські тварини на вигонах, пасовиськах і полонинах, які є легкою здобиччю.
- Дикі тварини можуть заходити на людські городи та обійстя у пошуках залишків городини та залишків їжі.
- Диких тварин приваблюють стихійні та неорганізовані сміттєзвалища, що є джерелом постійного і легкого корму для них.

Якщо ми любимо природу, ми здатні створити всі умови для мирного співжиття людей зі світом диких тварин.

After WWF-Ukraine provided the affected owners and potential victims with 16 sets of electric fences (10 in 2019 and 6 in 2020), no more attacks by large predators were observed there. In 2021, the foundation handed over 13 more electric fences to farmers and beekeepers in Zakarpattia and Frankivsk regions.

Why do bears approach human settlements or enter villages?

- The development of human settlements and transport infrastructure brings people closer to wildlife habitats. For example, many towns and villages in mountainous areas are located right next to forests.
- The area of habitats suitable for wildlife survival is shrinking. As a result, there is less prey and food for them.
- Predators are attracted to unprotected livestock in pastures, pastures and meadows, which are easy prey.- Wild animals may enter people's gardens and yards in search of leftover crops and food.
- Wild animals are attracted to spontaneous and unorganised waste dumps, which are a source of constant and easy food for them.

If we love nature, we can create all the conditions for peaceful coexistence between people and the world of wild animals.

ВЕДМЕЖЕ ЖИТТЯ У РЕАБІЛІТАЦІЙНОМУ ЦЕНТРІ

BEAR LIFE IN THE REHABILITATION CENTER

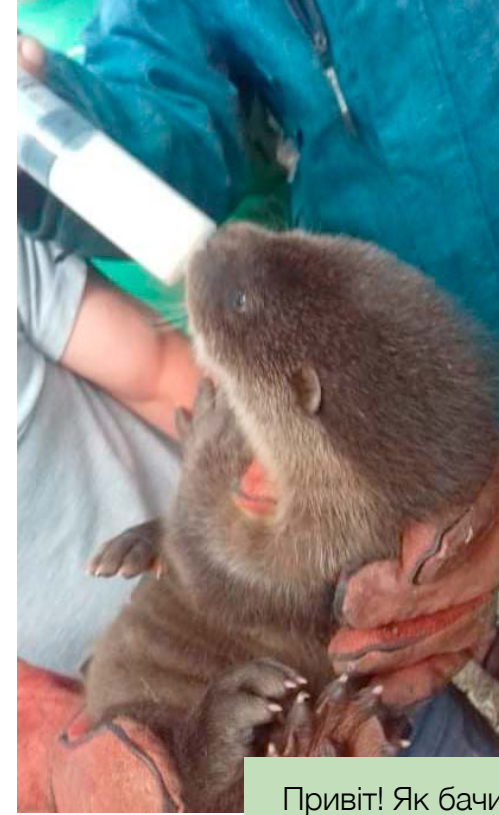
Ярослав Бундзяк: «Я дуже люблю свою роботу. Радію, коли два мої сини – Давид і Данило – цікавляться нею, захоплюються живим світом природи. Я, навіть, у відпустці щодня приходжу, провідую наших ведмедиків!»

Yaroslav Bundzyak: "I love my job very much. I am happy when my two sons, David and Danylo, are interested in it and are fascinated by the natural world. Even on vocation I come here every day to visit our bears!"

Ярослав Бундзяк: «Тварин потрібно берегти, й кожен має бути відповідальним за того, кого він приручив...»

Наш проект розпочався в 2011 р., наш центр реабілітації бурого Карпатського ведмедя активно будувався. Потім почалися непрості часи для України – економічна криза, війна, нестабільність... Проте практично немає такого дня, щоб ми щось не робили: добудовуємо приміщення, вольєри, піклуємось про тварин.

Основна мета проекту – дізнатись, чому так трапляється, що тварини стають непотрібними людям й зарадити проблемі поганого ставлення до них. Згідно з законодавством, екоінспекція вилучає тварин, які перебувають у жахливих умовах та передає їх до таких притулків як наш реабілітаційний центр. Тут ведмеді мають можливість жити повноцінним життям, вдосталь рухатись у лісових масивах. Тварин потрібно берегти, й кожен має бути відповідальним за того, кого він приручив.

Привіт! Як бачите – я не ведмідь, я видрочка! Але у ведмежій компанії мені живеться класно! Тим паче, що у Синевирі нам допомагають найдобріші люди – годують, миють, навіть, басейн для плавання облаштували!

Hello! As you can see, I am not a bear, I am an otter! But I have a great life in the bear company! Moreover, the kindest people in Synevyr help us. They feed us, wash us, even set up a swimming pool!

Yaroslav Bundziak: "Animals should be protected, and everyone should be responsible for the one they have tamed..."

Our project started in 2011, when our Rehabilitation Center for the Brown Carpathian Bear was under active construction. Then, the difficult times for Ukraine began. Despite this, there is practically not a single day when we don't do something for the Center. We are finishing construction of the premises, enclosures and constantly taking care of our animals.

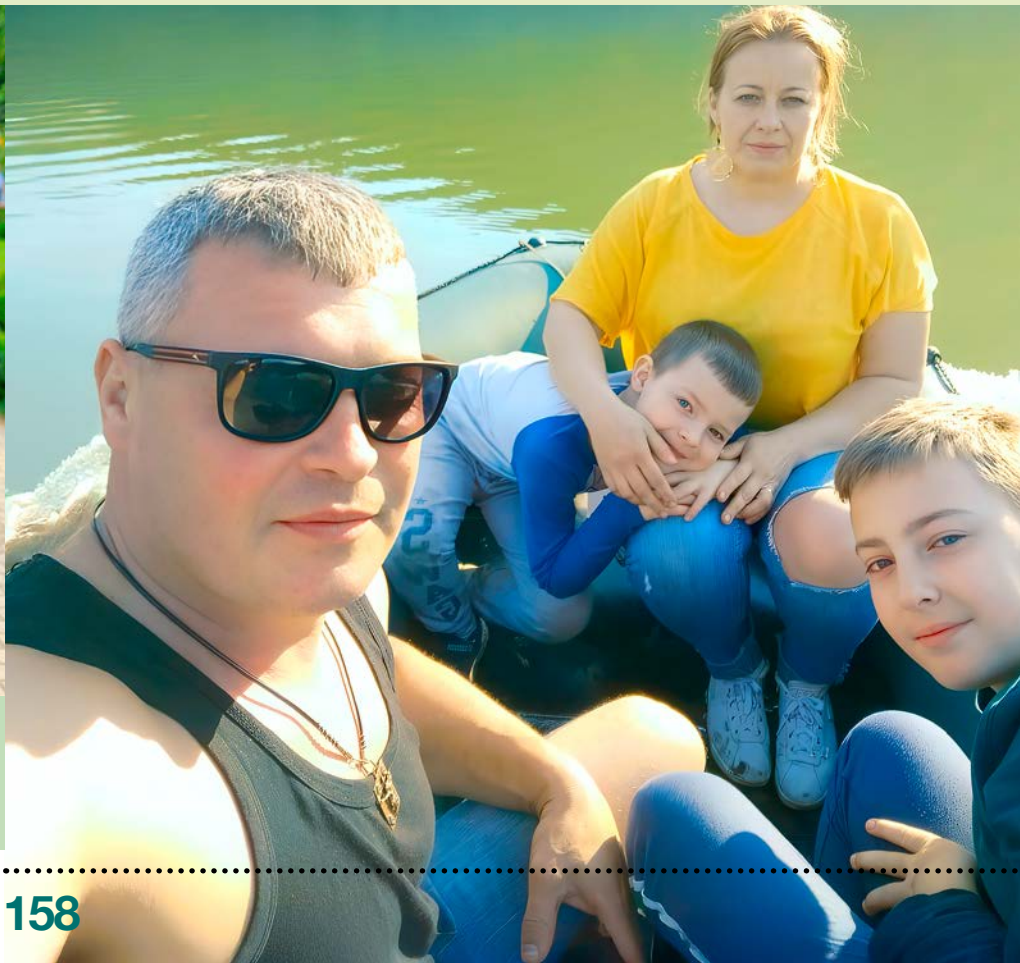
Без любові і поваги до тварин ми б не змогли працювати в центрі. Траплялося, ми виїжджали у закриті приватні заклади, де в поганих умовах утримували ведмедя, й господар заявляв: «Заплатіть мені за тварину, інакше не віддам». У людини переважило споживацьке ставлення настільки, що вона навіть, не розуміла своєї провини. Водночас, є багато звернень, коли люди навпаки просять, щоб ми приїхали й забрали ведмедів.

The main goal of the project is to find out why it happens that animals become unwanted by people and to help solve the problem of bad attitude towards them. According to the law, the environmental inspection seizes animals in terrible conditions and transfers them to shelters such as our rehabilitation center. Here, bears have the opportunity to live a full life and move around in the forests. Animals need to be protected, and everyone should be responsible for the animals they have tamed.

Without love and respect for animals, we would not be able to work at the center. Sometimes we went to closed private institutions where a bear was kept in poor conditions, and the owner said: "Pay me for the animal or I won't give it back." The person's consumer attitude prevailed to the point that he did not even realize his guilt. At the same time, there are many requests when people ask us to come and take the bears away.

Ми дуже любимо природу!
We love nature very much!

Зустріч у Реабілітаційному Центрі й обговорення матеріалів майбутньої книжки про ведмедиків. На фото: Ірина Бухаріна, Зігхард Рашдорф, Зорян і Оксана Головчуки, Ярослав Бундзяк

Meeting at the Rehabilitation Center and discussing materials for the upcoming book about bears. In the photo: Iryna Bukharina, Siegfried Raschdorf, Zoryan and Oksana Holovchuk, Yaroslav Bundziak

Життя без кордонів

Увесь світ зацікавлений у подібних проектах, тому що ведмідь – як і будь-яка інша тварина чи птах – живе без кордонів. Ведмедик з датчиком інформації потрапив з Польщі до Угорщини, звідти до України. Він може зимувати у нас, а на годівлю ходити до Румунії. Карпатський хребет тягнеться усіма цими країнами. Ми всі пов'язані, знаходимося на одному гірському шлейфі. Ми всі на одній планеті.

Зараз в Україні проживає до 300 особин бурого Карпатського ведмедя. На Міжгірщині – близько 18-20 особин. Час від часу місцеві люди бачать їх. Влітку говорили, що на горі Кам'янці ходить ведмедичка з маленьким. Вони об'їдають ягідки – дику малину, ожину, там, куди люди не доходять, й потім переходить в інше місце. Ведмеді не живуть групами. Вони намагаються усамотнитись, уникають, навіть, один одного.

Life without borders

The whole world is interested in such projects because a bear, like any other animal or bird, lives without borders. The bear with the information sensor came from Poland to Hungary, and from there to Ukraine. He can spend winter with us and go to Romania to feed. The Carpathian range stretches across all these countries. We are all connected, we are on the same mountain range. We are all on the same planet.

Today, there are up to 300 individuals of the brown Carpathian bear in Ukraine. In Mizhhiria region, there are about 18-20 individuals. From time to time, some local people see them. They said that in summer a mother bear and her cub were walking on Mount Kamyanka. They eat berries – wild raspberries, blackberries – in places where people don't go, and then move on to another place. Bears do not live in groups. They try to be alone, even avoid each other.

Під час інтерв'ю з п. Ярославом

During the interview with Mr. Yaroslav

Про ведмежих сусідів та гостей

Колись було у нас дитинча борсука, яке ми з соски вигодували. Борсуча бігало вільно по усій території, поки не почало бешкетувати, наших працівників та гостей за штани хапати. Ми випустили його у великий вольєр, а звідти воно потрапило до лісу.

Й ще був випадок. У нас будівельники працювали, і от якось вони телефонують, що знайшли якогось невідомого звіра, поклали у бетономішалку й чекають нас. Виявилось, що то малесеньке видрення. Ми його прихистили і вигодували з піпетки. Потім до нас приїхали працівники Луцького зоопарку, з якими у нас дуже дружні стосунки. Коли вони побачили наше видрення, то розповіли, що у них є самочка. Тож ми згодилися їм його подарувати, щоб утворилася пара.

About bear neighbors and guests

Once we had a badger cub that we fed from a teat. The badger ran freely around the territory until it started to get naughty and grab our employees and guests by the pants. We let it out into a large enclosure, and from there it got into the forest.

And there was another case. We had some construction workers working for us, and one day they called us to say that they had found some unknown animal, put it in a concrete mixer, and were waiting for us. It turned out to be a small otter. We took it in and fed it with a pipette. Then, we were visited by employees of Lutsk Zoo with whom we are on very good friendly terms. When they saw our otter, they told us that they had a female. So we agreed to give it to them so that they could form a pair.

Відвідувачі мають можливість спостерігати за повсякденним життям ведмедів, однак вони самі вирішують, чи хочуть, щоб їх побачили, чи сховаються у гущавині лісу подалі від людських очей

Visitors have the opportunity to observe bears daily life, but the animals decide for themselves whether they want to be seen or hide in the forest, away from human eyes

Рішення Центру надати дім ведмедю означає зобов'язання забезпечити цю тварину житлом і якісним доглядом на все життя

The Center's decision to provide a home for the bear means a commitment to provide this animal with housing and quality care for life

На природі ведмідь проводить значну частину часу у пошуках їжі. Прагнучи відтворити цю поведінку, доглядачі за тваринами ховають їжу у вольєрах, постійно розробляють нові методики, щоб зацікавити ведмедів. Іграшки-закладки стимулюють інтелект та інстинктивні навички ведмедів. Наприклад, у отвір в дерев'яному барабані поміщають їжу, яку клишоногий може дістати лише за допомогою терпіння та логіки

In the wild, bears spend a significant amount of time searching for food. In an effort to recreate this behavior, animal keepers hide food in enclosures and constantly develop new techniques to keep bears interested. Such food caches stimulate the bears' intelligence and instinctive skills. For example, food is placed in a hole in a wooden drum, which the club-foot can get only with patience and logic

Ведмедик – не шкідник

Місцеве населення не повинно вважати, що ведмідь – це шкідник, який тільки те й робить, що нападає на вулики і на курей. Людей стає більше, кругом будуються готелі, туристи доїжджають на квадроциклах аж до вершин... Тому ведмедям, які живуть в дикій природі, скоро взагалі нікуди буде піти. Але ж тварина завжди шукає місце для усамітнення. Тому серед наших завдань є також еколого-просвітницька робота на базі реабілітаційного центру щодо впливу людини на природу в цілому та життя бурих ведмедів зокрема.

A bear is not a pest

The local population should not think that bears are pests that only attack beehives and chickens. There are more and more people. Hotels are being built all around. Tourists can reach even the peaks on ATVs... So, bears living in the wild will soon have nowhere to go. But the animal always look for a place for solitude. Therefore, our tasks also include ecological and educational work on the basis of the Rehabilitation Center as to the impact of humans on nature in general and the life of brown bears in particular.

ОХОРОНЕЦЬ ВЕДМЕЖОГО ЗДОРОВ'Я

BEAR HEALTH GARDIAN

Михайло Маслей: «Наша місія – знайти, порятувати, лікувати ведмедів»

Ми постійно спостерігаємо за здоров'ям ведмедиків, їхньою поведінкою і вагою. Коли тварину потрібно транспортувати у клініку, їй дають снодійне. Так само роблять, коли вона потребує лікування – наприклад, у неї зуби чи клики поламані, або є рани, які потрібно зашити. Кожному з наших чотирилапих утриманців впроваджено чіп ідентифікації.

Сплячі красені і красуні.

У парку кажуть – найкращий показник того, що ведмідь реабілітувався, тобто при звичався, це коли він залягає у сплячку. Одного року в сплячку залягло 9 ведмедів. Цьому дуже сприяла холодна сніжна зима. Сплячими красунями і красенями були найстарші жителі центру. Двоє з них прокину-

Mykhailo Masley: “Our mission is to find, rescue, and cure bears”

We constantly monitor the bears' health, behavior and weight. When an animal needs to be transported to the clinic, it is given a sleeping pill. The same is done when an animal needs treatment, for example, if its teeth or claws are broken or if it has wounds that need to be stitched up. Each of our four-legged bear wards has an identification chip implanted.

Sleeping beauties and handsomes.

In the park, they say that the best indicator that a bear has rehabilitated, that is, already accustomed, is when it hibernates. Once, 9 bears went into hibernation. The cold, snowy winter contributed to this. The oldest residents of the Center turned into sleeping beauties and handsomes. Two of them woke up in

Іноді, коли до нас приїздять лікарі з Київського зоопарку, збирається цілий консилиум – до 15 спеціалістів. Тоді проводиться загальний огляд кожної тварини. З допомогою спеціалізованої техніки, через вистрижені ділянки шкіри у ведмедика, дивляться на стан його внутрішніх органів, зокрема підшлункової залози. Якщо потрібно терміново лікувати ведмедика – ми, навіть, проводимо операції

Sometimes, when doctors from the Kyiv Zoo visit us, a whole consultation is gathered – up to 15 specialists. Then a general examination of each animal is carried out. With the help of specialized equipment, they look at the condition of the bear's internal organs, in particular the pancreas, through the cut skin areas. If it is necessary to treat the bear urgently, we even perform surgeries

лися на початку березня. Один ведмедик спочатку вийшов, а тоді знову повернувся до барлога. Мабуть, вирішив, що ще не пора йому прокидатися. Не всі ведмеді виривають собі барлоги для сплячки – це справа для справжніх «будівничих»! Тому за багатьох це роблять працівники центру. Поки ведмеді в сплячці, у них уповільнюється дихання, серцебиття, біологічні процеси в організмі.

early March. One bear first went out and then returned to his den. Probably, he decided that it was not yet time for him to wake up. Not all bears dig their own dens for hibernation – this is a job for real “builders”! That is why the Center's employees do it for many of them. While the bears are hibernating, their breathing, heartbeat, and biological processes in the body slow down.

Всі ведмедики, насправді, дуже мирні. Вони не хочуть ні на кого нападати, їх цікавить лише їжа. Вони увесь час шукають, що попоїсти, а коли поїли – залягають спати.

All the bears are actually very peaceful. They do not want to attack anyone, they are only interested in food. They always look for something to eat, and after having meals, they usually fall asleep.

Для того, щоб увійти в зимову сплячку, ведмедям потрібна відповідна кількість продуктів, багатих вуглеводами і жирами (восени 6-8 кг на 100 кг маси тіла на добу, взимку лише 1-1,5 кг на 100 кг маси тіла на добу, для ведмедів, що не сплять). Під час зимового сну ведмеді-самці втрачають близько 22% своєї ваги, а **ведмеді**-самки – до 40% ваги свого тіла.

Гарні манери за столом.

Хто й коли прокинувся, бачать з того, як ведмеді виходять до сніданку й до обіду. Працівники центру

In order to hibernate, bears need an appropriate amount of food rich in carbohydrates and fats (6-8 kilogram per 100 kilogram of body weight per day in autumn, only 1-1.5 kilogram per 100 kilogram of body weight per day in winter for bears that are awake). During hibernation, male bears lose about 22% of their weight, and females lose up to 40% of their body weight.

Good table manners.

In general, you can find out which bear and when woke up by watching the bears come in for breakfast

Вони є скрізь: через відсутність спеціалізованого раціону, бурі ведмеді можуть адаптуватися до кожного середовища існування. За винятком Арктики, бурі ведмеді зустрічаються по всій північній півкулі

They are everywhere: due to the lack of a specialized diet, brown bears can adapt to every habitat. With the exception of the Arctic, brown bears are found throughout the northern hemisphere

щодня двічі годують своїх пухнастих утриманців – о 9-ій ранку та о 17-ій по обіді.

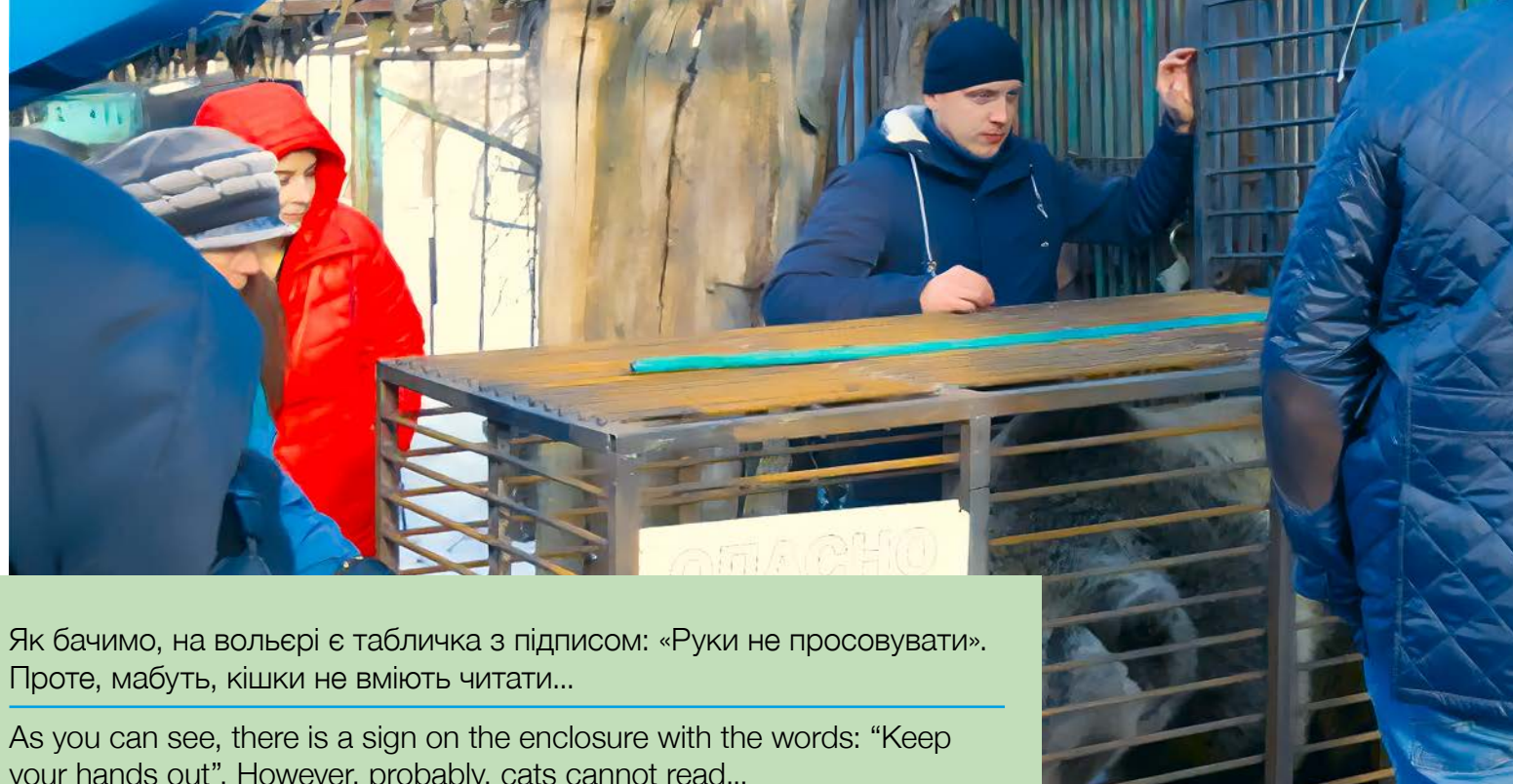
В час годування за ведмедиками найцікавіше спостерігати – вони їдять, а потім забавляються. Вони дуже грайливі, як великі кошенята. Дітям споглядати за їхніми розвагами теж страшенно подобається. Не було б огорожі, вони й самі б із радістю до тих ведмедів побігли.

А от приносити їм смаколики з дому не можна. Працівники забороняють пригощати ведмедів своїми яблуками чи солодощами. Але якщо вже дуже вам хочеться пригостити цих милих тварин – нема

and lunch. The Center's employees feed their furry pets twice a day – at 9 a.m. and at 5 p.m.

The most interesting way to watch the bears is at feeding time – they eat and then have fun. They are very playful like big kittens. Children also enjoy watching them playing. If there was no fence, they would run to those bears with joy.

However, you cannot bring them any goodies from home. It's forbidden to treat the bears with apples or sweets. But if you really want to treat these cute animals, nothing is impossible. You just need to contact the Centre, found out what food they

Як бачимо, на вольєрі є табличка з підписом: «Руки не просовувати». Проте, мабуть, кішки не вміють читати...

As you can see, there is a sign on the enclosure with the words: "Keep your hands out". However, probably, cats cannot read...

нічого неможливого. Треба просто домовитися в центрі, спитати, що їм зараз необхідно й привезти сертифікований товар, тобто, про походження якого є документи. Тут допомогу радо приймають – яблука для клишоногих, мандарини, моркву, каші, рибу, м'ясо. Один ведмідь на день з'їдає 9 кг харчів.

– Ми їх так полюбили, – кажуть діти, – хотіли їм щось подарувати.

– То подаруйте їм свою любов!

– Але як вони знатимуть, що ми їм її подарували, от яблучко вони з'їдять і зрадіють...

– Вони це побачать у ваших очах. А ще обов'язково друзям у садочку й школі розкажіть, що тварин треба любити, й ніколи-ніколи не можна з них знущатися, ображати, заробляти на них гроші...

Нехай би усі ведмеді на світі були такими щасливими, як синевирські! [3].

need, and deliver certified goods to them, i.e., with documents about their origin. They are happy to accept help – apples for clubfoot, tangerines, carrots, cereals, fish, meat. One bear eats 9 kg of food a day.

– We loved them so much,' the children said, 'we would like to give them something.

– So give them your love!'

– But how will they know that we have given it to them, they will eat the apple and be happy...

– They will see it in your eyes. And be sure to tell your friends in kindergarten and school that animals should be loved, and you should never, ever mock them, insult them, or make money from them...

Let all the bears in the world be as happy as the ones in Synevyr! [3].

Чим любляють смакувати ведмеді?

Ведмеді всеїдні, тому мають різноманітний раціон харчування. Раціон бурих ведмедів складається в основному з рослинної їжі, включаючи траву, листя, квіти, трави, жолуді, плоди та ягоди, а також безхребетних (комахи, личинки тощо) та хребетні (риби та переважно дрібні ссавці, але також й олені). Ведмеді, які живуть у Притулку, забезпечені збалансованим раціоном, який нагадує їхній природний, наскільки це можливо. На додаток до овочів, фруктів, яєць, риби та м'яса, щоденно наші ведмеді мають доступ до трави та інших рослин, що ростуть усередині їхнього вольєра навесні та влітку. Восени ми адаптуємо діету наших ведмедів до їх потреб в більшій кількості калорій, щоб накопичити запаси для зимівлі в зимовий час, додавши більше горіхів, ягід, риби і м'яса.

Любов до мандрів.

Ведмеді багато мандрують у пошуках їжі. Й хоча вони рухаються досить повільно, на коротких ділянках вони можуть досягати швидкості до 50 кілометрів на годину. У своїх щоденних мандрівках у пошуках їжі вони часто охоплюють ділянки до 40 кілометрів.

Ведмеді також хороші плавці і з легкістю перетинають річки. Вони також відмінно вміють ловити рибу: одним ударом лапи викидають рибку з води, ловлять і з'їдають її.

Про ведмеже кохання.

Колись у нас трапилася велика несподіванка – дві наші ведмедиці, Маша і Бубочка, народили ведмежат! Винуватцем цього виявився наш ведмедик Вінні. Взагалі вважається, що самець досягає репродуктивності у три роки. Але наш Вінні, мабуть, в результаті сприятливих умов проживання, подорослішав значно швидше. І от ми бачимо, що з барлоги

What do bears like eating?

Bears are omnivores, so they have a varied diet. The diet of brown bears consists mainly of plant foods, including grass, leaves, flowers, herbs, acorns, fruits and berries, as well as invertebrates (insects, larvae, etc.) and vertebrates (fish and mainly small mammals, but also deer). The bears living in the Rehabilitation Center are provided with a balanced diet that resembles their natural diet as much as possible. In addition to vegetables, fruits, eggs, fish and meat, our bears have daily access to grass and other plants growing inside their enclosures in spring and summer. In autumn, we adapt the diet of our bears to their needs for more calories to build up their winter hibernation reserves by adding more nuts, berries, fish and meat.

Love of traveling.

Bears travel a lot in search of food. Although they move quite slowly, they can reach speeds of up to 50 kilometers per hour over short stretches. In their daily travels in search of food, they often cover distances of up to 40 kilometers.

Bears are also good swimmers and can cross rivers with ease. They are also excellent fishers: they throw a fish out of the water with a single paw strike, catch and eat it.

About bear love.

Once, we had a big surprise! Two of our bears, Masha and Bubochka, gave birth to cubs! The culprit of the event was our bear Winnie. It is generally believed that a male reaches reproductive age at three. But our Winnie, apparently, as a result of favorable living conditions, matured much faster. And we saw two more bear cubs crawling out of the den besides "little" Winnie and his females. At that time, we had TV crews visit-

В гості до ведмедиків приїздить багато дітей

окрім «маленького» Вінні та його обраниць, виходять ще й два ведмежата! У нас тоді в гостях були телевізійники – ми й оком не моргнули, а про наших Настю і Ялинку – як назвав маленьких ветеринар – вже говорили всі ЗМІ! До 4 років мама годувала ведмежат молочком. Вони й зараз ходять за нею, граються разом, відчувається, що вони – родина.

Кожна тваринка має свій характер.

Наприклад, наша Бубочка – це ведмедиця-дипломат і водночас вчителька. У неї було випадання шерсті місцями й вона вже не могла виступати в цирку, бо мала неохайний вигляд. До того ж вона не піддавалася дресировці. Тож її, яка не приносила доходів, вони вирішили привезти до нас, у

ing us. So, before we knew it, even blink an eye, and all the media were already talking about our Nastya and Yalynka as the veterinarian named them! Their mother fed them milk until they were 4. They still follow her around, play together, and it feels like they are a family.

Each animal has its own character.

For example, our Bubočka is a bear diplomat and a teacher at the same time. She had hair loss in some areas, and she could no longer perform in the circus because she looked untidy. In addition, she was not amenable to training. So, it was decided to give her to the Center, since she didn't bring in any profit. Bubočka was young and nimble, and we noticed that she communicated very well with other bears. She was like

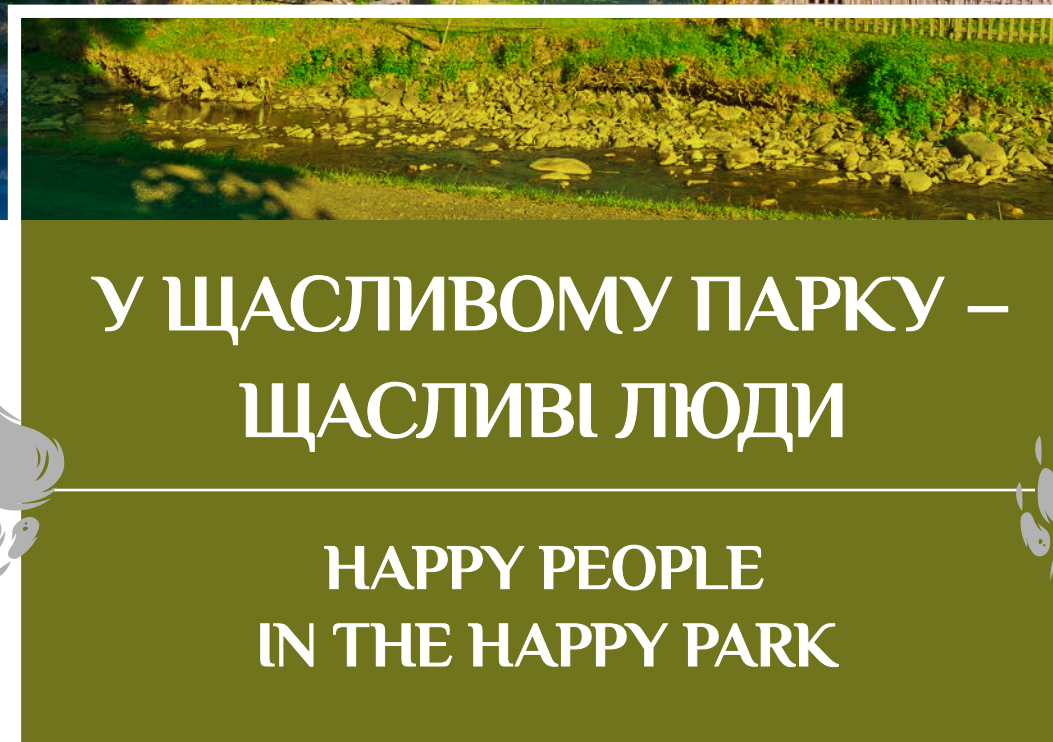
A lot of children come to visit the bears

Центр. Бубочка була молода, шустра і ми помітили, що вона дуже добре контактує з іншими ведмедями. Вона серед них як дипломат, який сприяє налагодити стосунки і у ведмежому колективі, і між тваринами та людьми. Ми випускали до неї кількох ведмедів, вона гарно з ними спілкувалася, гралася, вони швидше адаптувалися. Вони за нею біжать, вона втече, на камінь, а через якийсь час, коли заспокояться – вона повертається. І так, за її прикладом, вони звикали жити дружно.

А Роза виявилася чудовою «домогосподаркою». Носила хвою до барлоги, приходила вся замурзана. Навіть, не їла – облаштовувала собі барлогу. Лапками згрібала хвою, акуратно брала зубами й вистеляла на підлозі товсту зелену ковдру.

a diplomat among them helping to establish friendly relations both in the bear team and between animals and people. Several times, we released some bears to her, and the result was great. She got along very well with the newcomers and played with them. So, they adapted faster. They would run after her, she would run away, onto a rock, and after a while, when they calmed down, she would come back. And so, following her example, they got used to living together in harmony.

And Rosa turned out to be a great 'housewife'. She would carry pine needles to her den and come back all dirty. She didn't even eat anything, she was trying to arrange a place for herself to hibernate. She raked the pine needles with her paws, gently picked them up with her teeth and laid a thick green blanket on the floor.

Микола Дербак – директор
НПП «СИНЕВИР»

Mykola Derbak – Director of the
SYNEVYR National Nature Park

НАЦІОНАЛЬНИЙ ПАРК – ЦЕ СИНЕРГІЯ ПРИРОДИ, ЛЮДИНИ, КУЛЬТУРИ

THE NATIONAL PARK IS A SYNERGY OF
NATURE, MAN AND CULTURE

Микола Дербак народився 28 листопада 1968 року у селі Колочава. У 2002 році закінчив біологічний факультет УжНУ. Кандидат філософських наук. Заслужений природоохоронець України. З 2010 року – директор Національного природного парку «Синевир». Завдяки його зусиллям у 2017 р.

Mykola Derbak was born in November 28, 1968 in the village of Kolochava. He graduated Uzhorod National University, Biology Department in 2002. He is an honored conservationist and a candidate of philosophical sciences. Mykola Derbak has been the Director of Synevyr National Park since 2010. Thanks to his great

майже 3 тисячі гектарів пралісів Нацпарку включені до списку Світової спадщини ЮНЕСКО, а також організовано найбільший в Україні Реабілітаційний центр бурих ведмедів, а також Реабілітаційний центр хижих птахів «Сапсан» і Рабілітаційний центр диких тварин – Оленя Благородного, Козулі та Риси.

efforts, about 3 000 ha of wildwoods were included into UNESCO World Heritage List in 2017. Besides, the largest in Ukraine Rehabilitation Center for Brown Bears, “Sapsan” Rehabilitation Center for Birds of Prey and Rehabilitation Center of Wild Animals – Red Deer, Roe Deer and Lynx – were established there.

Пане, Миколо, ким Ви мріяли стати у дитинстві?

Мріяв стати військовим, але згодом вирішив стати агрономом, як батько. працював лісником, а з часом лісничим у Колочавському лісництві. Потім головним природознавцем у НПП «Синевир», а у 2010 році очолив нацпарк. Нині усвідомлюю, що правильно обрав життєвий шлях, і став тим, ким завжди хотів бути: вільною людиною, яка має можливість ділитися своїми досягненнями та досвідом.

What did you dream to become as a child?

I dreamt of becoming a military man, but later I decided to be an agronomist as my father was. I worked as a forester in Kolochava forestry. Then I was the chief naturalist, and in 2010 I headed the National Park. Now, I definitely realize that having chosen the right life path, I became who I really wanted to be – an independent man who has the opportunity to share his achievements and experience with others.

Найголовніші Ваші завдання у житті парку?

Це важлива місія – дбати про унікальну природу рідного краю. Двома головними пріоритетами у моїй роботі, як директора НПП «Синевир» є збереження біорізноманіття та водних ресурсів. Озеро Синевир є найвідомішою визначною пам'яткою Закарпаття й потребує особливої уваги. Ми впроваджуємо окремі програми моніторингу якості води.

Нацпарк бере участь у транскордонній співпраці. Які проекти є найбільш вагомими?

Один із найбільш вдалих проектів транскордонної співпраці, я вважаю – «Підтримка природно-заповідних територій в Україні», який фінансується урядом Німеччини. У рамках цієї ініціативи маємо можливість проводити моніторинг рідкісних видів рослин і тварин та розробляємо стратегії їхнього збереження й відновлення природного середовища.

What are your most important tasks in the park?

It's a very important mission to take care of the native land unique nature. As a director of Synevyr National Park, I have two main priorities in my work – preserving of biodiversity and water resources. Lake Synevyr is the most famous landmark of Zakarpattia region, and it takes the special attention. We're implementing some programs of water monitoring now.

The Park takes part in trans-border cooperation. Which projects do you consider the most significant?

I think "Support of Nature Preserving Territories in Ukraine" is one the most successful projects of trans-border cooperation financed by German government. In frame of this initiative, we have an opportunity to take monitoring of rare species of plants and animals. We're developing the strategies of their preserving, and natural environment renewing.

Чи були у Вашому дитинстві чотирилапі чи крилаті друзі, яких пам'ятаєте дотепер?

Наш двір завжди кишив життям. Поросята, кури, гуси, вівці, кози...

Якщо запитати мене про найулюбленіших тварин дитинства, я без вагань назву кроликів. У нашому господарстві їх було понад сотня, і це не перебільшення. Величезні, просторі клітки були заповнені цими пухнастими створіннями всіх можливих забарвлень – від білосніжних до чорних, від сірих до рудих. Я годинами міг спостерігати за ними, як вони стрибали, гризли моркву чи капусту, кумедно ворушили носами.

Догляд за кроликами був однією з моїх улюблених дитячих справ. Ці лагідні, полохливі, але водночас цікаві тварини навчили мене турботі, відповідальності та розумінню світу живих істот.

Окрім кроликів, моєю справжньою пристрастю були і поштові голуби. Ці елегантні птахи з їхньою неймовірною здатністю повертатися додому з будь-якої відстані завжди захоплювали мене. Я пам'ятаю, як годинами міг сидіти, спостерігаючи за їхнім польотом.

Випускати голубів у небо, а потім чекати їхнього повернення було для мене справжнім ритуалом. Це було відчуття свободи, польоту і водночас глибокої прихильності до цих вірних пернатих друзів.

Навіть зараз, через багато років, спогади про тих пухнастих кроликів та елегантних голубів зіграють мою душу. Вони нагадують мені про прості радості, про безтурботність дитинства та про глибокий зв'язок людини з природою.

Коли посадили перше дерево? Яке це було дерево?

У дитинстві, ми з батьками висаджували чимало плодових дерев, які згодом радували нас щедро-

Did you have any four-legged and winged friends in your childhood which you've remembered till now?

Our yard was always full of domestic animals – pigs, sheep, goats, hens and geese. If I asked about the most favorite animals in my childhood, I'd definitely name rabbits. There were about a hundred of them in our household. And this is no exaggeration! The huge, spacious cages were filled with those fluffy creatures of every possible colors – from snow-white to black, from grey to red. I could watch them for hours as they jumped, crunched carrot or cabbage with their funny wiggling noses.

Taking care of rabbits was one of my favorite childhood activities. Those tender, timid but rather interesting animals taught me to be caring, responsible and understanding the living beings' world.

Besides rabbits, my real passion was homing pigeons. Those elegant birds, with their amazing ability

ми врожаями. Серед усіх тих фруктових саджанців, що з'являлися на нашому подвір'ї, особливо яскраво мені запам'яталася черешня. Це було не просто дерево, а справжнє джерело літньої радості. Я пам'ятаю, як я старанно готував ямку, обережно опускав в неї молодий саджанець, засипав землю і постійно ходив поливати. Це було таке захопливе відчуття — знати, що ти створюєш щось живе, що зростатиме і приносить плоди.

Чи вважаєте Ви рослини, каміння, гори, ріки живими? Чи правда, що вони відчують, якою є людина?

Наявність енергії та взаємодії між людиною й оточуючим середовищем існує. Для багатьох народів світу гори, ріки та певні камені мають сакральне, духовне значення. Їх вважають місцями сили, домівками духів або символами вічності та мудрості. У цьому розумінні вони, безумовно,

to return home from any distance, fascinated me greatly. I remember I could sit watching their flying for hours.

Releasing my pigeons into the sky and then waiting for them to return home was a real ritual for me. It was a feeling of freedom, of flight, and at the time, of deep affection for those loyal feathered friends.

Even now, after so many years, my memories of those fluffy rabbits and elegant pigeons are warming my soul. They remind me of simple joys, about care-free childhood, and close connection between man and nature.

When did you plant your first tree?

In my childhood, my father and I planted a great number of fruit trees that later delighted us with their rich harvests. I especially remember the cherry-tree. It wasn't only a tree, but it was a real source of summer joy! I remember how I neatly dug a hole, carefully put a young tree in it, covered it with soil, and then constantly came to water it. It was such a fascinating feeling to know that you're creating something alive that would grow and bear fruit.

Do you consider plants, stones, mountains and rivers alive? Is it true they can feel what a person is like?

I believe that presence of energy and interaction between people and environment exists! For many peoples of the world, mountains, rivers and certain stones have some sacred and spiritual meaning. They're considered the places of power, homes for spirits and symbols of eternity and wisdom. In this concept, they're certainly "alive" and have great significance for the people's spirit. That's why, everyone should treat nature with more respect and care. When we perceive our environment as something alive that we interact with, we must be more responsible, careful and thankful.

«живі» і мають величезне значення для людського духу.

Тому нам усім треба більш дбайливого й шанобливого ставлення до природи. Коли ми сприймаємо довкілля як щось живе, з чим ми взаємодіємо, ми маємо бути більш відповідальними, уважними та вдячними.

Як Ви надихаєтеся? Яким чином наповнюєтеся енергією у моменти, коли відчуваєте спустошення?

Мій шлях до відновлення – занурення в природу, уникнення зайвих контактів з великими групами людей, я знаходжу спокій та відряду на лоні природи у затишних вікових лісах. Ліси і води завжди пропонують іншу сенсорну палітру. Шелест листя, шум струмків, спів птахів, запах хвої, це те, що заспокоює мене, дозволяючи розуму відпочити від перевантаження.

How do you get inspired?

My way to renewing is immersion in nature, avoiding unnecessary contacts with big group of people. I find peace and joy in the bosom of nature, in the silence of century-old forests. Forests and water always offer another sensory palette. The rustling of leaves, the sound of streams, the birds singing, the smell of pine needles – this is what calms me down allowing my brain to rest and re-download. You can imagine you really grounded while in the forest. You can touch the ground, breathe the same air as the trees do, and realize your own belonging to the environment that gives you the sense of security and peace.

What was your favorite fairy-tale in your childhood?

My favorite children tale that always warms my soul is “Mavka. Forest Song” by Lesya Ukrainka. Nowadays, when I spend my time with my grandchildren, I often tell them about the story characters, and describe the

Уявіть, що ви буквально заземлюєтеся, перебуваючи в лісі. Ви торкаєтеся землі, дихаєте тим же повітрям, що й дерева, усвідомлюєш свою приналежність до навколишнього середовища, що дає відчуття безпеки та спокою

Ваша улюблена казка дитинства?

Моє улюблене дитяче оповідання, що завжди зігріває душу – «Мавка. Лісова пісня» Лесі Українки. Сьогодні, проводячи інколи час зі своїми онуками, я часто розповідаю їм про героїв цього оповідання та змальовану красу природи, її роль в житті людини.

Це оповідання – не просто казка, а справжній гімн природи, її загадкам і її силі. Вона завжди була для мене особливою, бо перепліталася з моїм власним відчуттям світу, де кожне дерево, кожна квітка, кожен струмок мають свою душу.

Ця казка вчила мене, що природа – це не просто ресурс, а живий організм, який потребує нашої любові та захисту. Можливо, саме тому я і обрав свій шлях у сфері природоохорони. Це те послання, яке я намагаюся нести у своїй роботі в Національному природному парку «Синевир».

beauty of nature, its role in life of every person. That story isn't a tale only but it's the real hymn to nature, its mysteries and power. It was always special for me because it matched my own perception of the world where every tree, every flower and every spring had its own soul. The tale taught me to realize that nature isn't just a resource but a living organism which requires our love and protection. Perhaps, that's why I chose my way in nature protection sphere. This is the message that I try to convey in my work in the Synevyr National Nature Park.

Юрій Тюх – заступник директора
з наукової роботи

Yuriy Tyukh – Deputy Director for
Research

БЕЗ БОЖОЇ ВОЛІ НІЧОГО НЕ ВІДБУВАЄТЬСЯ НА ЦІЙ ЗЕМЛІ...

NOTHING HAPPENS ON THE EARTH WITHOUT
GOD'S WILL...

«Усвідомлення всього, що є навколо нас, живим – я успадкував. Мій батько, Юрій Тюх, був майстром лісу, працював приблизно 40 років. Дідусь, Руснак Федір Васильович, кавалерист, служив в угорській армії, потім працював у лісі й дожив до 88 років. Я на все життя запам'ятав сказані ним слова в один з останніх днів його життя. Я тоді був на військовій кафедрі, й мені якось неспокійно було на душі. Я підійшов до начальника кафедри й попросився додому. Приїхав, мама одразу каже: «Якщо хочеш діда побачити, піди до нього, він дуже слабкий». Я одразу пішов. Перед хатою, на довгому ґанку, стояла лавиця, на якій напівлежав мій дід Федір. Ми привіталися, я почав підбадьорювати його, мов-

“I've inherited the awareness that everything around us is alive. My father Yuriy Tyukh worked as a forest master for about 40 years. My grandfather Fedir Rusnak, a cavalryman, served in the Hungarian army. Then he worked in the forest and lived till 88. I have always remembered the words he said on one of his last days. I was a student of the Military department at that time. One day I felt uneasy in my heart. I went to the Head of the department and asked him let me go home. When I arrived, my mother immediately said: “If you want to see your grandfather, go to see him right now, as he is very weak.” I went straight away. In front of the house, on the long porch, there was a bench with my grandfather Fedir lying on it. We greeted each other, and I

ляв: «Треба, дідику, потерпіти, полікуватися, й по-малу вийдете з цієї хвороби». А він мені каже: «Подивися!..» Я ж був зайнятий його переконанням в тому, що він буде жити далі, й не зауважив на його слова. Продовжував розказувати про здобутки медицини, й таке інше, а він мені знову: «Подивися!..» Я глянув по сторонах – ніби нічого дивного. Питаю: «А що таке, діду?» А він мені: «Подивися, дерева наші не розвилися... А на дворі остання декада червня...» Я подивився вгору, на два високі ясені поруч з хатою. Вони росли прямо біля води, на березі Тереблі, й, дійсно, зовсім не розпустили листя... Мені стало так тихенько-моторошно, але я не показав вигляду... Запитав діда: «А що це означає? З чим це пов'язано, дідику?» А він мені відповідає: «Це пов'язано з тим, що цього року я повинен відійти. Ці два дерева пов'язані зі мною... Ти побачиш – коли мене поховають, дерева почнуть розвиватися...»

Через два дні дідик помер...

Я повернувся на військову кафедру в Ужгород. Коли через два тижні закінчилося навчання, і я приїхав додому, одразу звернув увагу на наші ясені – вони стояли... зелені-зелені!.. Справдилися дідикові пророчі слова... Ось такий незаперечний факт єдності людини з природою я пережив!..

І можна зробити висновок, що рослини, води, небо і земля, світ птахів і тварин – все живе у природі відчуває нас, ми знаходимось у гармонії, співживемо з природою.

Для чого Бог подарував мені життя? Кожна людина є не випадковою. Без Божої волі нічого не відбувається на цій землі. Бог – це господар нашого життя, мрій, всього. Бог – це сила-силенна. Біле, всепроникне цілюще світло!.. Бог – то правда. І якщо ми хочемо щось схитрувати у житті – Бог нас ставить на місце. Тобто, люди, які мають страх перед Богом – це люди, які мають подарунок від Бога.

began to encourage him, saying: “You need to be patient, grandpa, get treatment, and you will get over this illness in a little while.” And suddenly he said: “Look!” I didn't pay any attention to his words being busy with convincing him that he would go on living. I went on telling him about the achievements of medicine and so on, but he said again: “Look!” I looked around, but there was nothing strange there. Then I asked: “What's wrong, Grandpa?” And he answered: “Look, our trees have not developed yet... Although, it's already the last decade of June...” I looked up at the two tall ash trees next to the house. They grew right next to the water, on the bank of the Tereblya, and indeed they had no leaves at all... I felt so quietly creepy, but I didn't show it. I asked my grandfather: “What does it mean? Why is this, Grandpa?” And he answered me: “This is because I'm supposed to die this year. These two trees are connected to me... And you will see... as soon as I'm buried, the trees will start growing up...”

Two days later, my grandfather died...

I returned to the Military department in Uzhhorod. When my studies finished in two weeks, and I came home, first of all I noticed that our ash trees were all green! My grandfather's prophetic words came true... I experienced such an indisputable fact of the unity of man and nature!

So, we can conclude that plants, water, sky and earth, the world of birds and animals – all living things in nature – feel us. We all are in harmony, we coexist with nature.

Why did God give me life? Every person is not accidental. Nothing happens on the earth without God's will. God is the master of our lives, dreams, of everything. God is a great power. God is a white all-pervading healing light! God is the truth. And if we want to cheat in life, God puts us in our place. That is, people who have fear of God are people who have a gift from

Юрій Тюх: «Кожна людина має виконати на землі свою місію. Створення сім'ї, виховання діточок, наукові відкриття, поява різних уявлень про світ, про матерію, енергію – мета буває різною. Людина – багатовекторне створіння, яке покликане жити в гармонії з природою й бути милосердним до ближнього. У таких місцинах, як наш парк – це особливо відчутно. «Синевир» – це дивовижний дар Бога!»

Yuriy Tyukh: "Everyone has his own mission to fulfill on earth. Starting a family, raising children, making scientific discoveries that give different ideas about the world, matter, energy... – the goals can be different. Man is a multidimensional creature who is called to live in harmony with nature and be merciful to his neighbour. This is especially true in places like our park. "Synevyr" is an amazing gift from God!"

Така людина не зробить нічого злого. Вона буде слідувати своєму земному шляху.

По-різному буває в житті, всі ми біологічні істоти, маємо тіла. Бувають різні хвороби, різні стресові ситуації. Людина за повноцінне життя переживає безліч різних моментів. І це є випробуванням, чи віра людини незламна, чи похитнеться? Віра людини спасе її. Людина без віри – це практично не людина. Людській психології притаманно вірити в світле, в біле. І ми маємо прямого спасителя Ісуса Христа, який віддав своє життя за нас. Й ми сповідуємо цю віру, живемо нею.

Кожна людина має виконати на землі свою місію. Створення сім'ї, виховання діточок, наукові відкриття, поява різних уявлень про світ, про матерію, енергію – мета буває різною. Людина – багатовекторне створіння, яке покликане жити в гармонії з природою й бути милосердним до ближнього. У таких місцинах, як наш парк – це особливо відчутно. «Синевир» – це дивовижний дар Бога!

God. Such a person will not do anything evil. He will follow his earthly path.

Things happen in life. We are all biological beings, we have bodies. There are different diseases, different stressful situations. A person experiences a great number of different moments in his life. And this is a test of whether a person's faith is unbreakable or it can be shaken. A person's faith will save them. A person without faith is practically not a person. Human psychology is inherent in believing in the light, in the white. And we have a direct saviour, Jesus Christ, who gave his life for us. And we profess this faith and live by it.

Every person has his own mission to fulfill on Earth. Starting a family, raising children, making scientific discoveries that give different ideas about the world, matter and energy... – the goals can be different. Man is a multidimensional creature who is called to live in harmony with nature and be merciful to his neighbor. This is especially true in such places like our park is. 'Synevyr is an amazing gift from God!

Василь Субота – керівник відділу охорони природо-заповідного фонду

Vasyl Subota – Head of the Nature Reserve Fund Protection Department

ВЗАЄМОРОЗУМІННЯ Й ВЕЛИКЕ
ТЕРПІННЯ З ЛЮДЬМИ ТА ШАНУВАННЯ
БОГОМ ДАРОВАНОЇ ПРИРОДИ –
СЕКРЕТ ЩАСЛИВОГО ЖИТТЯ...

MUTUAL UNDERSTANDING AND GREAT
PATIENCE WITH PEOPLE AND RESPECT
FOR GOD-GIVEN NATURE IS THE SECRET
TO A HAPPY LIFE.

«Скоро мине піввіку, відколи я працюю у парку. Дуже люблю наші ліси, опікуюсь ними – це і є моє покликання з дитинства й дотепер. Часто пригадую, як моя мама Василина й тато Іван вогдили мене в ліс по гриби та ягоди. У нас, на Синевирщині, кожен – грибник, причому змалку!.. Рано-раненько треба було встати, відігнати корову на пасовисько, а потім візьмемо кошики, й – у ліс, по лисички, підберезники, чи по ягоди, чи хворосту принести...

"Soon it will be half a century since I have been working in the park. I love our forests very much, and taking care of them has been my calling since childhood and up to now. I often remember how my mother Vasyli-na and father Ivan used to take me to the forest to pick mushrooms. In our Synevyr region, everyone is a mushroom picker, and even from a very young age! We had to get up early, take our caw out to the pasture, and then take our baskets and go to the forest to pick chanterelles, boletus, berries, or bring some brushwood...

Мама часто співала коломийки, з піснею йшла по життю... Як же то було добре – слухати її рідний голос!.. Отак полинеш у спогади, й приходить відчуття, ніби ти знову малий... Нас з сестрою часто залишали вдома самих. Бабуся клопоталася по господарству, тато працював у лісі, а мама з дерев'яною коновцею ходила у полонину за молоком. Коли вже збереться виходити з хати – нас приголубить, дасть настанови, щоб були чемні й пообіцяє швидко повернутися з гостинцями... А ми потім довго-довго дивимося вслід за нею, у мале віконце, махаємо їй, аж поки мамин силует не зникне повністю між горами...

Основне для людини – це жити так, щоб про тебе залишалась добра пам'ять, а це щоденні кроки до взаєморозуміння й терпіння. Маємо найбільше цінувати порядність і людяність; добре, коли можемо спілкуватися й звести до мінімуму наші помилки.

Я очолюю відділ охорони природо-заповідного фонду. Територія нашого парку – це 40 тисяч гектарів унікальних територій, охорона яких і є нашою основною метою. Наш відділ саме направляє, координує й надає усіляку допомогу охороні природних систем, зокрема лісових масивів. Чи не найгостріша проблема засмічення вже вирішена на 70%. Практично поодинокі зараз і випадки самовільних рубок.

Ми з дружиною, яка, до речі працює у парку головним бухгалтером, маємо двох синів. Я можу з гордістю сказати, що вони обидва пішли по моїм стопам. Старший син закінчив лісгосподарський факультет і зараз працює в, а молодший навчався на географічному факультеті у Києві.

Отак живемо, душа в душу зі світом, з природою, з нашими Карпатами й радіємо кожній мирній днині».

My mother often sang kolomyikas and went through her life with a song... How nice it was to listen to her dear voice! So, this is how you're getting lost in memories, and start feeling like you're a little child again... My sister and I were often left alone at home. My grandmother took care of the house, my father worked in the forest, and my mother went to the meadow with a wooden bucket to get milk. When she was about to leave the house, she would hug us, ask to be obedient, and promise to return soon with some small gifts... And then, we would stare at our Mum through the small window waving till her silhouette disappeared completely between the mountains...

The most important thing for a person is to live in such a way that you are remembered well, and this means daily steps towards mutual understanding and patience. We should value decency and humanity the most; it's good when we can communicate and minimize our mistakes.

I'm the Head of the Nature Reserve Fund Protection department. The territory of our park comprises 40,000 hectares of unique areas, the protection of which is our main goal. Our department is responsible for guiding, adjusting and providing all kinds of assistance in the protection of natural systems, including forests. The most acute problem of littering has already been resolved by 70%. Cases of unauthorised logging are now almost rare.

My wife, who works as the park's chief accountant, and I have two sons. I can proudly say they've both followed in my footsteps. The eldest son graduated from the Faculty of Forestry, and is now working in the Environmental Inspectorate, and the younger one graduated from the Faculty of Geography in Kyiv.

That's how we live, soul to soul with the world, with nature, with our Carpathians, and we enjoy every peaceful day."

Василь Шишига – заступник директора, головний природознавець

Vasyl Shyshyha, Deputy Director, Chief Naturalist

ВІРЮ В ПЕРЕМОГУ ДОБРА!...

I BELIEVE IN THE VICTORY OF GOOD!

«Вважаю себе дуже щасливою людиною, бо люблю і свою родину, і свою роботу. Щоб зберегти мир у душі, відійти від напруження й тиску, який чинять ЗМІ й непрості обставини життя – є у мене віддушина, собака породи шарпей. Дуже ним тішуся, люблю вранці і ввечері вигулювати.

Я дуже прив'язався до Закарпаття, але, часто згадую своїх батьків й рідну Чернігівщину. Як видасться вільна хвилинка – беру в руки книжку. У дитинстві, у нашій шкільній бібліотеці, було багато книг. Зачитувався такими, як «Айвенго» Вальтера Скотта. Прочитував за дві ночі, лежачи на бабиній печі, під світлом запаленої свічки. Всесвітню літературу не можна було брати додому, але мені наша

'I consider myself a happy person because I love my family and my work. To keep peace in my soul, to get away from the tension and pressure exerted by the media and some difficult circumstances of life, I've found a relief in keeping a Shar Pei dog. I love him very much. I enjoy walking him in the morning and in the evening.

I became very attached to Zakarpattia, but I often remember my parents and my native Chernihiv region. Whenever I have a free minute, I pick up a book. When I was a child, there were many books in our school library. I read such books as Ivanhoe by Walter Scott. I read it in two nights, lying on my grandmother's stove, under the light of a lighted candle. World literature books weren't allowed to take home, but our kind

добра бібліотекарка видавала на день, бо дуже просив... Часом думаю, як було раніше, за часів мого юнацтва і як є тепер, співставляю. Вірю у перемогу добра... Й у те, що наші онуки повернуться до книг.

Для чого ми прийшли в цей світ? Відповідь, як і запитання, не нова: людина має побудувати будинок, виховати сина, виростити дерево. А якщо не так, тоді для чого ж тоді ми?! Безлад робити? Ні! Нічого не змінюється. Все так: будувати, любити, вирощувати.

Природоохоронні парки, як наш, створені для того, щоб мінімізувати втручання людини у природу, зробити гармонічними їхні стосунки. Ми покликані зменшити навантаження на природні еко-системи, повернути забуті традиції, щоб майбутні покоління бачили мудрість й екологічність побуту наших прадідів. Адже, бачите, як життя йде – зменшується поголів'я овець, великої рогатої худоби, забуваються ремесла, які несли користь, естетичне задоволення й були автентичними. Це все потрібно зберегти для внуків.

Й дуже добре, що у нас відмінені суцільні санітарні рубки – проводяться лише рубки по стану деревини, для потреб населення, бо Тереблянська долина не газифікована. Ліс береже нам життя!»

librarian gave them to me for a day because I begged her. Sometimes I think about how things used to be in my youth, and how they are now, and compare them. I believe in the victory of good... And I hope our grandchildren will return to books.

What did we come to this world for? The answer, like the question, is not new: a person has to build a house, raise a son, grow a tree. If not, then what are we here for? To make a mess? No! Nothing changes. Everything is the same: to build, to love, to grow.

Nature conservation parks like ours are designed to minimize human interference in nature and make their relationship harmonious. We are called upon to reduce the burden on natural eco-systems, to bring back forgotten traditions so that future generations will be able to see the wisdom and environmental friendliness of our great-grandfathers' way of life. After all, you see how life goes – the number of sheep and cattle is decreasing, and crafts that were useful, aesthetically pleasing and authentic are being forgotten. We need to preserve all this for our grandchildren.

And it is very good that we have cancelled continuous sanitary felling – only felling according to the condition of the wood, for the needs of the population, because the Tereblya Valley is not gasified. The forest saves our lives!»

Василь Росоха – заступник директора по будівництву

Vasyl Rosokha – Deputy Director for Construction

ЛЮБИТИ Й ОХОРОНЯТИ ПРИРОДУ – МОЄ ПОКЛИКАННЯ

LOVING AND PROTECTING NATURE
IS MY CALLING

«За усе своє життя я ніколи не думав кудись виїжджати з рідного краю, бо щасливий тут. Родом я з села Негровець. Люблю свій дім, роботу, ціную усе, що маю, й вважаю такий стан душі найважливішим надбанням. Любити й охороняти природу – моє покликання. А допомагає мені в цьому віра Христова – наш оберіг у житті. У Божих заповідях є все, що потрібно для щастя. Й ця велика міцна віра передається по спадковості. Громадами ми будували храми по всій Синевирській долині, у Колочаві, у Негровці – парк завжди приймає участь й підтримує всі добрі справи.

“In my entire life, I have never thought of leaving my native land, because I am happy here. I am originally from the village of Nehrovets. I love my home and my job either. I appreciate everything I have, and I consider this state of mind to be my most important asset. Loving and protecting nature is my calling. And the faith of Christ, our guardian in life, helps me in this. God's commandments contain everything we need to be happy. And this great strong faith is inherited. As a community, we built churches all over the Synevyr valley, in Kolochava, in Nehrovka. Our park always takes part and supports all good deeds.

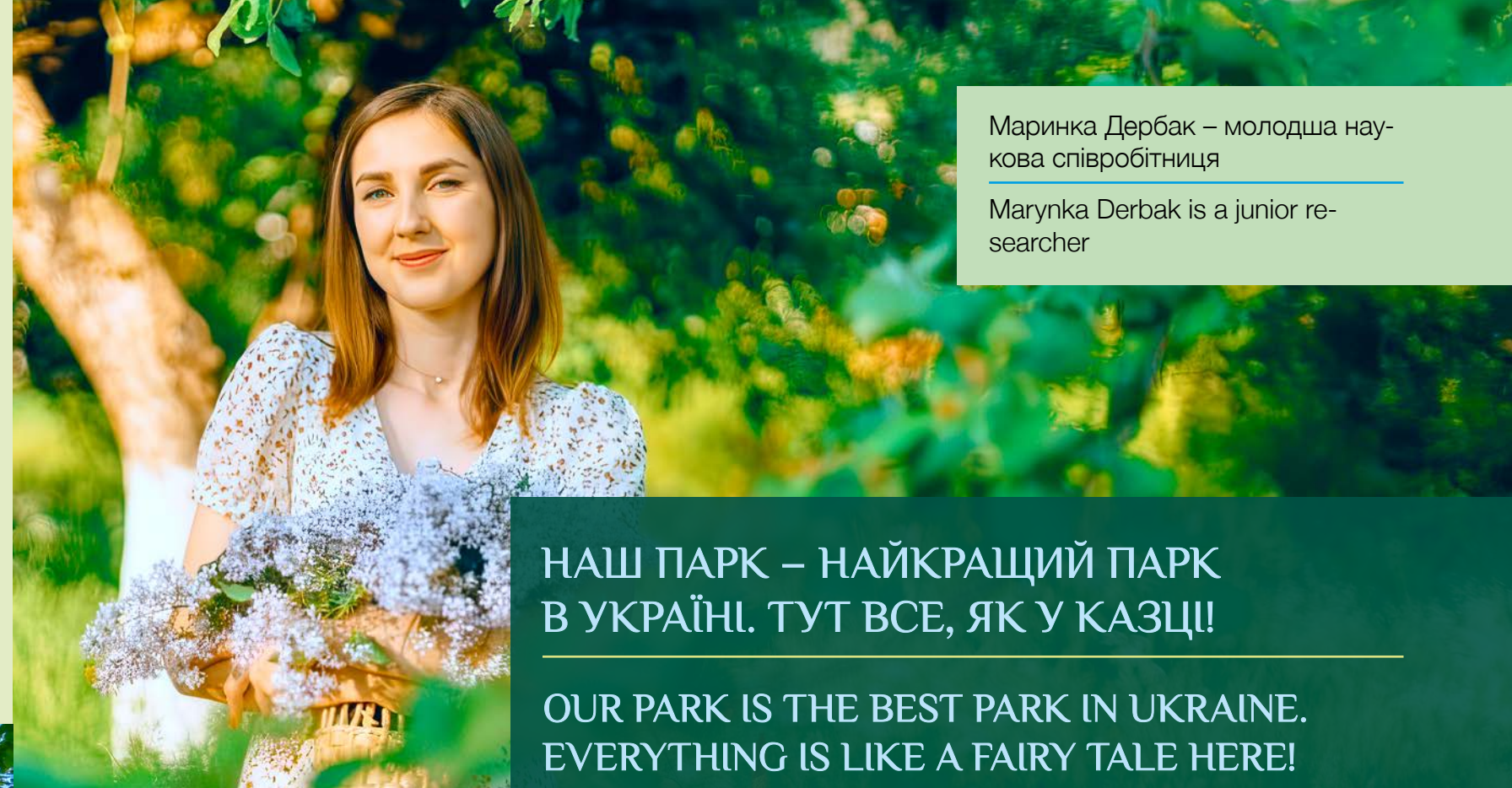

У моїй трудовій книжці лише три записи: лісокомбінат, сільрада, парк. В парку працюю з моменту його утворення. Коли три місцеві громади – Синьополянська, Синевирська та Колочавська – об'єдналися з метою реорганізувати лісокомбінат у парк й скоротити рубки лісу, а в ті часи вирубували до 70 кубів лісу, я працював головою однієї з сільрад. Ми зібрали загальні збори селян, які дали згоду на ці зміни.

Пам'ятаю, у 89-му році, коли парк вже існував, прийшли такі потужні вітровали, що впало до мільйона кубів лісу. Тоді у нас було три автомобілі і три трактори; нам допомагала вся область. Відтоді ми почали поповнювати наш технопарк, відбудували адмінбудинки та лісництва, музей лісу і сплаву на Ріці. Життя вирувало! Й ми були безмежно щасливі, від того, що робилися добрі справи».

There are only 3 records in my workbook: timber mill, village council, and park. I have been working in the park since its formation. When our 3 local communities, Syniopolyanska, Synevyrskaya and Kolochava, were united to reorganize the timber mill into a park and reduce logging, which at that time was up to 70 cubic meters of wood, I was the head of one of the village councils. We held a general meeting of villagers who agreed to those changes.

I remember the year of 1989, when some powerful winds knocked down up to a million cubic meters of forest then. We had only 3 cars and 3 tractors at that time, so the whole region helped us. Since then, we have begun to replenish our techno park, rebuilt some administrative buildings and forestry, and the Museum of Forestry and River Rafting. The life was booming! And we were so happy doing such good things.”

Маринка Дербак – молодша наукова співробітниця

Marynka Derbak is a junior researcher

НАШ ПАРК – НАЙКРАЩИЙ ПАРК В УКРАЇНІ. ТУТ ВСЕ, ЯК У КАЗЦІ!

OUR PARK IS THE BEST PARK IN UKRAINE. EVERYTHING IS LIKE A FAIRY TALE HERE!

«Хтось любить собак, котів, рибок, а я люблю... ведмедів!.. Ось так оригінально я можу пожартувати! Але, як кажуть, в кожному жарті є доля... жарту – я таки справді дуже люблю спостерігати за цими великими розумними тваринами. Описую кожен день їхнього життя: коли і як наші мохнаті улюбленці залягли в зимову сплячку, як довго вони спали; у якому настрої прокинулись, що найбільше полюбляють зі свого раціону. Розрізняю кожного з 32-х ведмедів й пам'ятаю їхні імена. Звичайно, декому приділяю найбільше уваги, як наприклад, Дюрію. Він лідер ведмежої зграї. Можливо, зіграло роль те, що він найперший у нас, а можливо, це від його характеру залежало. Вони всі пройшли адап-

“Some people like dogs, cats, fish, but I like... bears! That’s how I can make a cool joke! But, as they say, every joke has a part of a joke... I do love watching these big smart animals. I describe every day of their life: when and how our furry pets went into hibernation, how long they slept, in what mood they woke up, what they like most from their diet. I can recognize each of the 32 bears and I actually know all of them by name. Of course, I pay the most attention to some of them, like the bear Duriy. He is the leader of the bear pack. Perhaps the fact that he was the first to arrive here played a role, or perhaps it depended on his character. They all adapted and became friends. And we became great friends with them too!

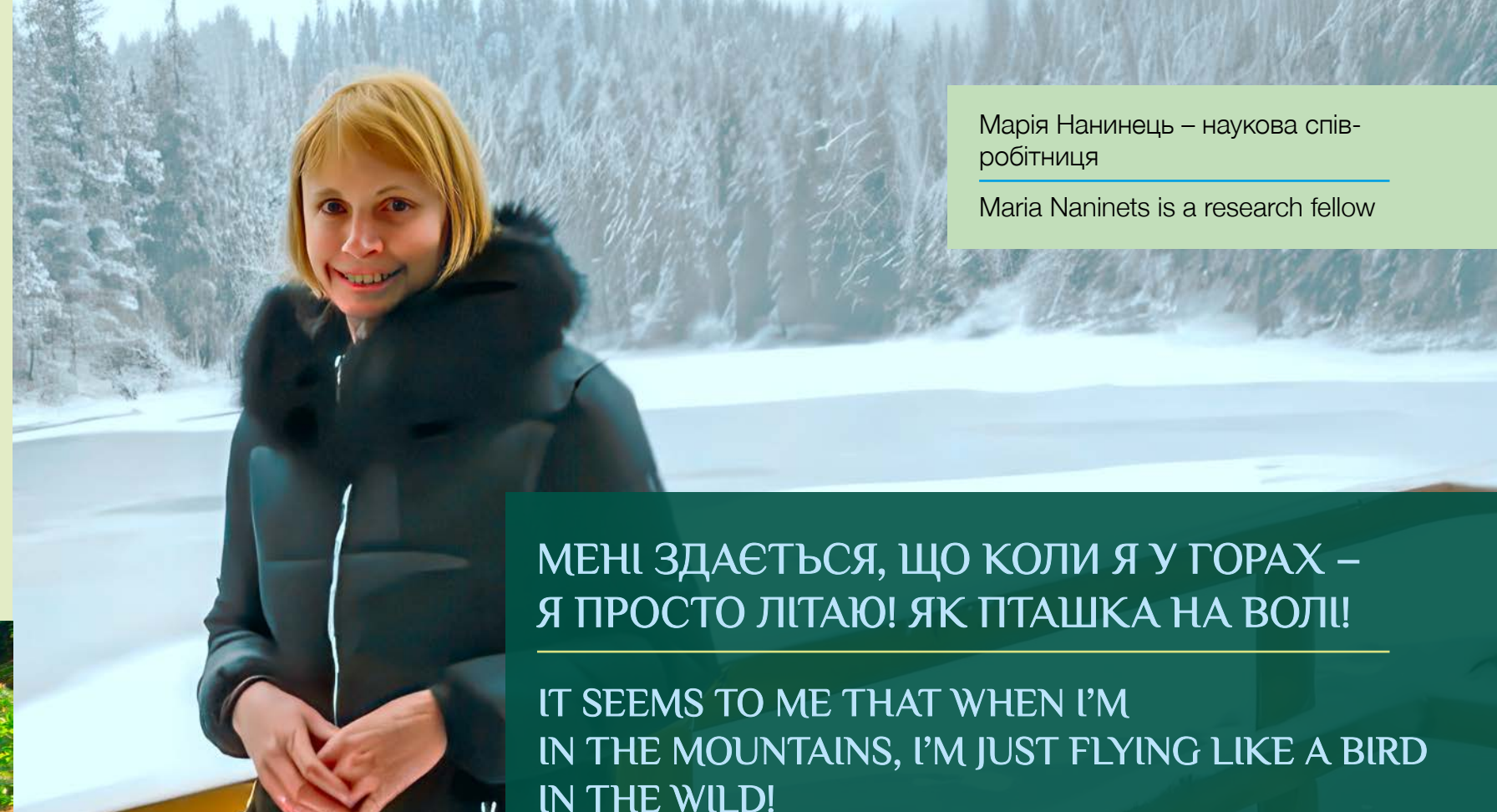
тацію, здружилися. Й ми теж стали з ними великими друзями!

Я дуже щаслива людина, з радістю зустрічаю кожен день. Мрію про мир в Україні – це одна мрія на всіх нас. Вважаю, що наш парк – найкращий парк в Україні. Тут все, як у казці! До речі, моя улюблена казка – «Три ведмеді». Й, зізнаюсь, що поруч з нашими ведмедиками, я почуваюся героїнею цієї казки.

Працюю в парку з 2012 року, починала на посаді техника, тепер – молодший науковий співробітник. Окрім дослідження та опису життя ведмедів, займаюся вивченням водно-болотних угідь та олиготрофного болота «Глуханя» – це унікальні екологічні місцини нашого парку з рідкісною флорою та фауною».

I am a very happy person, I am so glad to meet every day. I'm dreaming of peace in Ukraine. This is one common dream for all of us. I believe that our park is the best one in Ukraine. Everything is like a fairy tale here! By the way, my favorite fairy tale is The Three Bears. And I can confess when I'm with our bears, I feel like the heroine of that fairy tale. But in fact we're friends, and I take care and feed them.

I have been working in the park since 2012, starting as a technician, and now I am a junior researcher. In addition to my researching work and describing the bears' life, I'm studying wetlands and the oligotrophic Hlukhania swamp. These are unique ecological places in our park with rare flora and fauna."

Марія Нанинець – наукова співробітниця

Maria Naninets is a research fellow

МЕНІ ЗДАЄТЬСЯ, ЩО КОЛИ Я У ГОРАХ – Я ПРОСТО ЛІТАЮ! ЯК ПТАШКА НА ВОЛІ!

IT SEEMS TO ME THAT WHEN I'M IN THE MOUNTAINS, I'M JUST FLYING LIKE A BIRD IN THE WILD!

«Про наш парк можна так багато говорити!.. Все тут захоплює дух! Ви ніколи ніде не побачите такого кольору води, як у нашому озері Синевирі – вона водночас і зелена, і синя, і золота! Стільки барв відбивається на дзеркальній поверхні – ти можеш довго дивитися й це видовище просто зачаровує! Мені завжди казали однокурсники: «Ти найщасливіша людина, бо живеш у горах Карпатах, в унікальному селі Синевир...»

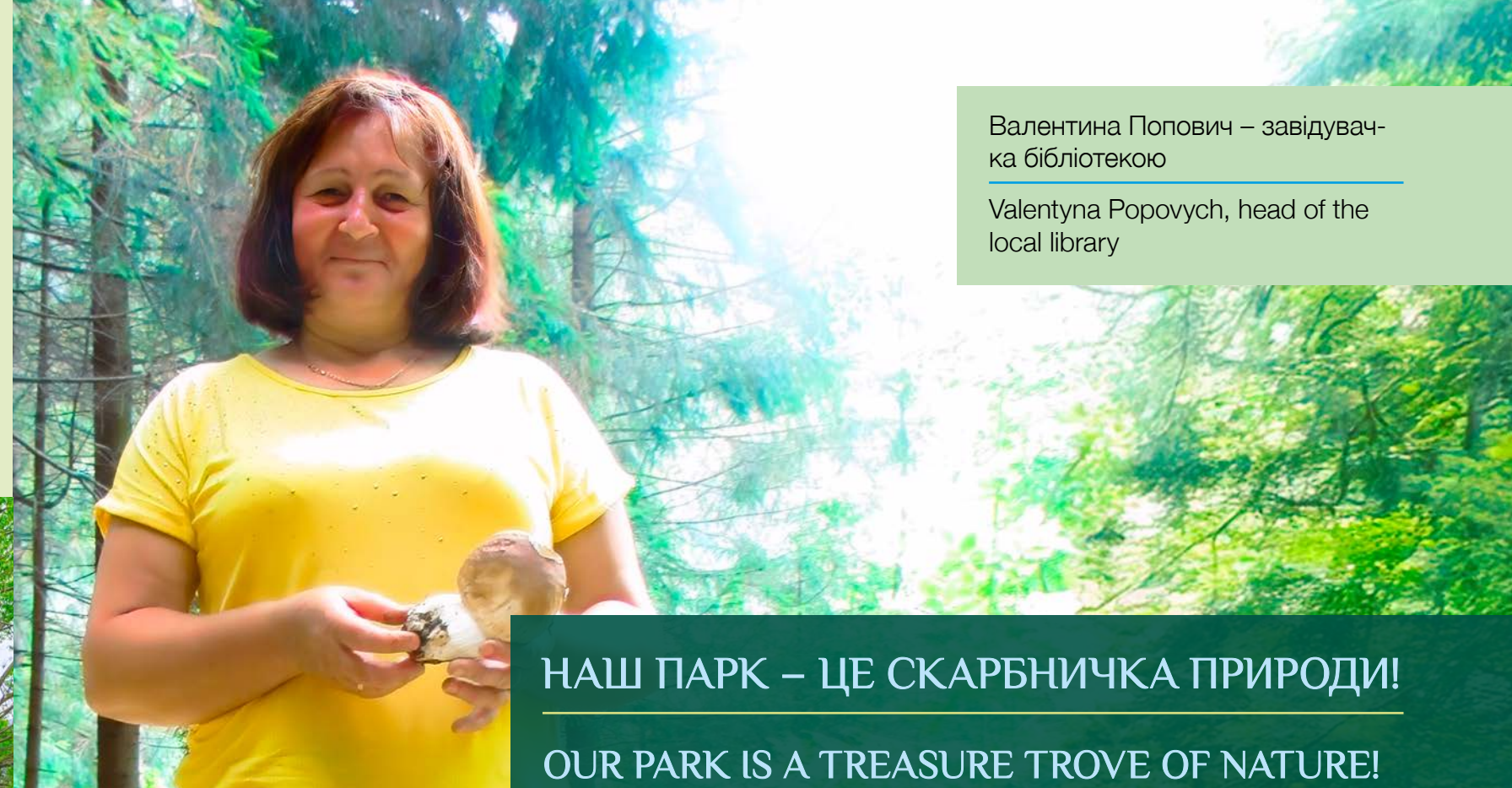
А вчилася я у Львові, у Національному лісотехнічному університеті, на лісогосподарському факультеті, за спеціальністю «Садово-паркове гос-

“There is so much to talk about our park! Everything here is breathtaking! You will never see anywhere else such a colour of water as in our Synevyr Lake. It's green, blue and gold at the same time! So many colors are reflected on the mirror surface. And you can look at it for a long time and this sight is simply fascinating! My group-mates used to tell me: “You are the happiest man because you live in the Carpathian Mountains, in the unique village of Synevyr...”

I studied at Lviv National Forestry University at the Faculty of Forestry, specializing in Gardening and Park Management. In 2005, after graduation I came to work

подарство». Після навчання, у 2005 році, прийшла працювати у наш парк техніком, тепер вже – науковий співробітник. Ціную свою роботу, за те, що вона пов'язана з природою, а для мене це найголовніше. Люблю ходити до річки, у гори, люблю щось саджати, полоти. У нашому парку все бує, люди і природа в єдності, в гармонії. Штучні предмети, якими переповнені міста, напружують, а от близькість природи нам дуже допомагає, наповнює нас миром, благодаттю. Мені здається, що коли я у горах – я просто літаю! Як пташка на волі!»

in our park as a technician, and now I am a researcher. I appreciate my work so much because it's directly connected with nature, and this is the most important thing for me. I like to go to the river and to the mountains. I enjoy gardening, planting something and weeding then. Everything is in full bloom in our park, people and nature are in unity and in harmony. The artificial objects that overwhelm cities are considered to be stressful, but the closeness of nature helps us a lot, fills us with peace and grace. It seems to me that when I'm in the mountains, I'm just flying like a bird in the wild!"

Валентина Попович – завідувачка бібліотекою

Valentyna Popovych, head of the local library

НАШ ПАРК – ЦЕ СКАРБНИЧКА ПРИРОДИ!

OUR PARK IS A TREASURE TROVE OF NATURE!

«Мій рецепт щастя – щоб були здорові діти, й щоб був мир в Україні і світі. Коли запитують, де я працюю, хочеться відповісти, що наш парк – одне з найкращих місць. Я тут з 1996-го року, й дуже задоволена. Одним з моїх обов'язків є догляд наших унікальних цілющих грядок. Ми вирощуємо лікарські трави для чаїв. Звісно, такий напій треба пити не лише з медом, а, насамперед, з великою вірою – тоді ефект дивовижний!.. Я, наприклад, найбільше люблю м'ятний чай. Вірю цій ароматній травичці, й вона мене завжди зцілює від втоми. Так само, як і книги, адже я також завідую бібліотекою, у фондах якої понад 2000 книг. Більшість літератури є науковою, наші співробітники пишуть статті й видають

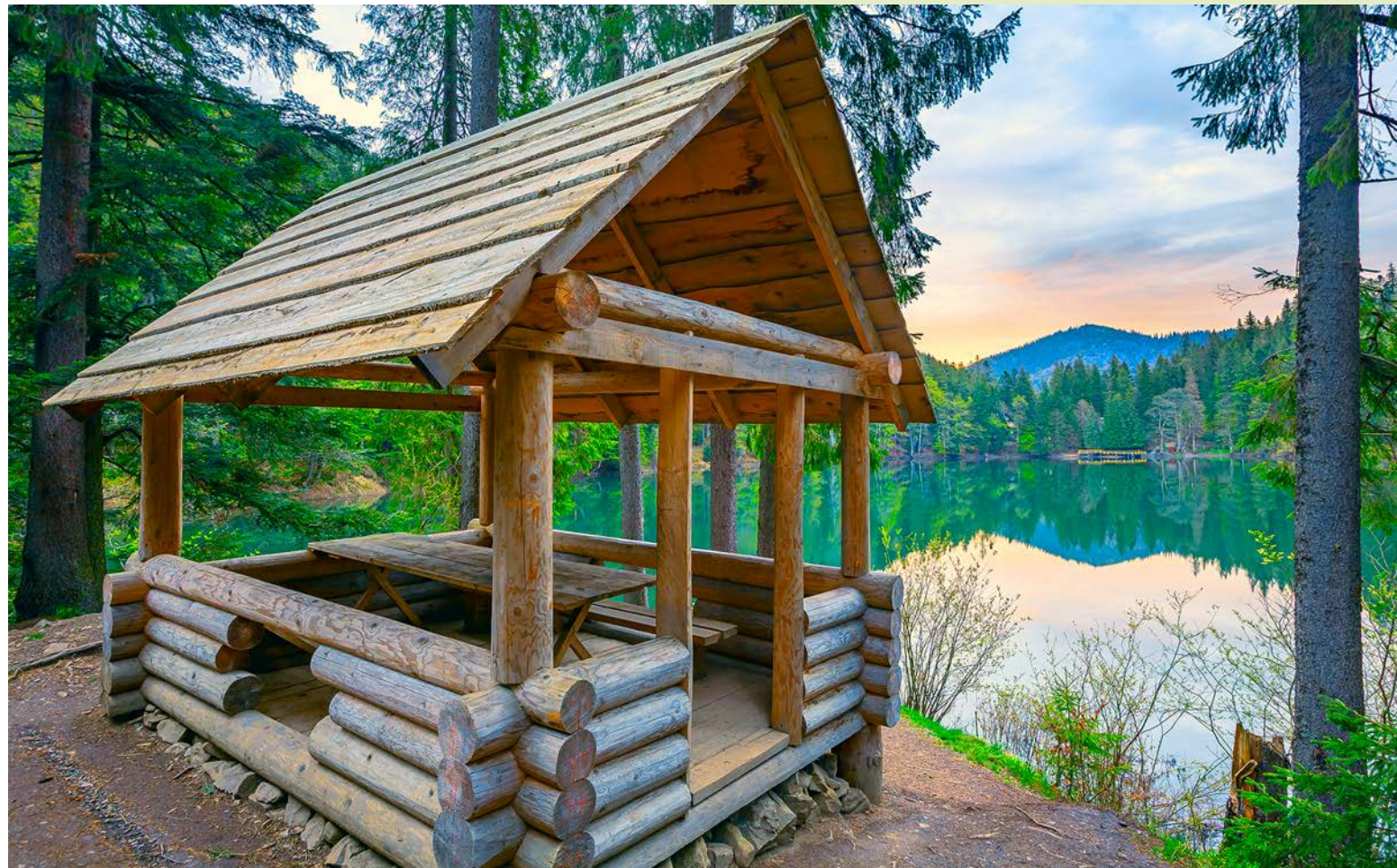
“My recipe for happiness is to have healthy children and peace in Ukraine and all over the world. When people ask me where I work, I want to answer that our park is one of the best places. I have been here since 1996, and I am very happy. One of my responsibilities is to look after our unique healing beds. We grow medicinal herbs for teas. Of course, such a drink should be drunk not only with honey, but, above all, with great faith – then the effect is amazing! For example, I like mint tea the most. I believe in this fragrant herb, and it always heals me from fatigue. So do books! I mean, I'm also the head librarian of our local library with over 2000 books in its collection. Most of the literature is scientific, and our employees write articles and publish

збірники. Гарна книжка – ще одне знаряддя бути в ладу з собою.

Сама я родом з Чернівеччини, але вийшла заміж у Закарпатті. І я маю зізнатися, що бути невісткою у Негрівці – це добра доля, бо люди в селі привітні, гарні! У нас з чоловіком 3 дітей й 5 онуків, і я вважаю, що мені у житті дуже пощастило. Маю чудову родину, а місце, де працюю – це, взагалі, скарбничка природи! Тут моє серце і душа радіють кожній миті, адже навколо казкова Божя краса!»

collections. A good book is another tool to be in harmony with yourself.

I'm originally from Chernivtsi region and got married in Zakarpattia, I should admit that being a daughter-in-law in Negrivka is a good fate because the people in the village are friendly and nice! My husband and I have 3 children and 5 grandchildren, and I'm very lucky. I've got a wonderful family, and the place where I work is a treasure trove of nature! Here, my heart rejoices at every moment, as God's fabulous beauty is all around!"

Юрій Ярема – заступник начальника відділу наукової роботи

Yuriy Yarema, Deputy Head of the Research Department

НАШІ ДУШІ, ЯК І ДУШІ ДЕРЕВ,
СТАРІЮТЬ ЗНАЧНО ПОВІЛЬНІШЕ,
НІЖ МАТЕРІЯ

OUR SOULS, LIKE THE SOULS OF TREES,
AGE MUCH MORE SLOWLY THAN MATTER

«Найголовніше в теперішній час для кожної людини – це збереження природи, всього живого й неживого! Для тих, хто працює у парку – це місія цілого життя. У мене понад 54 роки стажу, і це не даремно! Здобута величезна перемога – переведення територій у природно-заповідний фонд.

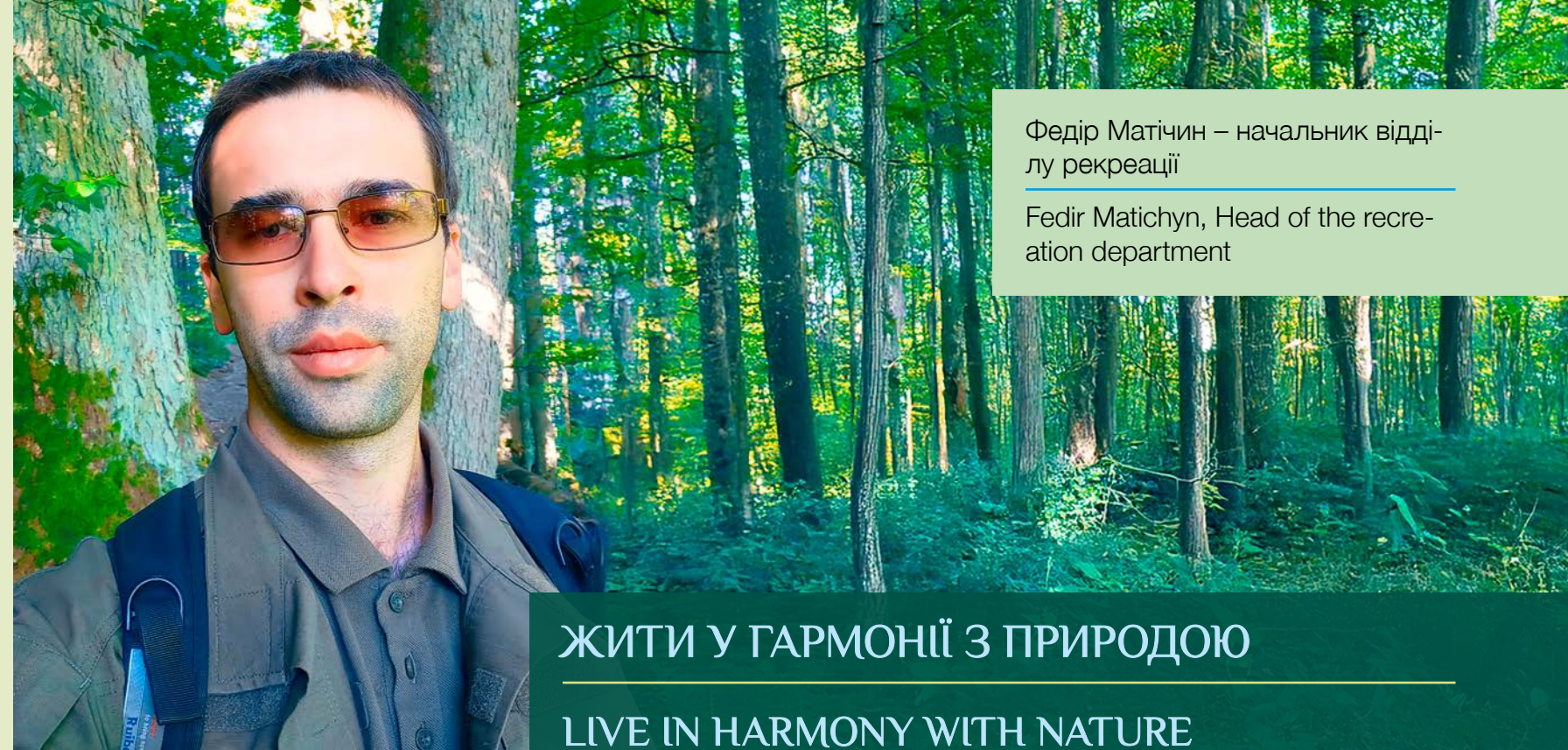
У старі часи було більше енергії, молодий був, роботу любив й відчував неабиякий позитив. Добре, що наші душі, як і душі дерев, старіють повільніше, ніж матерія. Після 120 років дерево вже не дає плоду – але ще довгий час радує красою крони. Воно здатне приютити тебе в своїй тіні, доброю енергією та киснем збагачує світ. Так і ми – виростаємо під кронами старших поколінь. Мій батько віддав все життя лісовій системі. Він закінчив

'The most important thing for everyone nowadays is to preserve nature, all living and non-living things! For those who work in the park, it is a lifelong mission. I have more than 54 years of experience, and it is not in vain! We have achieved a huge victory in transferring territories to the nature reserve fund.

In the old days I was young and had more energy, I loved my job and felt very positive. It is good that our souls, like the souls of trees, age more slowly than matter. After 120 years, a tree no longer bears fruit, but it still pleases with the beauty of its crown for a long time. It is able to shelter you in its shade, and enriches the world with good energy and oxygen. So do we! We grow up under the crowns of older generations. My father devoted his entire life to the forest system.

Празьку лісову школу. В ті часи це було унікальним випадком, а все тому, що його, як сина, полюбив командир полку, де він служив, й особисто відвіз на навчання. Батько любив ліси, поважав все живе. Ми родом з Негровця, що неподалік Колоча-ви. Щодня – три з половиною кілометри до роботи пішки! Родина велика - четверо дітей у мене, внуки і правнуки. Один син – лісничий, другий – лісник, третій – священник. Змалку з дружиною до церкви ходив, вдома зробив капличку, де молився, а згодом закінчив духовну семінарію ім. Йосипа Сліпо-го у Тернополі. Четвертою народилася донечка, онуками нас радує, так і живемо, разом з парком. Жодного дня без нього. Бо, якби паркам давали звання, то він був би «народним», адже він для лю-дей і для народу!»

He graduated from Prague Forestry School. It was a unique case at that time. It happened the commander of the regiment where he served loved him as a son and personally took him to study. My father loved forests and respected all living things. We come from Negrovets, not far from Kolochava. Every day we walk three and a half kilometres to work! My family is rather large. I've got 4 children, my grandchildren and great-grandchildren. One son is a forester, the other one is a forest ranger, and the third is a priest. He went to church with his wife from an early age, made a chapel at home where he prayed, and later graduated from the Josyf Slipyj Theo-logical Seminary in Ternopil. My daughter was born the 4th, and she makes us happy with our grandchildren. That's how we live together in the park. Not a single day without it. If parks were given titles, this one would be "national", as they're for the people and for the nation!"

Федір Матічин – начальник відді-лу рекреації

Fedir Matichyn, Head of the recre-ation department

ЖИТИ У ГАРМОНІЇ З ПРИРОДОЮ

LIVE IN HARMONY WITH NATURE

Моя місія в НПП «Синевир» полягає в гармоній-ному поєднанні збереження природних цінностей та забезпечення умов для відповідального туризму. Я вірю, що природа – це найвища цінність, яку ми повинні берегти для майбутніх поколінь. Мої ос-новні задачі включають розвиток інфраструктури парку, яка дозволяє відвідувачам насолоджуватися красою природи, не завдаючи їй шкоди. Я прагну створити умови, за яких кожен гість парку усвідом-лює свою відповідальність за збереження природ-ного середовища. Моя мрія – це НПП «Синевир», де природа залишається первозданною, а люди знаходять тут натхнення, відчуття спокою та духов-не оновлення. Я хочу, щоб кожен відвідувач після подорожі парком виходив із новим усвідомленням своєї ролі у збереженні нашої планети.

My mission at the Synevyr National Park is to har- moniously combine the preservation of natural values and provide conditions for responsible tourism. I be- lieve that nature is the highest value that we must pre- serve for future generations. My main tasks include the development of the park's infrastructure, which allows visitors to enjoy the beauty of nature without harming it. I strive to create conditions under which every visitor of the park is aware of his or her responsibility for pre- serving the natural environment.

My dream is the Synevyr National Park where nature remains pristine and people find inspiration, a sense of peace and spiritual renewal. I want every visitor to leave the park with a new awareness of their role in preserving our planet.

